

KRIVIČNI ZAKON REPUBLIKE SRPSKE

nezvanična prečišćena verzija zaključno sa izmjenama iz Službeni glasnik RS 73/10

OPŠTI DIO

G l a v a p r v a

OSNOVNE ODREDBE

Funkcija krivičnog zakonodavstva Republike Srpske

Član 1.

(1) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske štiti osnovna prava i slobode čovjeka i građanina i druge osnovne individualne i opšte vrijednosti koje ustanovljuje i jemči pravni poredak.

(2) Ova zaštita se ostvaruje određivanjem koja djela predstavljaju krivična djela, propisivanjem kazni i drugih krivičnih sankcija za ta djela i izricanjem tih sankcija učiniocima krivičnih djela u zakonom utvrđenom postupku.

Osnov i granice krivičnopravne prinude

Član 2.

Krivičnopravna prinuda (član 1. stav 2. ovog zakona) primijenit će se samo kada na drugi način nije moguće zaštititi osnovne društvene vrijednosti i u mjeri koja je nužna za takvu zaštitu.

Nema krivičnog djela i kazne bez zakona

Član 3.

Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivična sankcija za djelo koje, prije nego što je

učinjeno, nije zakonom ili međunarodnim pravom bilo određeno kao krivično djelo i opisana njegova obilježja i za koje nije bila zakonom propisana kazna.

Načelo krivice

Član 3a.

Niko ne može biti kažnjen, niti se prema njemu mogu izreći druge krivične sankcije ako nije kriv za učinjeno krivično djelo.

Vremensko važenje krivičnog zakona

Član 4.

(1) Na učinioca krivičnog djela primjenjuje se zakon koji je važio u vrijeme izvršenja krivičnog djela.

(2) Ako je poslije izvršenja krivičnog djela izmijenjen zakon, jednom ili više puta, primijenit će se zakon koji je najblaži za učinioca.

Krivične sankcije i njihova svrha

Član 5.

(1) Krivične sankcije su: kazne, upozoravajuće sankcije, mjere bezbjednosti i vaspitne mjere.

(2) Za krivično djelo u zakonu se uvijek određuje kazna i ona se može izreći samo krivično odgovornom učiniocu. Druge sankcije se izriču po odredbama opšteg dijela ovog zakona.

(3) Krivične sankcije se propisuju i izriču radi suzbijanja protivpravnih djelatnosti kojima se ugrožavaju ili povređuju vrijednosti zaštićene krivičnim zakonodavstvom.

Važenje opšteg dijela

Član 6.

Odredbe opšteg dijela ovog zakona važe za sve krivičnopravne odredbe sadržane u zakonima Republike Srpske.

G l a v a d r u g a

KRIVIČNO DJELO I KRIVICA

Opšte odredbe o krivičnom djelu i krivičnoj odgovornosti

Krivično djelo

Član 7.

(1) Krivično djelo je protivpravno djelo kojim se povređuju ili ugrožavaju zaštićene vrijednosti i koje je, zbog svoje opasnosti, u zakonu određeno kao krivično djelo i za njega propisana krivična sankcija.

(2) Nije krivično djelo ono djelo koje je, iako sadrži obilježja krivičnog djela određena zakonom, u zanemarljivoj mjeri opasno zbog svog malog značaja i zbog neznatnosti ili odsutnosti štetnih posljedica. Djelo je malog značaja ako na to ukazuju njegova priroda, težina, okolnosti pod kojima je učinjeno, nizak stepen krivične odgovornosti učinioca ili njegove lične okolnosti.

Način izvršenja krivičnog djela

Član 8.

(1) Krivično djelo može se izvršiti činjenjem ili nečinjenjem.

(2) Krivično djelo može biti izvršeno nečinjenjem samo kad je učinilac propustio činjenje koje je bio dužan da izvrši.

Vrijeme izvršenja krivičnog djela

Član 9.

Krivično djelo učinjeno je u vrijeme kad je učinilac radio ili bio dužan da radi, bez obzira kad je posljedica nastupila.

Mjesto izvršenja krivičnog djela

Član 10.

(1) Krivično djelo je izvršeno kako u mjestu gdje je učinilac radio ili je bio dužan da radi, tako i u mjestu gdje je posljedica nastupila.

(2) Krivično djelo je pokušano kako u mjestu gdje je učinilac radio, tako i u mjestu gdje je po njegovom umišljaju posljedica trebala da nastupi ili je mogla nastupiti.

Nužna odbrana

Član 11.

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u nužnoj odbrani.
- (2) Nužna je ona odbrana koja je neophodno potrebna da se od svog dobra ili od dobra drugog odbije istovremeni ili neposredno predstojeći protivpravni napad.
- (3) Učinitelj koji je prekoračio granice nužne odbrane može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinio usljed jake razdraženosti ili prepasti izazvane napadom, može se i osloboditi od kazne.

Krajnja nužda

Član 12.

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno u krajnjoj nuždi.
- (2) Krajnja nužda postoji kad je djelo učinjeno radi toga da učinitelj otkloni od svog dobra ili od dobra drugog istovremenu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom učinjeno zlo nije veće od zla koje je prijetilo.
- (3) Učinitelj koji je sam izazvao opasnost ali iz nehata, ili je prekoračio granice krajnje nužde, može se blaže kazniti, a ako je prekoračenje učinjeno pod osobito olakšavajućim okolnostima – može se i osloboditi od kazne.
- (4) Nema krajnje nužde ako je učinitelj bio dužan da se izloži opasnosti.

Sila i prijetnja

Član 12a.

- (1) Nije krivično djelo ono djelo koje je učinjeno pod dejstvom neodoljive sile.
- (2) Učinitelj koji je učinio krivično djelo pod dejstvom odoljive sile ili prijetnje može se blaže kazni ti.
- (3) U slučaju iz stava 1. ovog člana, kao učinitelj krivičnog djela smatraće se lice koje je primijenilo neodoljivu silu.

Sadržaj krivice

Član 13.

- (1) Krivica postoji ako je učinilac u vrijeme izvršenja krivičnog djela bio uračunljiv i pri tome postupao sa umišljajem.
- (2) Krivica za krivično djelo postoji i ako je učinilac postupao iz nehata, ako to zakon izričito određuje.

Uračunljivost

Član 14.

- (1) Nije uračunljiv učinilac koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije mogao shvatiti značaj svog djela ili nije mogao upravljati svojim postupcima usljed duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti ili zaostalog duševnog razvoja (neuračunljivost).
- (2) Učinilac krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili sposobnost da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena usljed nekog stanja iz stava 1. ovog člana može se blaže kazniti (bitno smanjena uračunljivost).
- (3) Kriv je učinilac krivičnog djela koji upotrebom alkohola, droga ili na drugi način dovede sebe u stanje u kome nije mogao shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, ako je u vrijeme dovođenja u to stanje djelo bilo obuhvaćeno njegovim umišljajem ili je u odnosu na djelo kod njega postojao nehat, a zakon za takvo djelo predviđa krivičnu odgovornost i za nehat.
- (4) Bitno smanjena uračunljivost u koju se učinilac doveo na način iz stava 3. ovog člana ne može biti osnov za ublažavanje kazne.

Umišljaj

Član 15.

- (1) Krivično djelo može biti izvršeno sa direktnim ili eventualnim umišljajem.
- (2) Krivično djelo je učinjeno sa direktnim umišljajem kada je učinilac bio svjestan svog djela i htio njegovo izvršenje.

(3) Krivično djelo je učinjeno sa eventualnim umišljajem kada je učinilac bio svjestan da usljed njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je pristao na njeno nastupanje.

Nehat

Član 16.

(1) Krivično djelo može biti učinjeno iz svjesnog ili nesvjesnog nehata.

(2) Krivično djelo je učinjeno iz svjesnog nehata kada je učinilac bio svjestan da usljed njegovog činjenja ili nečinjenja može nastupiti zabranjena posljedica, ali je olako držao da će je moći spriječiti ili da ona neće nastupiti.

(3) Krivično djelo je učinjeno iz nesvjesnog nehata kada učinilac nije bio svjestan mogućnosti nastupanja zabranjene posljedice, iako je prema okolnostima i prema svojim ličnim svojstvima bio dužan i mogao biti svjestan te mogućnosti.

Odgovornost za težu posljedicu

Član 17.

Kad je iz krivičnog djela proizašla teža posljedica za koju zakon propisuje težu kaznu, ta se kazna može izreći ako je učinilac u odnosu na tu posljedicu postupao iz nehata.

Stvarna zabluda

Član 18.

(1) Nije kriv učinilac koji djelo učini u neotklonjivoj stvarnoj zabludi.

(2) Stvarna zabluda je neotklonjiva ako učinilac u vrijeme vršenja krivičnog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom određenog obilježja ili je pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi, da su one stvarno postojale, to djelo činile dozvoljenim.

(3) Ako je učinilac bio u stvarnoj zabludi usljed nehata, postojaće krivično djelo učinjeno iz nehata, ako za to krivično djelo određuje kažnjavanje i za nehat.

Pravna zabluda

Član 19.

Učinitelj krivičnog djela koji iz opravdanih razloga nije znao da je to djelo zabranjeno može se blaže kazniti ili osloboditi od kazne.

Pokušaj krivičnog djela

Pokušaj

Član 20.

(1) Ko sa umišljajem započne izvršenje krivičnog djela, ali ga ne dovrši, kazniće se za pokušaj krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a za pokušaj drugog krivičnog djela samo kad zakon izričito propisuje kažnjavanje i za pokušaj.

(2) Učinitelj će se za pokušaj kazniti u granicama kazne propisane za krivično djelo, a može se i blaže kazniti.

Nepodoban pokušaj

Član 21.

Učinitelj koji pokuša da izvrši krivično djelo nepodobnim sredstvom ili prema nepodobnom predmetu – može se osloboditi od kazne.

Dobrovoljni odustanak

Član 22.

(1) Učinitelj koji je pokušao izvršenje krivičnog djela, ali je dobrovoljno odustao od njegovog izvršenja, može se osloboditi od kazne.

(2) U slučaju dobrovoljnog odustanka, učinilac će se kazniti za one radnje koje čine neko drugo samostalno krivično djelo.

S a u č e s n i š t v o u k r i v i č n o m d j e l u

Saizvršilaštvo

Član 23.

Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički izvrše krivično djelo – svako od njih kazniće se kaznom propisanom za to djelo.

Podstrekavanje

Član 24.

(1) Ko drugog sa umišljajem podstrekne da izvrši krivično djelo, kazniće se kao da ga je sam izvršio.

(2) Ko drugog sa umišljajem podstrekava na izvršenje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, a krivično djelo ne bude ni pokušano – kazniće se kao za pokušaj krivičnog djela.

(3) Kao podstrekivanje na izvršenje krivičnog djela smatra se naročito: upućivanje molbe, ubjeđivanje ili nagovaranje, prikazivanje koristi od izvršenja krivičnog djela, davanje ili obećavanje poklona, zloupotreba odnosa podređenosti ili zavisnost, dovođenje ili održavanje lica u stanju stvarne ili pravne zablude.

Pomaganje

Član 25.

(1) Ko drugome sa umišljajem pomogne u izvršenju krivičnog djela kazniće se kao da ga je sam učinio, a može se i blaže kazniti.

(2) Kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela smatra se naročito: davanje savjeta ili uputstava kako da se izvrši krivično djelo, stavljanje učiniocu na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog djela,

otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog djela, kao i unaprijed obećano prikrivanje krivičnog djela, učinioca, sredstava kojima je krivično djelo izvršeno, tragova krivičnog djela ili predmeta pribavljenih krivičnim djelom.

Granice odgovornosti i kažnjivosti saučesnika

Član 26.

- (1) Saizvršilac je krivično odgovoran u granicama svog umišljaja ili nehata, a podstrekač i pomagač – u granicama njihovog umišljaja.
- (2) Saizvršilac, podstrekač ili pomagač koji je dobrovoljno spriječio izvršenje krivičnog djela – može se osloboditi od kazne.
- (3) Lični odnosi, svojstva i okolnosti usljed kojih zakon isključuje krivičnu odgovornost, dozvoljava oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne, mogu se uzeti u obzir samo onom izvršiocu, saizvršiocu, podstrekaču ili pomagaču kod koga takvi odnosi, svojstva ili okolnosti postoje.

Posebni uslovi kažnjivosti podstrekača i pomagača

Član 27.

- (1) Ako je krivično djelo ostalo u pokušaju, podstrekač i pomagač će se kazniti za pokušaj tog djela (član 20.).
- (2) Ako je izvršeno lakše krivično djelo od onog na koje se podstrakvanje i pomaganje odnosilo, podstrekač i pomagač će se kazniti za krivično djelo koje je izvršeno.

G l a v a t r e ć a

KAZNE

Svrha kažnjavanja, vrste kazni i uslov za njihovo izricanje

Svrha kažnjavanja

Član 28.

U okviru svrhe krivičnih sankcija, svrha kažnjavanja je:

- 1) sprečavanje učinioca da čini krivična djela i njegovo prevaspitavanje,
- 2) uticaj na druge da ne čine krivična djela,
- 3) razvijanje i učvršćivanje društvene odgovornosti izražavanjem društvene osude za krivično djelo i neophodnosti poštovanja zakona.

Vrste kazni

Član 29.

Učiniocu krivičnog djela koji je kriv mogu se izreći:

- 1) kazna dugotrajnog zatvora,
- 2) kazna zatvora,
- 2) novčana kazna.

Glavne i sporedne kazne

Član 30.

- (1) Dugotrajni zatvor i zatvor mogu se izreći samo kao glavne kazne.
- (2) Novčana kazna se može izreći i kao glavna i kao sporedna kazna.
- (3) Ako je za jedno krivično djelo propisano više kazni, samo se jedna može izreći kao glavna.

Zakoničnost u izricanju kazne

Član 31.

(1) Učiniocu krivičnog djela izriče se kazna propisana za učinjeno krivično djelo, a blaža kazna od propisane može se izreći samo pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

(2) Za krivična djela učinjena iz koristoljublja novčana kazna kao sporedna može se izreći i kad nije propisana zakonom, ili kad je zakonom propisano da će se učinilac kazniti zatvorom ili novčanom kaznom, a sud kao glavnu kaznu izrekne kaznu zatvora.

Kazna dugotrajnog zatvora

Član 31a.

(1) Za najteže oblike teških krivičnih djela učinjenih sa umišljajem može se propisati kazna dugotrajnog zatvora u trajanju od dvadestet i pet do četrdeset i pet godina.

(2) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za pojedino krivično djelo.

(3) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći izvršiocu koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršio dvadeset i jednu godinu života.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora izriče se samo na pune godine.

(5) Akoj je izrečena kazna dugotrajnog zatvora, amnestija i pomilovanje mogu se dati tek nakon izdržanih tri petine kazne.

Kazna zatvora

Član 32.

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana, niti duža od dvadeset godina.

(2) Pod uslovima propisanim Glavom šestom ovog zakona može se izreći kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po svojoj svrsi, prirodi, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna lišenja slobode.

Izricanje kazne zatvora

Član 33.

- (1) Kazna zatvora se izriče na pune godine i mjesec, a do šest mjeseci na pune dane.
- (2) Izrečena kazna zatvora koja ne prelazi šest mjeseci, može se na zahtjev osuđenog zamijeniti novčanom kaznom, shodno odredbi člana 36. st. 2. i 3. ovog zakona.

Rad za opšte dobro na slobodi

Član 34.

- (1) Kad sud izrekne kaznu zatvora najviše do jedne godine, istovremeno može odrediti da se izrečena kazna, zamijeni radom za opšte dobro na slobodi, ako optuženi na to pristane.
- (2) Pod uslovima iz stava 1. ovog člana, odluku o zamjeni može donijeti i drugostepeni sud prilikom donošenja odluke o žalbi protiv prvostepene presude. Poslije pravosnažnosti presude, ovakva se odluka ne može donijeti.
- (3) Pri ocjeni da li izrečenu kaznu treba zamijeniti radom za opšte dobro na slobodi, sud će uzeti u obzir sve okolnosti od kojih zavisi vrsta i visina kazne, a izvršenje kazne zatvora ne bi bilo neophodno za ostvarenje svrhe kažnjavanja, a istovremeno uslovna osuda ne bi bila dovoljna za postizanje opšte svrhe krivične sankcije.
- (4) Rad za opšte dobro na slobodi određuje se u trajanju srazmjernom izrečenoj kazni zatvora. Ovo trajanje ne može biti kraće od jednog mjeseca, niti duže od šest mjeseci. Pri odmjeravanju ovog trajanja sud će uzeti u obzir izrečenu kaznu zatvora koja se zamjenjuje, ali i mogućnost osuđenog s obzirom na njegovu ličnu situaciju i zaposlenje.
- (5) Ako osuđeni poslije isteka datog mu roka, ne izvrši ili samo djelimično izvrši rad za opšte dobro na slobodi, sud će donijeti odluku o izvršenju kazne zatvora u trajanju srazmjernom vremenu preostalog rada za opšte dobro na slobodi i preostalom dijelu koji nije izvršen.
- (6) Zamjena kazne zatvora radom za opšte dobro na slobodi može se primijeniti i u slučajevima kada se novčana kazna zamjenjuje kaznom zatvora prema odredbama člana 36. ovog zakona.
- (7) Raspored na rad za opšte dobro na slobodi u smislu vrste i radnog mjesta vrši Ministarstvo pravde Republike Srpske, vodeći računa o sposobnostima i znanjima osuđenog.

Novčana kazna

Član 35.

- (1) Novčana kazna se izriče u dnevnim iznosima, a ako to nije moguće, može se izreći u određenom iznosu.

(2) Ako se novčana kazna izriče u dnevnim iznosima, može iznositi najmanje pet a najviše 360 dnevnih iznosa, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja najviše 1500 dnevnih iznosa, osim u slučajevima propisanim ovim zakonom.

(3) Ako se novčana kazna izriče u određenom iznosu, najniži iznos ne može biti manji od 500 KM, a najviši iznos ne može biti veći od 100.000 KM, a za krivična djela učinjena iz koristoljublja iznos ne može biti veći od 1.000.000 KM, osim u slučajevima propisanim ovim

zakonom.

(4) Broj dnevnih iznosa novčane kazne određuje sud primjenjujući opšta pravila o odmjeravanju kazne. Visinu dnevnog iznosa sud određuje tako što se oslanja na visinu dnevnog dohotka učinioca prema iznosu njegove tromjesečne neto plate i njegova druga primanja, kao i porodične obaveze. Prilikom određivanja visine iznosa sud se oslanja na podatke koji u trenutku izricanja kazne nisu stariji od šest mjeseci.

(5) Podatke iz prethodnih stavova ovog člana koji sudu nisu poznati obezbjeđuje optuženi u roku koji odredi sud, a najkasnije do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku. Ako do završetka glavnog pretresa u krivičnom postupku sudu nisu poznate okolnosti bitne za određivanje visine dnevnog iznosa novčane kazne, novčana kazna se izriče u određenom iznosu, pri čemu se primjenjuju opšta pravila za odmjeravanje kazne.

(6) Najniži dnevni iznos novčane kazne iznosi jednu šezdesetinu, a najviše jednu trećinu zadnje zvanično objavljene prosječne mjesečne neto plate zaposlenih u Republici Srpskoj, koju objavljuje Zavod za statistiku Republike Srpske.

(7) U presudi se određuje rok plaćanja novčane kazne, koji ne može biti kraći od petnaest dana ni duži od šest mjeseci, ali u opravdanim slučajevima sud može dopustiti da osuđeni isplati novčanu kaznu i u otplatama, s tim da rok isplate ne može biti duži od jedne godine.

(8) Novčane kazne izrečene i naplaćene po ovom zakonu su prihod budžeta Republike Srpske.

Zamjena novčane kazne

Član 36.

(1) Novčana kazna se ne naplaćuje prinudno.

(2) Ako osuđeni ne plati novčanu kaznu u roku koji je utvrđen presudom, sud će bez odlaganja donijeti odluku da se novčana kazna zamijeni kaznom zatvora.

(3) Novčana kazna će se zamijeniti kaznom zatvora tako što će se za svaki započeti dnevni iznos novčane kazne, odnosno ako je novčana kazna bila izrečena u određenom iznosu, za svakih započelih 100 KM novčane kazne odrediti jedan dan zatvora, s tim da ne može prekoračiti propisanu kaznu za to djelo

(4) Ako osuđeni isplati samo dio novčane kazne, ostatak će se srazmjerno pretvoriti u zatvor, a ako osuđeni isplati ostatak novčane kazne – izvršenje zatvora će se obustaviti.

(5) Poslije smrti osuđenog novčana kazna neće se izvršiti.

O d m j e r a v a n j e k a z n e

Opšta pravila o odmjeraivanju kazne

Član 37.

(1) Sud će učiniocu krivičnog djela odmjeriti kaznu u granicama koje su zakonom propisane za to djelo, imajući u vidu svrhu kažnjavanja i uzimajući u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (olakšavajuće i otežavajuće okolnosti), a naročito: stepen krivične odgovornosti, pobude iz kojih je djelo učinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojima je djelo učinjeno, raniji život učinioca, njegove lične prilike i njegovo držanje poslije učinjenog krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje se odnose na ličnost učinioca.

(2) Okolnost koja je obilježje krivičnih djela ne može se uzeti u obzir i kao otežavajuća okolnost, odnosno olakšavajuća okolnost, izuzev ako prelazi mjeru koja je potrebna za postojanje krivičnog djela ili određenog oblika krivičnog djela ili ako postoje dvije ili više ovakvih okolnosti, a samo jedna je dovoljna za postojanje težeg, odnosno lakšeg krivičnog djela.

(3) U slučajevima kada je krivično djelo učinjeno iz mržnje, kako je propisano u članu 147. stav 25. ovog zakona, sud će to uzeti u obzir kao otežavajuću okolnost i odmjeriti veću kaznu, osim ako zakon ne propisuje teže kažnjavanje za kvalifikovani oblik krivičnog djela.

(4) Kad sud odmjeraiva kaznu učiniocu za krivično djelo učinjeno u povratu, posebno će uzeti u obzir da li je ranije djelo iste vrste kao i novo djelo, da li su oba djela učinjena iz istih pobuda i koliko je vremena proteklo od ranije osude, odnosno od izdržane ili oproštene kazne.

(5) Pri odmjeraivanju novčane kazne sud će posebno uzeti u obzir imovno stanje učinioca.

Ublažavanje kazne

Član 38.

Sud može učiniocu odmjeriti kaznu ispod granice propisane zakonom ili primijeniti blažu vrstu kazne:

1) kad zakon predviđa da se učinilac može blaže kazniti,

2) kad utvrdi da postoje osobito olakšavajuće okolnosti koje ukazuju da se i sa ublaženom kaznom može postići svrha kažnjavanja.

Granice ublažavanja kazne

Član 39.

(1) Kad postoje uslovi za ublažavanje kazne iz prethodnog člana ovog zakona, sud će ublažiti kaznu u ovim granicama:

1) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor od deset ili više godina, kazna se može ublažiti do pet godina zatvora;

2) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor od pet godina, kazna se može ublažiti do dvije godine zatvora;

3) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor od tri godine, kazna se može ublažiti do šest mjeseci zatvora;

4) ako je za krivično djelo kao najmanja mjera kazne propisan zatvor ispod tri godine, kazna se može ublažiti do trideset dana zatvora, a može se umjesto zatvora izreći novčana kazna;

5) ako je za krivično djelo propisana novčana kazna sa naznačenjem posebne najmanje mjere, kazna se može ublažiti do pet dnevnih iznosa, a ako se izriče u određenom iznosu do 100 KM.

(2) Pri odlučivanju u kojoj će mjeri kaznu ublažiti prema pravilima iz stava 1. ovog člana, sud će posebno uzeti u obzir najmanju i najveću mjeru kazne propisane za krivično djelo.

Oslobođenje od kazne

Član 40.

(1) Sud može osloboditi od kazne učinioca krivičnog djela samo kad to zakon izričito predviđa.

(2) Kad je sud ovlašćen da učinioca krivičnog djela oslobodi od kazne, može mu kaznu ublažiti bez ograničenja propisanih za ublažavanje kazne.

Poseban slučaj za oslobođenje od kazne

Član 41.

(1) Sud može osloboditi od kazne učinioca krivičnog djela učinjenog iz nehata kad posljedice djela tako teško pogađaju učinioca da izricanje kazne u takvom slučaju očigledno ne bi odgovaralo svrsi kažnjavanja.

(2) Ako je učinilac poslije izvršenog djela, a prije nego što je saznao da je okrivljen, dobrovoljno otklonio posljedice djela ili naknadio štetu prouzrokovanu krivičnim djelom, može se osloboditi od kazne.

Sticaj krivičnih djela

Član 42.

(1) Ako je učinilac jednom radnjom ili sa više radnji učinio više krivičnih djela za koja mu se istovremeno sudi, sud će prethodno utvrditi kazne za svako od tih djela pa će za sva ta djela izreći jedinstvenu kaznu.

(2) Jedinstvenu kaznu sud će izreći po sljedećim pravilima:

1) ako je za neko krivično djelo u sticaju utvrdio kaznu dugotrajnog zatvora, izreći će samo tu kaznu;

2) ako je za krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije dostići zbir utvrđenih kazni niti preći dvadeset godina zatvora;

3) ako su za sva krivična djela u sticaju propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna ne može biti veća od osam godina zatvora;

4) ako je za krivična djela u sticaju utvrdio samo novčane kazne, jedinstvena kazna ne smije preći zbir utvrđenih kazni niti iznos od 50.000 KM, odnosno 1.000.000 KM – ako je neko od djela izvršeno iz koristoljublja;

5) ako je za neka krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora, a za druga novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu po odredbama tačke 2. do 4. ovog stava.

(3) Sporednu kaznu sud će izreći ako je utvrđena makar i za jedno krivično djelo u sticaju, a ako je utvrdio više novčanih kazni, izreći će jednu novčanu kaznu po odredbi tačke 4. stava 2. ovog člana.

(4) Ako je sud za krivična djela u sticaju utvrdio kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, izreći će zatvor kao jedinstvenu kaznu shodnom primjenom pravila predviđenih u stavu 2. ovog člana.

Produženo krivično djelo

Član 42a.

- (1) Produženo krivično djelo učinjeno kada je učinilac sa umišljajem učinio više krivičnih istih ili istovrsnih krivičnih djela koja, s obzirom na način na koji su učinjena, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti koje ih povezuju, čine jedinstvenu cjelinu.
- (2) Kada se radi o produženom krivičnom djelu istih zakonskih obilježja, sud će utvrditi vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to krivično djelo. Ako se radi o istovrsnim krivičnim djelima, sud će utvrditi vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteže od tih djela.
- (3) Odredbe ovog zakona o sticaju krivičnih djela neće se primjenjivati kada učinilac čini produženo krivično djelo.

Odmjeravanje kazne osuđenom licu

Član 43.

- (1) Ako se osuđenom licu sudi za krivično djelo učinjeno prije nego što je započelo izdržavanje kazne po ranijoj osudi, ili za krivično djelo učinjeno za vrijeme izdržavanja zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva krivična djela primjenom odredaba člana 42. ovog zakona, uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Kazna ili deo kazne koju je osuđeni izdržao uračunaće se u izrečenu kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora.
- (2) Za krivično djelo učinjeno u toku izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili maloljetničkog zatvora, sud će učiniocu izreći kaznu nezavisno od ranije izrečene kazne, ako se primjenom odredaba člana 42. ovog zakona ne bi mogla ostvariti svrha kažnjavanja s obzirom na trajanje neizdržanog djela ranije izrečene kazne.
- (3) Prema osuđenom koji u vrijeme izdržavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetničkog zatvora učini krivično djelo za koje zakon propisuje novčanu kaznu ili kaznu zatvora do jedne godine, primjeniće se disciplinska mjera.

Uračunavanje pritvora i ranije kazne

Član 44.

- (1) Vrijeme provedeno u pritvoru, kao i svako lišenje slobode u vezi sa krivičnim djelom, uračunavaju se u izrečenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetničkog zatvora i novčanu kaznu.

(2) Zatvor ili novčana kazna koju je osuđeni izdržao, odnosno platio za prekršaj, kao i kazna ili disciplinska mjera lišenja slobode koju je izdržao zbog povrede vojne discipline, uračunava se u kaznu izrečenu za krivično djelo čija obilježja obuhvataju i obilježja prekršaja, odnosno povrede vojne discipline.

(3) Pri svakom uračunavanju izjednačava se dan pritvora, dan lišenja slobode, dan maloljetničkog zatvora, dan zatvora, dan dugotrajnog zatvora i iznos od 100 KM.

Glava četvrta

UPOZORAVAJUĆE SANKCIJE

Vrste upozoravajućih sankcija i opšti uslovi njihove primjene

Član 45.

(1) Upozoravajuće sankcije su: uslovna osuda i sudska opomena.

(2) Ove sankcije se izriču krivično odgovornom učiniocu samo u slučajevima kad, s obzirom na prirodu i težinu krivičnog djela, okolnosti pod kojima je učinjeno i ličnost učinioca, nije nužna primjena kazne i kad se svrha kažnjavanja može postići upozorenjem uz prijetnju kaznom (uslovna osuda) ili samo upozorenjem (sudska opomena).

Uslovna osuda

Član 46.

(1) Uslovnom osudom sud učiniocu krivičnog djela utvrđuje kaznu i istovremeno određuje da se ona neće izvršiti ako osuđeni za vrijeme koje odredi sud, a koje ne može biti kraće od jedne ni duže od pet godina (vrijeme provjeravanja), ne učini novo krivično djelo.

(2) Sud može u uslovnoj osudi odrediti da će se kazna izvršiti i ako osuđeni u određenom roku ne vrati imovinsku korist pribavljenu izvršenjem krivičnog djela, ne naknadi štetu koju je prouzrokovao krivičnim djelom ili ne ispuni druge obaveze predviđene u krivičnopravnim odredbama. Rok za ispunjenje tih obaveza utvrđuje sud u okviru određenog vremena provjeravanja.

(3) Mjere bezbjednosti, izrečene uz uslovnu osudu, izvršiće se.

Uslovi za izricanje uslovne osude

Član 47.

- (1) Učiniocu se uslovnom osudom može utvrditi samo kazna zatvora do dvije godine ili novčana kazna.
- (2) Pri odluci da li će izreći uslovnu osudu, sud će ocijeniti da li se od učinioca sa osnovom može očekivati da ubuduće neće vršiti krivična djela iako kazna, kojom mu se prijeto, ne bude izvršena, a na osnovu svih okolnosti važnih za takvu ocjenu.
- (3) Ako je učiniocu utvrđena i kazna zatvora i novčana kazna, uslovna osuda može se izreći za obje kazne ili samo za kaznu zatvora.
- (4) Uslovna osuda ne može se izreći učiniocu kojem je već jednom izrečena uslovna osuda za učinjeno krivično djelo i učiniocu koji jednom ili više puta pravosnažno osuđivan na kaznu zatvora.

Opozivanje uslovne osude zbog novog krivičnog djela

Član 48.

- (1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako osuđeni u vrijeme provjeravanja učini jedno ili više krivičnih djela.
- (2) Kada opozove uslovnu osudu, sud će primjenom odredaba iz člana 42. ovog zakona izreći jedinstvenu kaznu i za ranije učinjeno djelo i za novo krivično djelo, uzimajući kaznu zatvora iz opozvane uslovne osude kao utvrđenu.

Opozivanje uslovne osude zbog ranije učinjenog krivičnog djela

Član 49.

- (1) Sud će opozvati uslovnu osudu ako poslije njenog izricanja utvrdi da je osuđeni izvršio krivično djelo prije nego što je uslovno osuđen i ako ocijeni da ne bi bilo osnova za izricanje uslovne osude da se znalo za to djelo. U tom slučaju primijenit će odredbu člana 48. stav 3. ovog zakona.
- (2) Ako sud ne opozove uslovnu osudu, primijenit će odredbu člana 48. stav 4. ovog zakona.

Opozivanje uslovne osude zbog neispunjenja

određenih obaveza

Član 50.

Ako je uslovnom osudom osuđenom određeno ispunjenje neke obaveze iz člana 46. stav 2. ovog zakona, a on ne ispuni tu obavezu u roku određenom u presudi, sud može, u okviru vremena provjeravanja, produžiti rok za ispunjenje obaveze ili može opozvati uslovnu osudu i

izreći kaznu koja je utvrđena u uslovnoj osudi. Ako utvrdi da osuđeni iz opravdanih razloga ne može da ispuni postavljenu obavezu, sud će ga osloboditi od ispunjenja te obaveze ili je zamijeniti drugom odgovarajućom obavezom predviđenom zakonom.

Rokovi za opozivanje uslovne osude

Član 51.

(1) Uslovna osuda može se opozvati u toku vremena provjeravanja. Ako osuđeni u tom vremenu učini krivično djelo, a to je presudom utvrđeno tek poslije isteka vremena provjeravanja, uslovna osuda može se opozvati najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja.

(2) Ako osuđeni u određenom roku ne ispuni neku obavezu iz člana 46. stav 2. ovog zakona, sud može, najkasnije u roku od jedne godine od dana kad je proteklo vrijeme provjeravanja, odrediti da se izvrši utvrđena kazna u uslovnoj osudi.

(3) Odluka kojom se opoziva uslovna osuda mora postati pravnosnažna u rokovima iz st. 1. i 2. ovog člana.

Uslovna osuda sa zaštitnim nadzorom

Član 52.

(1) Sud može odrediti da se učinilac, kome je izrečena uslovna osuda, stavi pod zaštitni nadzor za određeno vrijeme u toku vremena provjeravanja.

(2) Zaštitni nadzor obuhvata zakonom predviđene mjere pomoći, staranja, nadzora i zaštite.

(3) Ako u toku trajanja zaštitnog nadzora sud utvrdi da je ispunjena svrha ove mjere, može zaštitni nadzor ukinuti prije isteka određenog vremena.

(4) Ako osuđeni kome je izrečen zaštitni nadzor ne ispunjava obaveze koje mu je sud odredio, sud ga može opomenuti ili može ranije obaveze zamijeniti drugim ili produžiti trajanje zaštitnog nadzora u okviru vremena provjeravanja ili opozvati uslovnu osudu.

Sadržaj zaštitnog nadzora

Član 53.

(1) Zaštitni nadzor može obuhvatiti ove obaveze:

- 1) liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi,
- 2) uzdržavanje od upotrebe alkoholnih pića ili opojnih droga,
- 3) posjećivanje određenih psihijatrijskih, psiholoških i drugih savjetovališta i postupanje po njihovim savjetima,
- 4) osposobljavanje za određeno zanimanje,
- 5) prihvatanje zaposlenja koje odgovara stručnoj spremi i sposobnostima učinilaca,
- 6) raspolaganje s platom i drugim приходima ili imovinom na primjeren način i u skladu s bračnim i porodičnim obavezama.

(2) Sud u presudi određuje jednu ili više obaveza iz prethodnog stava ovog člana, pri čemu pobliže navodi u čemu se one sastoje i kako ih treba izvršiti.

Sudska opomena

Član 54.

(1) Sudska opomena može se izreći za krivična djela za koja je propisan zatvor do jedne godine ili novčana kazna, a učinjena su pod takvim olakšavajućim okolnostima koje ih čine osobito lakim.

(2) Za određena krivična djela i pod uslovima predviđenim zakonom sudska opomena može se izreći i kad je propisan zatvor do tri godine.

(3) Sudsku opomenu sud može izreći za više krivičnih djela učinjenih u sticaju ako za svako od tih djela postoje uslovi iz st. 1. i 2. ovog člana.

(4) Pri odlučivanju da li će izreći sudsku opomenu sud će, vodeći računa o svrsi sudske opomene, posebno uzeti u obzir ličnost učinioca, njegov raniji život, njegovo ponašanje poslije izvršenog krivičnog djela, stepen krivične odgovornosti i druge okolnosti pod kojima je djelo učinjeno.

Glava peta

MJERE BEZBJEDNOSTI

Svrha mjera bezbjednosti

Član 55.

U okviru opšte svrhe krivičnih sankcija, svrha mjera bezbjednosti je da se otklone stanja ili uslovi koji mogu biti od uticaja da učinilac ubuduće vrši krivična djela.

Vrste mjera bezbjednosti

Član 56.

Učiniocima krivičnih djela mogu se izreći ove mjere bezbjednosti:

1. obavezno psihijatrijsko liječenje,
2. obavezno liječenje od zavisnosti,
3. zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti,
4. zabrana upravljanja motornim vozilom,
5. oduzimanje predmeta.

Izricanje mjera bezbjednosti

Član 57.

(1) Sud može učiniocu krivičnog djela izreći jednu ili više mjera bezbjednosti kad postoje uslovi za njihovo izricanje predviđeni ovim zakonom.

Obavezno psihijatrijsko liječenje

Član 58.

(1) Učiniocu koji je krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene uračunljivosti, sud će izreći obavezno psihijatrijsko liječenje ako na osnovu težine izvršenog krivičnog djela i stepena učiniočeve duševne poremećenosti utvrdi da postoji opasnost da bi mogao izvršiti isto ili teže krivično djelo i da je radi otklanjanja ove opasnosti potrebno njegovo liječenje.

(2) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izvršiti, pod uslovima utvrđenim u stavu 1. ovog člana, uz izdržavanje kazne zatvora ili uz rad za opšte dobro na slobodi, ili uz uslovnu osudu.

(3) Mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja traje dok ne prestanu razlozi zbog kojih je izrečena, ali najduže do isteka izdržavanja kazne zatvora ili izvršenja rada za opšte dobro na slobodi ili isteka vremena provjeravanja uz uslovnu osudu.

(4) Kao u slučaju iz člana 34. (Rad za opšte dobro na slobodi) stav 5. ovog zakona, izvršenje kazne zatvora može se odrediti izvršiocu krivičnog djela koji se u toku izvršenja rada za opšte dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora ne podvrgne obaveznom psihijatrijskom liječenju.

(5) Pod uslovima iz stava 2. ovog člana, obavezno psihijatrijsko liječenje se može nastaviti izvan medicinske ustanove nakon što je osuđeni uslovno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje, uslovni otpust će se opozvati.

(6) Prema izvršiocu krivičnog djela koji se ne podvrgne psihijatrijskom liječenju u toku vremena provjeravanja određenog u uslovnoj osudi, može se postupiti prema odredbi člana 50. (Opozivanje uslovne osude zbog neispunjenja određenih obaveza) ovog zakona.

Obavezno liječenje od zavisnosti

Član 59.

(1) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti može se izreći učiniocu koji je krivično djelo učinio pod odlučujućim djelovanjem zavisnosti od alkohola ili opojnih droga, ako postoji opasnost da će zbog te zavisnosti i ubuduće činiti krivična djela.

(2) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti, pod uslovima iz stava 1. ovog člana se može izreći uz istu krivičnu sankciju u istom trajanju i na isti način, kako je ovim zakonom propisano za mjeru bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog liječenja.

(4) Kao u slučaju iz člana 34. stav 5. ovog zakona izvršenje kazne zatvora može se odrediti učiniocu krivičnog djela koji se tokom izvršavanja rada za opšte dobro na slobodi kao zamjeni za kaznu zatvora ne podvrgne obaveznom liječenju od zavisnosti.

(5) Pod uslovima iz člana 58. stav 2. ovog zakona obavezno liječenje od zavisnosti može se nastaviti van zdravstvene ustanove nakon što je osuđeni uslovno otpušten. Ako osuđeni ne nastavi liječenje uslovni otpust će se opozvati.

(6) Prema učincima krivičnog djela koji se ne podvrgne liječenju od zavisnosti tokom vremena provjeravanja određenog u uslovnoj osudi, može se postupiti u skladu sa odredbom člana 50. ovog zakona.

Zabrana vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti

Član 60.

(1) Mjera bezbjednosti zabrane vršenja određenog poziva, djelatnosti ili dužnosti može se izreći učiniocu koji je izvršio krivično djelo u vezi imovine koja mu je bila povjerena ili kojoj je imao pristup zahvaljujući svom pozivu, djelatnosti ili dužnosti, ako postoji opasnost da bi takvo obavljanje moglo podsticajno uticati da učini novo krivično djelo zloupotrebom svog poziva, djelatnosti ili dužnosti u vezi imovine koja mu je povjerena ili kojoj ima pristup.

(2) Sud određuje trajanje mjere iz stava 1. ovog člana, koje ne može biti kraće od jedne ni duže od deset godina, računajući od dana pravosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru, odnosno u zdravstvenoj ustanovi za čuvanje i liječenje ne uračunava u vrijeme trajanja ove mjere.

(3) Kao u slučaju iz člana 34. stav 5. ovog zakona izvršenje kazne zatvora može se odrediti učiniocu krivičnog djela koji tokom izvršavanja rada za opšte dobro na slobodi, kao zamjeni za kaznu zatvora prekrši zabranu obavljanja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(4) Prema učiniocu krivičnog djela koji prekrši zabranu vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti, tokom vremena provjeravanja određenog u uslovnoj osudi može se postupiti shodno odredbi člana 50. ovog zakona.

Zabrana upravljanja motornim vozilom

Član 61.

(1) Mjeru bezbjednosti zabrane upravljanja motornim vozilom sud može izreći učiniocu krivičnog djela protiv bezbjednosti saobraćaja kada postoji opasnost da će upravljajući motornim vozilom ponovo učiniti takvo krivično djelo.

(2) Učiniocu krivičnog djela kojim se ugrožava javni saobraćaj sud može izreći zabranu upravljanja motornim vozilom određene vrste ili kategorije.

(3) Sud određuje trajanje mjere iz stava 1. ovog člana, koje ne može biti kraće od tri mjeseca ni duže od pet godina, računajući od dana pravnosnažnosti odluke, s tim da se vrijeme provedeno u zatvoru, odnosno zdravstvenoj ustanovi za čuvanje i liječenje ne uračunava

u vrijeme trajanja ove mjere.

(4) Ako je mjera iz stava 1. ovog člana izrečena licu koje ima stranu dozvolu za upravljanje motornim vozilom, ona obuhvata zabranu njenog korišćenja na teritoriji Republike Srpske za vrijeme od tri mjeseca do pet godina.

(5) Prema učiniocu krivičnog djela kojem je zabranjeno upravljanje motornim vozilom uz zamjenu za kaznu zatvora ili uslovnu osudu ako ne postupi po toj zabrani primijeniće se odredbe člana 34. stav 5. i člana 50. ovog zakona.

Oduzimanje predmeta

Član 62.

(1) Predmeti koji su upotrijebljeni ili su bili namijenjeni za izvršenje krivičnog djela ili koji su

nastali izvršenjem krivičnog djela mogu se oduzeti ako su svojina učinioca.

(2) Predmeti iz stava 1. ovog člana mogu se oduzeti i kad nisu svojina učinioca ako to zahtijevaju interesi opšte bezbjednosti ili razlozi morala, ali time se ne dira u pravo trećih lica na naknadu štete.

(3) Zakonom se može odrediti obavezno oduzimanje predmeta.

G l a v a š e s t a

VASPITNE PREPORUKE, MJERE I KAZNE ZA MALOLJETNIKE

O p š t e o d r e d b e

Važenje posebnih krivičnopravnih odredbi za maloljetnike

Član 63.

(1) Za maloljetne učinioce krivičnih djela važe posebne odredbe sadržane u ovoj glavi, a druge odredbe krivičnog zakona mogu se primijeniti samo ako nisu u suprotnosti sa ovim posebnim odredbama.

(2) Posebne odredbe koje važe za maloljetne učinioce krivičnih djela, važe i za punoljetne kad im se sudi za krivična djela koja su učinili kao maloljetnici, a izuzetno i za lica koja su učinila krivično djelo kao mlađi punoljetnici.

Isključenje krivičnih sankcija prema djeci

Član 64.

Prema maloljetniku koji u vrijeme izvršenja krivičnog djela nije navršio 14 godina (dijete) ne mogu se primijeniti krivične sankcije.

Uslovi primjene vaspitnih preporuka

Član 65.

(1) Prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela mogu se primijeniti vaspitne preporuke za krivična djela s propisanom novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Vaspitne preporuke prema maloljetniku može primijeniti nadležni tužilac ili sudija za maloljetnike.

(3) Uslovi primjene vaspitnih preporuka su: priznanje krivičnog djela od strane maloljetnika i njegova izražena spremnost za pomirenjem s oštećenim.

Svrha vaspitnih preporuka

Član 66.

Svrha vaspitnih preporuka je:

- 1) da se ne pokreće krivični postupak prema maloljetnom učiniocu krivičnog djela,
- 2) da se primjenom vaspitnih preporuka utiče na maloljetnika da ubuduće ne čini krivična djela.

Vrste vaspitnih preporuka

Član 67.

(1) Vaspitne preporuke su:

1. lično izvinjenje oštećenom,
2. naknada štete oštećenom,
3. redovno pohađanje škole,
4. rad u korist humanitarne organizacije ili lokalne zajednice,
5. prihvatanje odgovarajućeg zaposlenja,
6. smještaj u drugu porodicu, dom ili ustanovu,
7. liječenje u odgovarajućoj zdravstvenoj ustanovi,
8. posjećivanje vaspitnih, obrazovnih, psiholoških i drugih savjetovališta.

(2) Vaspitne preporuke iz tač. 1. do 3. i tačke 8. stava 1. ovog člana primjenjuje ovlašćeni tužilac, a vaspitne preporuke iz tač. 4. do 7. primjenjuje sudija za maloljetnike.

Izbor vaspitnih preporuka

Član 68.

(1) Pri izboru vaspitnih preporuka ovlašćeni tužilac ili sudija za maloljetnike uzeće u obzir sveukupne interese maloljetnika i oštećenog. Pritom će posebno voditi računa da se primijenjenim vaspitnim preporukama ne dovede u pitanje redovno školovanjemaloljetnika ili njegov rad.

(2) Vaspitne preporuke mogu trajati najduže jednu godinu.

(3) Vaspitne preporuke mogu se u toku njihovog izvršavanja zamijeniti drugom ili ukinuti.

(4) Izbor i primjena vaspitnih preporuka vrši se u saradnji s roditeljima ili staraocima maloljetnika i organima socijalnog staranja.

Krivične sankcije prema maloljetnicima

Član 69.

(1) Maloljetniku koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršio 14 – a nije navršio 16 godina (mlađi maloljetnik) – mogu se izreći samo vaspitne mjere.

(2) Maloljetniku koji je u vrijeme izvršenja krivičnog djela navršio 16 – a nije navršio 18 godina (stariji maloljetnik) – mogu se izreći vaspitne mjere pod uslovima predviđenim ovim zakonom, a izuzetno mu se može izreći maloljetnički zatvor.

(3) Mjere bezbjednosti mogu se izreći maloljetnicima pod uslovima koje predviđa ovaj zakon.

(4) Maloljetniku se ne mogu izreći sudska opomena i uslovna osuda.

Posebna svrha krivičnih sankcija prema maloljetnicima

Član 70.

Posebna svrha vaspitnih mjera i maloljetničkog zatvora je da se pružanjem zaštite i pomoći maloljetnim učiniocima krivičnih djela, vršenjem nadzora nad njima, njihovim stručnim osposobljavanjem i razvijanjem njihove lične odgovornosti, obezbijedi njihovo vaspitanje, prevaspitanje i pravilan razvoj. Pored toga, svrha maloljetničkog zatvora je vršenje pojačanog uticaja na maloljetne učinioce da ubuduće ne vrše krivična djela, kao i na druge maloljetnike da ne vrše krivična djela.

V a s p i t n e m j e r e

Vrste vaspitnih mjera

Član 71.

Maloljetnom učiniocu krivičnog djela mogu se izreći ove vaspitne mjere:

- disciplinske mjere: ukor ili upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike;
- mjere pojačanog nadzora: od strane roditelja, usvojioca ili staraoca, u drugoj porodici, ili od strane nadležnog organa socijalnog staranja;
- zavodske mjere: upućivanje u vaspitnu ustanovu, u vaspitno-popravni dom ili u drugu ustanovu za osposobljavanje.

Izbor vaspitne mjere

Član 72.

Pri izboru vaspitne mjere sud će uzeti u obzir uzrast maloljetnika, stepen njegove duševne razvijenosti, njegova psihička svojstva, njegove sklonosti, pobude iz kojih je djelo učinio, dosadašnje vaspitanje, sredinu i prilike u kojima je živio, težinu djela, da li je prema njemu ranije bila izrečena vaspitna mjera ili kazna i sve druge okolnosti koje mogu biti od uticaja za izricanje one mjere kojom će se najbolje postići svrha vaspitnih mjera.

Ukor

Član 73.

- (1) Sudski ukor se izriče ako je dovoljno da se maloljetnik zbog učinjenog krivičnog djela samo ukori.
- (2) Pri izricanju sudskog ukora ukazaće se maloljetniku na štetnost njegovog postupka i predočiće mu se da u slučaju ponovnog izvršenja krivičnog djela može prema njemu biti izrečena druga mjera.

Upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike

Član 74.

- (1) Sud će uputiti maloljetnika u disciplinski centar za maloljetnike kad je potrebno da se odgovarajućim kratkotrajnim mjerama izvrši uticaj na njegovu ličnost i vladanje.
- (2) Maloljetnika kome je izrečena mjera iz stava 1. ovog člana sud može uputiti u disciplinski centar:
  - na određeni broj sati u praznične dane i to najviše četiri uzastopna praznična dana;

- na određeni broj sati u toku dana, ali najduže mjesec dana;
- na neprekidan boravak za utvrđeni broj dana, ali ne duže od dvadeset dana.

(3) Pri izricanju mjere iz stava 1. ovog člana sud će voditi računa da usljed njenog izvršenja maloljetnik ne izostane od redovne nastave ili od posla.

(4) U disciplinskom centru uposliće se maloljetnik na korisnim radovima koji odgovaraju njegovom uzrastu.

(5) Kad izrekne upućivanje u disciplinski centar za maloljetnike sud može odrediti da se po izvršenju ove mjere maloljetnik stavi pod pojačani nadzor nadležnog organa socijalnog staranja.

Pojačan nadzor roditelja, usvojioca ili staraoca

Član 75.

(1) Mjeru pojačanog nadzora roditelja, usvojioca ili staraoca sud će izreći ako su roditelji, usvojlac, odnosno staralac propustili da vrše nadzor nad maloljetnikom, a u mogućnosti su da ovakav nadzor vrše.

(2) Kad sud izrekne mjeru iz stava 1. ovog člana može roditelju, usvojiocu ili staraocu dati potrebna uputstva i naložiti im određene dužnosti u pogledu mjera koje treba preduzeti za vaspitanje maloljetnika, za njegovo liječenje i za otklanjanje štetnih uticaja na njega.

(3) Pri izricanju mjere iz stava 1. ovog člana sud može odrediti da nadležni organ socijalnog staranja provjerava njeno izvršenje i ukazuje pomoć roditelju, usvojiocu ili staraocu. Sud će naknadno odlučiti o prestanku ovog provjeravanja, s tim da ono ne može trajati manje od jedne ni duže od tri godine.

Pojačan nadzor u drugoj porodici

Član 76.

(1) Ako roditelji, usvojlac, odnosno staralac maloljetnika nisu u mogućnosti da nad njim vrše nadzor ili ako se od njih ne može to s osnovom očekivati, maloljetnik će se predati drugoj porodici koja je voljna da ga primi i koja ima mogućnosti da nad njim vrši pojačan nadzor.

(2) Izvršenje mjere iz stava 1. ovog člana obustaviće se kad roditelji, usvojlac, odnosno staralac maloljetnika steknu mogućnost da nad njim vrše pojačan nadzor ili kad prema rezultatu prevaspitanja prestane potreba za pojačanim nadzorom.

(3) Pri izricanju mjere iz stava 1. ovog člana sud će odrediti da za vrijeme njenog trajanja nadležni organ socijalnog staranja provjerava njeno izvršavanje i ukazuje potrebnu pomoć porodici kojoj je maloljetnik predat.

Pojačan nadzor organa socijalnog staranja

Član 77.

(1) Ako roditelji, usvojlac, odnosno staralac nisu u mogućnosti da vrše pojačan nadzor nad maloljetnikom, a ne postoje ni uslovi za predaju maloljetnika drugoj porodici radi vršenja ovakvog nadzora, maloljetnik će se staviti pod nadzor nadležnog organa socijalnog staranja.

(2) Sud će naknadno odlučiti o prestanku mjere iz stava 1. ovog člana s tim da njeno trajanje ne može biti kraće od jedne ni duže od tri godine. Za vrijeme trajanja ove mjere maloljetnik i dalje ostaje da živi kod svojih roditelja, usvojioca ili drugih lica koja ga izdržavaju, a pojačani nadzor nad njim vrši ovlašćeno lice nadležnog organa socijalnog staranja.

(3) Ovlašćeno lice nadležnog organa socijalnog staranja brine se o školovanju maloljetnika, njegovom zaposlenju, odvajanju iz sredine koja na njega štetno utiče, potrebnom liječenju i sređivanju prilika u kojima živi.

Posebne obaveze uz mjere pojačanog nadzora

Član 78.

(1) Prilikom izricanja neke od vaspitnih mjera pojačanog nadzora iz čl. 75., 76. i 77. ovog zakona, sud može maloljetniku odrediti jednu ili više posebnih obaveza, ako je to potrebno za uspješnije izvršenje izrečene mjere, s tim da ove obaveze ne mogu trajati duže od trajanja vaspitne mjere.

(2) Sud može maloljetniku da odredi naročito ove obaveze: da se lično izvini oštećenom, da izmiri štetu u okviru sopstvenih mogućnosti, da redovno pohađa školu, da se osposobljava za zanimanje koje odgovara njegovim sposobnostima i sklonostima, da se uzdržava od uživanja alkoholnih pića i opojnih droga, da posjećuje odgovarajuću zdravstvenu ustanovu ili savjetovalište i da se ne druži sa licima koja na njega štetno utiču.

(3) Sud može obaveze koje je odredio naknadno ukinuti ili izmijeniti.

(4) U slučaju neispunjenja obaveza iz stava 2. ovog člana sud može izrečenu mjeru pojačanog nadzora zamijeniti drugom vaspitnom mjerom.

(5) Pri određivanju obaveza iz stava 2. ovog člana sud će maloljetnika upozoriti na posljedice iz stava 4. ovog člana.

Upućivanje u vaspitnu ustanovu

Član 79.

(1) Sud će uputiti u vaspitnu ustanovu maloljetnika nad kojim treba obezbijediti vršenje stalnog nadzora od strane stručnih vaspitača u ustanovi za vaspitanje maloljetnika.

(2) U vaspitnoj ustanovi maloljetnik ostaje najmanje šest mjeseci, a najviše tri godine. Pri izricanju ove mjere sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 82. stav 2.).

Upućivanje u vaspitno-popravni dom

Član 80.

(1) Maloljetnika prema kome treba primijeniti pojačane mjere prevaspitanja sud će uputiti u vaspitnopolpravni dom za maloljetne učinioce krivičnih djela.

(2) Pri odlučivanju da li će izreći mjeru iz stava 1. ovog člana sud će posebno uzeti u obzir težinu i prirodu učinjenog djela i okolnost da li su prema maloljetniku ranije bile izrečene vaspitne mjere ili kazna maloljetničkog zatvora.

(3) U vaspitno-popravnom domu maloljetnik ostaje najmanje jednu, a najviše pet godina. Pri izricanju mjere iz stava 1. ovog člana sud neće odrediti njeno trajanje, već će o tome naknadno odlučiti (član 82. stav 2.).

Upućivanje u drugu ustanovu za osposobljavanje

Član 81.

(1) Prema maloljetniku ometenom u psihičkom ili fizičkom razvoju sud može, umjesto upućivanja u vaspitnu ustanovu ili vaspitno-popravni dom, izreći mjeru upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje.

(2) Maloljetnik ostaje u ustanovi za osposobljavanje dok je to potrebno radi njegovog liječenja ili osposobljavanja, a kad maloljetnik postane punoljetan, ponovo će se ispitati potreba njegovog daljeg zadržavanja u ovoj ustanovi.

Obustava izvršenja i izmjena odluke o vaspitnim mjerama

Član 82.

(1) Kad se poslije donošenja odluke kojom je izrečena mjera pojačanog nadzora ili zavodska mjera pojave okolnosti kojih nije bilo u vrijeme donošenja odluke ili se za njih nije znalo, a one bi bile od uticaja na donošenje odluke, izvršenje izrečene mjere može se obustaviti ili se izrečena mjera zamijeniti drugom mjerom pojačanog nadzora ili zavodskom mjerom.

(2) Osim slučajeva iz stava 1. ovog člana, ukoliko za pojedine mjere nije što drugo predviđeno, mjera pojačanog nadzora ili zavodska mjera može se, s obzirom na postignuti uspjeh prevaspitanja, obustaviti od izvršenja, a može se zamijeniti drugom takvom mjerom kojom će se bolje postići svrha vaspitnih mjera. U pogledu zavodskih mjera obustavljanje od izvršenja ili zamjenjivanje drugom mjerom vršiće se uz sljedeća ograničenja:

1) mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu prije isteka roka od šest mjeseci ne može se obustaviti od izvršenja, a do isteka ovog roka može se zamijeniti samo upućivanjem maloljetnika u vaspitno-popravni dom ili drugu ustanovu za osposobljavanje,

2) mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom prije isteka roka od jedne godine ne može se obustaviti od izvršenja, a do isteka ovog roka može se zamijeniti samo upućivanjem maloljetnika u vaspitnu ustanovu ili drugu ustanovu za osposobljavanje.

(3) Izuzetno, mjera upućivanja u vaspitnu ustanovu, odnosno mjera upućivanja u vaspitno-popravni dom može se obustaviti od izvršenja ili zamijeniti nekom drugom mjerom i prije isteka rokova iz tač. 1. i 2. stava 2. ovog člana ako posebne okolnosti koje se odnose na ličnost maloljetnika očigledno pokazuju da je postignuta svrha ovih mjera.

Ponovno odlučivanje o vaspitnim mjerama

Član 83.

(1) Ako je od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena mjera pojačanog nadzora ili zavodska mjera proteklo više od jedne godine, a izvršenje nije započeto, sud će ponovo odlučiti o potrebi izvršenja izrečene mjere. Pri tome sud može odlučiti da se ranije izrečena mjera izvrši, ne izvrši ili da se zamijeni nekom drugom mjerom.

(2) Mjera upućivanja u disciplinski centar za maloljetnike neće se izvršiti ako je proteklo više od šest mjeseci od pravnosnažnosti odluke kojom je ova mjera izrečena, a njeno izvršenje nije započeto.

Dejstvo kazne na vaspitne mjere

Član 84.

(1) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne starijem maloljetniku kaznu maloljetničkog zatvora, vaspitna mjera prestaje kad maloljetnik započne izdržavanje ove kazne.

(2) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu maloljetničkog zatvora ili kaznu zatvora najmanje godinu dana, vaspitna mjera prestaje kada ovo lice započne izdržavanje kazne.

(3) Ako za vrijeme trajanja vaspitne mjere sud izrekne punoljetnom licu kaznu zatvora u kraćem trajanju od jedne godine, sud će u presudi odlučiti da li će se po izdržanoj kazni nastaviti izvršenje izrečene vaspitne mjere ili će se ta mjera ukinuti.

Evidencija o izrečenim vaspitnim mjerama

Član 85.

(1) Evidenciju o izrečenim vaspitnim mjerama vode nadležni organi socijalnog staranja na osnovu propisa koje donosi ministar zdravlja.

(2) Podaci o izrečenim vaspitnim mjerama mogu se dati samo sudu, javnom tužilaštvu, organima unutrašnjih poslova i organima socijalnog staranja u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica kojima su izrečene te vaspitne mjere.

Izricanje vaspitnih mjera mlađim punoljetnim licima

Član 86.

(1) Učiniocu koji je kao punoljetan izvršio krivično djelo, a u vrijeme suđenja nije navršio dvadeset jednu godinu sud može izreći odgovarajuću mjeru pojačanog nadzora ili zavodsku mjeru ako se, s obzirom na njegovu ličnost i okolnosti pod kojima je djelo učinio, može očekivati da će se i vaspitnom mjerom postići svrha koja bi se ostvarila izricanjem kazne.

(2) Mlađem punoljetnom licu kome je izrečena vaspitna mjera sud može, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, izreći sve mjere bezbjednosti, osim zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti.

(3) Izrečena vaspitna mjera može trajati najviše do navršene dvadeset treće godine učinioca.

Kažnjavanje starijih maloljetnika

Opšta odredba

Član 87.

Kazniti se može samo krivično odgovoran stariji maloljetnik koji je učinio krivično djelo za koje je zakonom propisana kazna teža od pet godina zatvora, a zbog teških posljedica djela i visokog stepena krivične odgovornosti ne bi bilo opravdano izreći vaspitnu mjeru.

Maloljetnički zatvor

Član 88.

1) Maloljetnički zatvor ne može biti kraći od jedne ni duži od deset godina, a izriče se na pune godine ili na pola godine.

(2) Pri odmjeravanju kazne maloljetničkog zatvora sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utiču da kazna bude manja ili veća (član 37. st. 1. i 2. ovog zakona), ali će naročito imati u vidu okolnosti koje se tiču ličnosti maloljetnika.

(3) Kazna maloljetničkog zatvora za određeno krivično djelo ne može se izreći u trajanju dužem od propisane kazne zatvora za to djelo.

Izricanje maloljetničkog zatvora i vaspitnih mjera za krivična djela u sticaju

Član 89.

(1) Za krivično djelo u sticaju sud izriče maloljetniku samo jednu vaspitnu mjeru ili samo kaznu maloljetničkog zatvora kad postoje zakonski uslovi za izricanje te kazne i kad sud nađe da je treba izreći.

(2) Po odredbi stava 1. ovog člana sud će postupiti i kad poslije izrečene vaspitne mjere, odnosno maloljetničkog zatvora utvrdi da je maloljetnik prije ili poslije njihovog izricanja učinio neko krivično djelo.

Zastarjelost izvršenja kazne maloljetničkog zatvora

Član 90.

Kazna maloljetničkog zatvora ne može se izvršiti ako je proteklo:

- 1) deset godina od osude na maloljetnički zatvor preko pet godina,
- 2) pet godina od osude na maloljetnički zatvor preko tri godine,
- 3) tri godine od osude na maloljetnički zatvor do tri godine.

Izricanje krivičnih sankcija punoljetnim licima za djela koja su učinila kao maloljetnici

Član 91.

(1) Punoljetnom licu koje je navršilo dvadeset jednu godinu ne može se suditi za krivično djelo koje je izvršilo kao mlađi maloljetnik.

(2) Ako punoljetno lice u vrijeme suđenja nije navršilo dvadeset jednu godinu, može mu se suditi za krivično djelo koje je učinilo kao mlađi maloljetnik samo ako je za to djelo propisana kazna teža od pet godina zatvora. Ovakvom licu sud može izreći vaspitne mjere pojačanog nadzora ili zavodsku mjeru. Pri ocjeni da li će ovu mjeru izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog izvršenja, vladanje učinioca i svrhu ove vaspitne mjere.

(3) Punoljetnom licu može se za krivično djelo koje je izvršilo kao stariji maloljetnik izreći odgovarajuća vaspitna mjera pojačanog nadzora, odgovarajuća zavodska vaspitna mjera, a pod uslovom iz člana 87. ovog zakona, kazna maloljetničkog zatvora. Pri ocjeni da li će i koju od ovih sankcija izreći, sud će uzeti u obzir sve okolnosti slučaja, a naročito težinu učinjenog djela, vrijeme koje je proteklo od njegovog izvršenja, vladanje učinioca kao i svrhu koju treba postići ovim sankcijama.

(4) Izuzetno od odredbe stava 3. ovog člana, punoljetnom licu koje je u vrijeme suđenja navršilo dvadeset jednu godinu sud može, umjesto maloljetničkog zatvora, izreći zatvor ili uslovnu osudu. Kazna zatvora izrečena u ovom slučaju, ima u pogledu rehabilitacije, brisanja

osude i pravnih posljedica osude isto pravno dejstvo kao i kazna maloljetničkog zatvora.

Dejstvo vaspitnih mjera i kazne maloljetničkog zatvora

Član 92.

Vaspitne mjere i maloljetnički zatvor ne povlače pravne posljedice koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava (člana 98. stav 2.).

Mjere bezbjednosti prema maloljetnicima

Član 93.

- (1) Prema maloljetnim učiniocima krivičnih djela, kojima je izrečena vaspitna mjera ili kazna maloljetničkog zatvora, mogu se, pod uslovima predviđenim u zakonu, izreći ove mjere bezbjednosti: obavezno psihijatrijsko liječenje, obavezno liječenje od zavisnosti, zabrana upravljanja motornim vozilom i oduzimanje predmeta.
- (2) Mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti ne može se izreći uz disciplinske mjere.
- (3) Umjesto obaveznog psihijatrijskog liječenja može se izreći vaspitna mjera upućivanja u drugu ustanovu za osposobljavanje ako se u toj ustanovi može obezbijediti liječenje i time postići svrha ove mjere bezbjednosti.

G l a v a s e d m a

ODUZIMANJE IMOVINSKE KORISTI PRIBAVLJENE KRIVIČNIM DJELOM

Osnov oduzimanja imovinske koristi

Član 94.

- (1) Niko ne može zadržati imovinsku korist pribavljenu krivičnim djelom.
- (2) Korist iz stava 1. ovog člana oduzeće se sudskom odlukom kojom je utvrđeno izvršenje krivičnog djela, pod uslovima predviđenim ovim zakonom.

Način oduzimanja imovinske koristi

Član 95.

(1) Od učinioaca će se oduzeti novac, predmeti od vrijednosti i svaka druga imovinska korist koji su pribavljeni krivičnim djelom, a ako oduzimanje nije moguće

- učinilac će se obavezati da plati novčani iznos koji odgovara pribavljenoj imovinskoj koristi.

(2) Imovinska korist pribavljena krivičnim djelom može se oduzeti od lica na koja je prenesena bez naknade ili uz naknadu koja ne odgovara stvarnoj vrijednosti, ako su ona znala ili mogla znati da je imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

Zaštita oštećenog

Član 96.

(1) Ako je oštećenom u krivičnom postupku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će izreći oduzimanje imovinske koristi ukoliko ona prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev oštećenog.

(2) Oštećeni koji je u krivičnom postupku u pogledu svog imovinskopravnog zahtjeva upućen na parnicu – može tražiti da se namiri iz iznosa oduzete vrijednosti, ako pokrene parnicu u roku od šest mjeseci od dana pravnosnažnosti odluke kojom je upućen na parnicu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravnosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

(3) Oštećeni koji u krivičnom postupku nije prijavio imovinskopravni zahtjev može zahtijevati namirenje iz oduzete vrijednosti, ako je radi utvrđenja svog zahtjeva pokrenuo parnicu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od pravnosnažnosti odluke o oduzimanju imovinske koristi i ako u roku od tri mjeseca od dana pravnosnažnosti odluke kojom je utvrđen njegov zahtjev zatraži namirenje iz oduzete vrijednosti.

G l a v a o s m a

PRAVNE POSLJEDICE OSUDE

Nastupanje pravnih posljedica osude

Član 97.

(1) Osude za određena krivična djela ili na određene kazne mogu imati za pravnu posljedicu prestanak, odnosno gubitak određenih prava ili zabranu sticanja određenih prava.

(2) Pravne posljedice osude ne mogu nastupiti kad je za krivično djelo učiniocu izrečena novčana kazna, uslovna osuda ili sudska opomena ili kad je učinilac oslobođen od kazne.

(3) Pravne posljedice osude mogu se predvidjeti samo zakonom i nastupaju po sili zakona kojim su predviđene.

Vrste pravnih posljedica osude

Član 98.

(1) Pravne posljedice osude koje se odnose na prestanak ili gubitak određenih prava jesu:

1) prestanak vršenja određenih poslova ili funkcija u organima državne vlasti, državnim organima, preduzećima i u drugim pravnim licima,

2) prestanak radnog odnosa ili prestanak vršenja određenog zvanja, poziva ili zanimanja,

3) oduzimanje dozvola ili odobrenja koja se izdaju odlukom držanih organa ili statusa koji se priznaju odlukom državnih organa,

4) oduzimanje odlikovanja.

(2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava jesu:

1) zabrana vršenja određenih poslova ili funkcija u organima državne vlasti, državnim organima, preduzećima i u drugim pravnim licima,

2) zabrana istupanja u štampi, na radiju, televiziji ili javnim skupovima, zabrana vršenja izdavačke djelatnosti ili zabrana učestvovanja u osnivanju udruženja,

3) zabrana sticanja određenog poziva ili unapređenja u službi,

4) zabrana sticanja određenih dozvola ili odobrenja koja se daju odlukom državnih organa.

Početak i trajanje pravnih posljedica osude

Član 99.

- (1) Pravne posljedice osude nastupaju danom pravnosnažnosti presude.
- (2) Pravne posljedice osude koje se sastoje u zabrani sticanja određenih prava traju najduže pet godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, ako za pojedine pravne posljedice nije zakonom propisano kraće trajanje.
- (3) Brisanjem osude prestaju pravne posljedice osude.

Glava deveta

REHABILITACIJA I USLOVI ZA DAVANJE PODATAKA IZ KAZNENE EVIDENCIJE

Rehabilitacija

Član 100.

- (1) Rehabilitacijom se briše osuda i prestaju sve njene pravne posljedice, a osuđeni se smatra neosuđivanim.
- (2) Rehabilitacijom prestaje i sporedna kazna koja nije izvršena.
- (3) Rehabilitacija nastaje ili na osnovu samog zakona (zakonska rehabilitacija) ili na osnovu sudske odluke po molbi osuđenog (sudska rehabilitacija).
- (4) Rehabilitacijom se ne dira u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.
- (5) Poslije izdržane, oprostene ili zastarjele kazne zatvora ili maloljetničkog zatvora, osuđena lica i prije rehabilitacije uživaju sva prava utvrđena ustavom, zakonima ili drugim propisima, osim onih koja su im ograničena usljed izrečene mjere bezbjednosti ili usljed nastupanja pravne posljedice osude. Ovo vrijedi i za osuđene na uslovnom otpustu.

Zakonska rehabilitacija

Član 101.

- (1) Zakonska rehabilitacija može nastati samo u odnosu na lica koja ranije nisu osuđivana ili se po zakonu smatraju neosuđivanim.
- (2) Zakonska rehabilitacija nastaje:

1) Osuda o izrečenoj sudskoj opomeni i osuda kojom je izrečeno oslobođenje od kazne brišu se iz kaznene evidencije poslije isteka jedne godine od pravnosnažnosti sudske odluke – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo.

2) Uslovna osuda briše se iz kaznene evidencije poslije jedne godine od kad je proteklo vrijeme provjeravanja – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo.

3) Osuda na novčanu kaznu, zatvor do jedne godine i na maloljetnički zatvor brišu se iz kaznene evidencije kad proteknu tri godine od dana izvršene, izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo.

4) Osude na zatvor preko jedne do tri godine brišu se iz kaznene evidencije kad protekne pet godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne – pod uslovom da osuđeni za to vrijeme ne učini novo krivično djelo.

(3) Osude se ne mogu brisati iz kaznene evidencije za vrijeme trajanja mjera bezbjednosti.

(4) Kad se ispune uslovi za brisanje osude iz kaznene evidencije predviđeni prethodnim odredbama, smatraće se da je osuda brisana u momentu kad se ti uslovi ispune.

Sudska rehabilitacija

Član 102.

1) Sudska rehabilitacija može se dati licu koje je osuđeno na kaznu zatvora preko tri do pet godina, ako je proteklo osam godina od dana izdržane, oprostene ili zastarjele kazne, a u tom vremenu osuđeni nije izvršio novo krivično djelo.

(2) U slučaju iz prethodnog stava, sud može dati rehabilitaciju ako nađe da je osuđeni to zaslužio svojim vladanjem i ako se može sa osnovom očekivati da ubuduće neće vršiti krivična djela.

(3) Sudska rehabilitacija se ne može dati ako još traju mjere bezbjednosti.

(4) Izuzetno, sud može dati rehabilitaciju i licu koje je više puta osuđivano, ako su protekli rokovi i ispunjeni drugi uslovi predviđeni u prethodnim stavovima ovog člana u pogledu svakog krivičnog djela za koje je osuđeno.

Davanje podataka iz kaznene evidencije

Član 103.

(1) Podaci iz kaznene evidencije mogu se dati sudu, tužilaštvu i organima unutrašnjih poslova u vezi sa krivičnim postupkom koji se vodi protiv lica koje je ranije bilo osuđeno, nadležnim organima za izvršenje krivičnih sankcija i nadležnim organima koji učestvuju u postupku davanja amnestije, pomilovanja ili brisanja osude.

(2) Podaci iz kaznene evidencije mogu se na obrazložen zahtjev dati državnim organima, preduzećima i drugim pravnim licima, ako još traju određene pravne posljedice osude ili mjere bezbjednosti ili ako za to postoji opravdan interes zasnovan na zakonu.

(3) Podaci o brisanoj osudi ne mogu se dati nikome.

(4) Niko nema prava da traži od građana da podnese dokaze o svojoj osuđivanosti ili neosuđivanosti.

(5) Građanima se, na njihov zahtjev, mogu davati podaci o njihovoj osuđivanosti ili neosuđivanosti samo ako su im ovi podaci potrebni radi ostvarivanja njihovih prava ili interesa.

Prestanak mjera bezbjednosti i pravnih posljedica osude na osnovu sudske odluke

Član 104.

(1) Sud može odlučiti da prestanu mjere bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti i zabrane upravljanja motornim vozilom ako je protekla jedna godina od dana njihovog primjenjivanja.

(2) Kad protekne jedna godina od dana izdržane, zastarjele ili oprostene kazne sud može odrediti da prestane pravna posljedica osude koja se odnosi na zabranu sticanja određenog prava.

(3) Pri ocjeni da li će odrediti prestanak mjere bezbjednosti, odnosno pravne posljedice osude sud će uzeti u obzir ponašanje osuđenog poslije osude, njegovu spremnost da naknadi štetu prouzrokovanu krivičnim djelom i da vrati imovinsku korist stečenu izvršenjem krivičnog djela, kao i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost prestanka mjere bezbjednosti, odnosno pravne posljedice osude.

(4) Prestankom pravnih posljedica osude ne dira se u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

G l a v a   d e s e t a

OSNOVNE ODREDBE O IZVRŠENJU KRIVIČNIH SANKCIJA

Ograničenja u izvršenju krivičnih sankcija

Član 105.

(1) Učiniocu krivičnog djela, u izvršenju krivične sankcije, mogu biti oduzeta ili ograničena određena prava samo u mjeri koja odgovara prirodi i sadržini te sankcije i samo na način kojim se obezbjeđuje poštovanje ličnosti učinioca i njegovog ljudskog dostojanstva.

(2) Lice, protiv koga se izvršava krivična sankcija, ne smije biti podvrgnuto mučenju ili drugim oblicima okrutnog, nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja. U slučaju kad bude podvrgnuto takvom postupanju, mora mu se zagarantovati sudska zaštita.

Ustanove za izvršenje kazne zatvora i maloljetničkog zatvora

Član 106.

(1) Kazna zatvora se izdržava u kazneno-popravnim ustanovama zatvorenog, poluotvorenog i otvorenog tipa.

(2) Kazna dugotrajnog zatvora izdržava se isključivo u kazneno-popravnim ustanovama zatvorenog tipa.

(3) Kazna maloljetničkog zatvora se izdržava u posebnim kazneno-popravnim domovima. Osuđeni maloljetnici mogu ostati u ovim domovima do navršene dvadeset treće godine, a ako do tada ne izdrže kaznu uputiće se u kazneno-popravnu ustanovu u kojoj punoljetna lica izdržavaju kaznu zatvora.

Postupanje sa osuđenima

Član 107.

(1) Za vrijeme izdržavanja kazne, sa osuđenima treba postupati čovječno, poštovati njihovo lično dostojanstvo i štiti njihov tjelesni i duhovni integritet.

(2) Nije dozvoljena upotreba prevaspitnih, medicinskih ili psiholoških postupaka, koji zadiru u osuđenikovu intimu, ako takve postupke osuđenik izričito odbija.

Uslovni otpust

Član 108.

(1) Osuđeni koji je izdržao polovinu kazne zatvora može se otpustiti sa izdržavanja kazne pod uslovom da do isteka vremena za koje mu je izrečena kazna ne učini novo krivično djelo (uslovni otpust).

(2) Uslovno se može otpustiti i osuđeni koji je izdržao polovinu, a izuzetno i trećinu kazne maloljetničkog zatvora, ali ne prije nego što izdrži najmanje jednu godinu ove kazne. Za vrijeme uslovnog otpusta sud može odrediti mjeru pojačanog nadzora organa socijalnog staranja.

(3) Osuđeni kome je izrečena kazna dugotrajnog zatvora može se uslovno otpustiti nakon što izdrži tri petine te kazne i pod uslovom da ubuduće ne učini krivično djelo.

(4) Pri ocjeni da li će se osuđeni uslovno otpustiti, uzeće se u obzir njegovo vladanje za vrijeme izdržavanja kazne, izvršavanje radnih obaveza s obzirom na njegovu radnu sposobnost i druge okolnosti koje pokazuju da je postignuta svrha kažnjavanja.

Opozivanje uslovnog otpusta

Član 109.

(1) Sud će opozvati uslovni otpust ako osuđeni dok je na uslovnom otpustu učini jedno ili više krivičnih djela za koje je izrečena kazna zatvora preko jedne godine.

(2) Sud može opozvati uslovni otpust ako uslovno otpušteni učini jedno ili više krivičnih djela za koje je izrečena kazna zatvora do jedne godine. Pri ocjeni da li će opozvati uslovni otpusti sud će naročito uzeti u obzir srodnost učinjenih krivičnih djela, njihov značaj, pobude iz kojih su učinjena i druge okolnosti koje ukazuju na opravdanost opozivanja uslovnog otpusta.

(3) Kad sud opozove uslovni otpust izreći će kaznu na osnovu odredaba člana 42. i člana 43. stav 2. ovog zakona uzimajući ranije izrečenu kaznu kao već utvrđenu. Dio kazne koju je osuđeni izdržao po ranijoj presudi uračunava se u novu kaznu, a vrijeme provedeno na uslovnom otpustu ne uračunava se.

(4) Odredbe st. 1. do 3. ovog člana primijenit će se i kad se uslovno otpuštenom sudi za djelo koje je učinio prije nego što je uslovno otpušten.

(5) Ako uslovno otpušteni bude osuđen na kaznu zatvora do jedne godine, a sud ne opozove uslovni otpust, produžuje se uslovni otpust za vrijeme koje je osuđeni proveo na izdržavanju kazne zatvora.

(6) Prethodne odredbe se shodno primjenjuju i na opoziv uslovnog otpusta sa izdržavanja kazne maloljetničkog zatvora.

Posebna odredba

Član 110.

Izvršenje krivičnih sankcija bliže se uređuje posebnim zakonom.

Glava jedanaesta

ZASTARJELOST

Zastarjelost krivičnog gonjenja

Član 111.

(1) Ako u zakonu nije drugačije određeno, krivičnogonjenje se ne može preduzeti kad protekne:

- 1) trideset pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna dugotrajnog zatvora,
- 2) dvadeset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora preko deset godina,
- 3) petnaest godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći zatvor preko pet godina,
- 4) deset godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći zatvor preko tri godine,
- 5) pet godina od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći zatvor preko jedne godine,
- 6) tri godine od izvršenja krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći zatvor do jedne godine ili novčana kazna.

(2) Ako je za krivično djelo propisano više kazni, rok zastarjelosti određuje se po najtežoj propisanoj kazni.

Tok i prekid zastarjevanja krivičnog gonjenja

Član 112.

(1) Zastarjevanje krivičnog gonjenja počinje od dana kad je krivično djelo učinjeno.

(2) Zastarevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu gonjenje ne može otpočeti ili produžiti.

- (3) Zastarjevanje se prekida svakom procesnom radnjom koja se preduzima radi gonjenja učinioca zbog učinjenog krivičnog djela.
- (4) Zastarjevanje se prekida i kad učinilac u vrijeme dok teče rok zastarjelosti učini isto tako teško ili teže krivično djelo.
- (5) Sa svakim prekidom zastarjevanje počinje ponovo da teče.
- (6) Zastarjelost krivičnog gonjenja nastaje u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarjelost krivičnog gonjenja.

Zastarjelost izvršenja kazne

Član 113.

Ako u zakonu nije drugačije određeno, izrečena kazna ne može se izvršiti kad protekne:

- 1) trideset pet godina ako je izrečena kazna dugotrajnog zatvora,
- 2) dvadeset godina ako je izrečena kazna zatvora preko deset godina,
- 3) petnaest godina preko pet godina,
- 4) deset godina preko tri godina,
- 5) pet godina preko jedne godine,
- 6) tri godine ako je izrečena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

Zastarjelost izvršenja sporedne kazne i mjera bezbjednosti

Član 114.

- (1) Zastarjelost izvršenja novčane kazne kao sporedne kazne nastaje kad proteknu dvije godine od dana pravnosnažnosti presude kojom je ta kazna izrečena.
- (2) Zastarjelost izvršenja mjera bezbjednosti obaveznog psihijatrijskog lečenja, mjera bezbjednosti obaveznog liječenja od zavisnosti i oduzimanja predmeta nastaje kad protekne pet godina od dana pravnosnažnosti odluke kojom su te mjere izrečene.
- (3) Zastarjelost izvršenja mjera bezbjednosti zabrane vršenja poziva, djelatnosti ili dužnosti i zabrane upravljanja motornim vozilom nastaje kad protekne vrijeme za koje su te mjere izrečene.

Tok i prekid zastarijevanja izvršenja kazne

Član 115.

- (1) Zastarijevanje izvršenja kazne počinje od dana kad je presuda postala pravnosnažna, a ako je uslovna osuda opozvana – od dana kad je odluka o opozivanju postala pravnosnažna.
- (2) Zastarijevanje ne teče za vrijeme za koje se po zakonu izvršenje kazne ne može preduzeti.
- (3) Zastarijevanje se prekida svakom radnjom nadležnog organa koja se preduzima radi izvršenja kazne.
- (4) Sa svakim prekidom zastarijevanje počinje ponovo da teče.
- (5) Zastarijelost izvršenja kazne nastaje u svakom slučaju kad protekne dvaput onoliko vremena koliko se po zakonu traži za zastarijelost izvršenja kazne, ali ona ne može nastupiti ako je izvršenje kazne u toku.
- (6) Odredbe st. 2. do 5. ovog člana shodno se primjenjuju i na zastarijelost izvršenja mjera bezbjednosti.

G l a v a d v a n a e s t a

AMNESTIJA I POMILOVANJE

Amnestija

Član 116.

Licima koja su obuhvaćena aktom amnestije daje se oslobođenje od gonjenja ili potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, određuje se brisanje osude, ili se ukida određena pravna posljedica osude.

Pomilovanje

Član 117.

(1) Pomilovanjem se poimenično određenom licu daje potpuno ili djelimično oslobođenje od izvršenja kazne zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili uslovnom osudom, određuje se brisanje osude ili se ukida, odnosno određuje kraće trajanje pravne posljedice osude ili mjere bezbjednosti.

(2) Licu koje je osuđeno na kaznu dugotrajnog zatvora pomilovanje se ne može dati prije nego što izdrži tri petine te kazne.

Dejstvo amnestije i pomilovanja na prava trećih lica

Član 118.

Davanjem amnestije ili pomilovanja ne dira se u prava trećih lica koja se zasnivaju na osudi.

G l a v a t r i n a e s t a

VAŽENJE KRIVIČNOG ZAKONODAVSTVA REPUBLIKE SRPSKE PREMA MJESTU IZVRŠENJA KRIVIČNOG DJELA

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za svakog ko na teritoriji Republike Srpske učini krivično djelo

Član 119.

(1) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za svakog ko na teritoriji Republike Srpske učini krivično djelo.

(2) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za svakog ko učini krivično djelo na domaćem brodu, bez obzira gdje se brod nalazio u vrijeme izvršenja djela.

(3) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za svakog ko učini krivično djelo u domaćem civilnom vazduhoplovu dok je u letu, ili u domaćem vojnom vazduhoplovu, bez obzira gdje se vazduhoplov nalazio u vrijeme izvršenja djela.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za određena krivična djela učinjena ban njene teritorije ili u inostranstvu

Član 120.

Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za svakog ko van njene teritorije ili u inostranstvu učini krivično djelo iz čl. 293. do 311. ovog zakona.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za državljanina Republike Srpske koji učini krivično djelo u inostranstvu

Član 121.

Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi za državljanina Republike Srpske i kad u inostranstvu učini koje drugo krivično djelo, osim krivičnih djela navedenih u članu 120. ovog zakona, ako se zatekne na teritoriji Republike Srpske ili joj bude ekstradiran.

Važenje krivičnog zakonodavstva Republike Srpske za stranca koji učini krivično djelo u inostranstvu

Član 122.

(1) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za stranca koji van teritorije Republike Srpske učini prema njoj ili njenom državljaninu krivično djelo i kad nisu u pitanju krivična djela navedena u članu 120. ovog zakona, ako se zatekne na teritoriji Republike Srpske ili joj bude ekstradiran.

(2) Krivično zakonodavstvo Republike Srpske važi i za stranca koji prema stranoj državi ili prema strancu učini u inostranstvu krivično djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći zatvor od pet godina ili teža kazna, kad se zatekne na teritoriji Republike Srpske a ne bude ekstradiran stranoj državi. Ako ovim zakonom nije drukčije određeno, sud u takvom slučaju ne može izreći težu kaznu od kazne koja je propisana zakonom zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno.

Posebni uslovi za gonjenje

Član 123.

(1) Ako je u slučajevima iz člana 119. ovog zakona pokrenut ili dovršen krivični postupak u stranoj državi, gonjenje u Republici Srpskoj preduzeće se samo po odobrenju glavnog republičkog tužioca.

(2) U slučajevima iz čl. 121. i 122. ovog zakona gonjenje se neće preduzeti:

- 1) ako je učinilac potpuno izdržao kaznu na koju je u inostranstvu osuđen,
- 2) ako je učinilac u inostranstvu pravnosnažnom presudom oslobođen,
- 3) ako se za krivično djelo po stranom zakonu goni po zahtjevu oštećenog, a takav zahtjev nije podnesen.

(3) U slučajevima iz čl. 121. i 122. ovog zakona gonjenje će se preduzeti samo kad se za krivično djelo kažnjava i po zakonu zemlje u kojoj je djelo učinjeno. Kada se u slučajevima iz člana 121. i člana 122. stav 1. ovog zakona po zakonu zemlje u kojoj je djelo učinjeno za to krivično djelo ne kažnjava, gonjenje se može preduzeti samo po odobrenju glavnog republičkog tužioca.

(4) Samo po odobrenju glavnog republičkog tužioca može se u Republici Srpskoj preduzeti gonjenje u slučajevima iz člana 122. stav 2. ovog zakona, bez obzira na zakon zemlje u kojoj je krivično djelo učinjeno, ako je u pitanju djelo koje je u vrijeme kad je izvršeno smatrano krivičnim djelom prema opštim pravnim načelima priznatim od strane međunarodne zajednice.

(5) U slučajevima iz člana 119. ovog zakona gonjenje stranca može se, pod uslovom uzajamnosti ustupiti stranoj državi.

Uračunavanje pritvora i kazne izdržane u inostranstvu

Član 124.

Pritvor, lišenje slobode u toku ekstradicionog postupka, kao i kazna koju je učinilac izdržao po presudi inostranog suda, uračunaće se u kaznu koju izrekne domaći sud za isto krivično djelo, a ako kazne nisu iste vrste – uračunavanje će se izvršiti po ocijeni suda.

Glava četrnaesta

ODGOVORNOST PRAVNIH LICA ZA KRIVIČNA DJELA

Odgovornost pravnog lica

Član 125.

(1) Odredbama ove glave propisuje se odgovornost pravnog lica, izuzimajući Bosnu i Hercegovinu, Republiku Srpsku, Federaciju Bosne i Hercegovine, Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine, kanton, grad, opštinu i mjesnu zajednicu, za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica.

(2) Pod uslovima propisanim ovim zakonom, za određena pravna lica može biti isključena ili

ograničena primjena pojedinih kazni ili drugih krivičnopравnih sankcija koje se mogu izreći pravnim licima.

(1) Ukoliko odredbama ove glave zakona nije drugačije propisano, shodno se primjenjuju odredbe opšteg djela ovog zakona.

(4) Krivični postupak protiv pravnih lica vodi se po odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Srpske.

Primjena ovog zakona prema mjestu izvršenja krivičnog djela u vezi s krivičnom odgovornošću pravnog lica

Član 126.

(1) Domaće i strano pravno lice u skladu s ovim zakonom, odgovorno je za krivična djela učinjena na teritoriji Republike Srpske.

(2) Domaće i strano pravno lice koje ima sjedište na teritoriji Republike Srpske ili u njoj obavlja svoju djelatnost je, u skladu s ovim zakonom, odgovorno za krivično djelo učinjeno izvan Republike Srpske, ako je krivično djelo učinjeno protiv Republike Srpske, njenih državljana ili domaćih pravnih lica.

(3) Domaće pravno lice je, u skladu sa ovim Zakonom, odgovorno za djelo učinjeno izvan Republike Srpske protiv strane države, stranih državljana ili stranih pravnih lica pod uslovima iz člana 121. ovog zakona.

Osnovi odgovornosti pravnog lica

Član 127.

Za krivično djelo koje je učinilac učinio u ime, za račun ili u korist pravnog lica, odgovorno je pravno lice:

1) kada obilježja učinjenog krivičnog djela proizlaze iz odluke, naloga ili odobrenja rukovodećih ili nadzornih organa pravnog lica; ili

2) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica uticali na učinioca ili mu omogućili da učini krivično djelo; ili

3) kada pravno lice raspolaže s protivpravno ostvarenom imovinskom koristi ili koristi predmete nastale krivičnim djelom; ili

4) kada su rukovodeći ili nadzorni organi pravnog lica propustili dužni nadzor nad zakonitošću rada radnika.

Granice odgovornosti pravnog lica za krivično djelo

Član 128.

(1) Uz uslove iz člana 127. ovog zakona, pravno lice je odgovorno za krivično djelo i kada učinilac za učinjeno krivično djelo nije krivično odgovoran.

(2) Odgovornost pravnog lica ne isključuje krivičnu odgovornost fizičkih, odnosno odgovornih lica za učinjeno krivično djelo.

(3) Za krivična djela učinjena iz nehata, pravno lice može biti odgovorno pod uslovima iz člana 127. tačka 4. ovog zakona, i u tom se slučaju pravno lice može blaže kazniti.

(4) Kada u pravnom licu osim učinioca nema drugog lica ili organa koji bi mogli usmjeravati ili nadzirati počinioca, pravno lice odgovara za učinjeno krivično djelo u granicama odgovornosti učinioca.

Odgovornost pri promjeni statusa pravnog lica

Član 129.

(1) Pravno lice u stečaju može biti krivično odgovorno za krivično djelo bez obzira je li krivično djelo učinjeno prije početka stečajnog postupka ili u međuvremenu, ali se pravnom licu u stečaju ne izriče kazna, već se izriče mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta ili se

oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(2) Kada je do prestanka pravnog lica došlo prije pravnosnažnog okončanja krivičnog postupka, a u krivičnom je postupku utvrđena krivična odgovornost tog pravnog lica, kazne i ostale krivičnopravne sankcije izriču se pravnom licu koje je pravni sljednik lica kojem je utvrđena krivična odgovornost, ako su rukovodeći ili nadzorni organi prije prestanka pravnog lica znali za učinjeno krivično djelo.

(3) Pravnom licu koje je pravni sljednik pravnog lica kojem je utvrđena krivična odgovornost i čiji su rukovodeći ili nadzorni organi znali za učinjeno krivično djelo, izriče se mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta ili se oduzima imovinska korist pribavljena krivičnim djelom.

(4) Ako je do prestanka pravnog lica došlo po pravnosnažno okončanom krivičnom postupku, izrečena krivičnopravna sankcija se izvršava po odredbama st. 2. i 3. ovog člana.

Odgovornost pravnog lica za pokušaj

Član 130.

- (1) Ako je učinilac planirano krivično djelo započeo, ali ga nije dovršio, pod uslovima iz člana 127. ovog zakona odgovorno je pravno lice, ako je zakonom propisano kažnjavanje i za pokušaj tog krivičnog djela.
- (2) Pravno lice se kažnjava za pokušaj kaznom propisanom za dovršeno krivično djelo, a može se i blaže kazniti.
- (3) Ako su rukovodeći ili nadzorni organi spriječili učinioca da dovrši započeto krivično djelo, pravno lice se može osloboditi kazne.

Produženo krivično djelo

Član 131.

Kada je kod pravnog lica prisutan isti osnov odgovornosti u pogledu više istovrsnih i vremenski povezanih krivičnih djela više učinilaca, pravno lice je krivično odgovorno kao da je učinjeno jedno krivično djelo.

Saučesništvo pravnih lica

Član 132.

- (1) U slučaju da dva ili više pravnih lica saučestvuje pri izvršenju krivičnog djela, svako je odgovorno prema članu 127. ovog zakona.
- (2) Pri saučesništvu pravnih lica iz stava 1. ovog člana, svako pravno lice odgovara kao da je jedino pravno lice krivično odgovorno za krivično djelo.

Opšti razlozi za ublažavanje kazne pravnom licu ili oslobađanje od kazne

Član 133.

(1) Pravno lice čiji rukovodeći ili nadzorni organ dobrovoljno prijavi učinioca nakon što je krivično djelo učinjeno, može se blaže kazniti.

(2) Pravno lice čiji rukovodeći ili nadzorni organ po učinjenom krivičnom djelu odluči da se vrati protivpravno ostvarena imovinska korist ili otklone prouzrokovane štetne posljedice ili saopšte podaci o osnovanosti odgovornosti drugih pravnih lica, može se osloboditi kazne.

Kazne za pravna lica

Član 134.

Pravnim licima se za krivična djela mogu izreći ove kazne:

- 1) novčana kazna,
- 2) kazna oduzimanja imovine,
- 3) kazna prestanka pravnog lica.

Novčana kazna za pravna lica

Član 135.

(1) Novčana kazna ne može biti manja od 5.000 KM niti veća od 5.000.000 KM.

(2) Ako je krivičnim djelom pravnog lica prouzrokovana drugome imovinska šteta ili pribavljena protivpravna imovinska korist, najveća mjera izrečene novčane kazne može iznositi dvostruki iznos te štete, odnosno koristi.

(3) Ako se novčana kazna ne plati u roku koji je utvrđen presudom, bez odgađanja će se sprovesti postupak prinudne naplate.

Kazna oduzimanja imovine

Član 136.

(1) Kazna oduzimanja imovine se može izreći za krivična djela s propisanom kaznom zatvora od pet godina ili težom kaznom.

(2) Pravnom licu se može oduzeti najmanje polovina imovine ili veći dio imovine ili cjelokupna imovina, ako je djelatnost pravnog lica u cjelosti ili u pretežnoj mjeri korišćena za izvršenje krivičnog djela.

(3) U slučaju stečajnog postupka kao posljedice izrečene kazne oduzimanja imovine, povjerioci se mogu namiriti iz oduzete stečajne mase.

Kazna prestanka pravnog lica

Član 137.

(1) Kazna prestanka pravnog lica može se izreći ako je djelatnost pravnog lica u cjelosti ili u pretežnoj mjeri korišćena za izvršenje krivičnog djela.

(2) Uz kaznu prestanka pravnog lica, sud može izreći kaznu oduzimanja imovine.

(3) Uz izrečenu kaznu prestanka pravnog lica, sud će predložiti otvaranje postupka likvidacije.

(4) Iz imovine pravnog lica kojem je izrečena kazna prestanka pravnog lica, mogu se isplatiti povjerioci.

Odmjeravanje kazne pravnom licu

Član 138.

(1) Pri odmjerenju kazne pravnom licu sud uzima u obzir, pored opštih pravila za odmjerenje kazne i ekonomsku moć pravnog lica.

(2) Pri odmjerenju novčane kazne za krivična djela za koja se uz novčanu kaznu izriče i kazna oduzimanja imovine, izrečena kazna ne smije preći polovinu imovine pravnog lica.

Izricanje uslovne osude pravnom licu

Član 139.

(1) Sud može pravnom licu za krivično djelo izreći uslovnu osudu umjesto novčane kazne.

(2) Uslovnom osudom sud može utvrditi pravnom licu novčanu kaznu do 1.500.000 KM i ujedno odlučiti da se ta kazna neće izvršiti ako pravno lice u roku koji odredi sud, a koji ne može biti kraći od jedne ni duži od pet godina, ne bude odgovorno za novo krivično djelo.

Mjere bezbjednosti za pravna lica

Član 140.

Pravnom licu mogu se za krivično djelo, pored mjere bezbjednosti oduzimanja predmeta izreći ove mjere bezbjednosti:

- a) objavljivanje presude,
- b) zabrana obavljanja određene privredne djelatnosti.

Objavljivanje presude

Član 141.

(1) Mjera bezbjednosti objavljivanja presude izriče se kada bi bilo korisno da javnost sazna za osudu, posebno ako bi objavljivanje bilo od koristi da se otkloni opasnost za život ili zdravlje ljudi ili da se osigura bezbjednost saobraćaja ili kakva korist privredi.

(2) S obzirom na značaj krivičnog djela i potrebu da javnost sazna za osudu, sud cijeni da li da se osuda objavi u štampi, radiju ili televiziji ili u više sredstava informisanja i ujedno da li da se objavi njeno obrazloženje u cijelosti ili u izvodu, uzimajući u obzir da se načinom objavljivanja omogući obaviještenost svih u čijem interesu je objavljivanje presude.

Zabrana obavljanja određenih djelatnosti

Član 142.

(1) Mjerom bezbjednosti zabrane obavljanja određene djelatnosti sud može pravnom licu zabraniti proizvodnju određenih proizvoda ili obavljanje određenih poslova ili mu zabraniti da se bavi određenim poslovima prometa robe ili drugim poslom, odnosno djelatnostima.

(2) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana izriče se pravnom licu ako bi njegovo dalje bavljenje određenom djelatnošću bilo opasno za život i zdravlje ljudi ili štetno za privredno ili finansijsko poslovanje drugih lica ili za privredu ili ako je pravno lice u posljednje dvije godine prije izvršenja krivičnog djela bilo već kažnjeno za isto ili slično krivično djelo.

(3) Mjera bezbjednosti iz stava 1. ovog člana može se izreći u trajanju od šest mjeseci do pet godina, računajući od pravosnažnosti osude.

Oduzimanje imovinske koristi od pravnog lica

Član 143.

Ukoliko pravno lice pribavi imovinsku korist učinjenim krivičnim djelom, imovinska korist pribavljena krivičnim djelom će se oduzeti od pravnog lica.

Pravne posljedice osude pravnog lica

Član 144.

(1) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo su:

- a) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije, izdatih od organa strane države,
- b) zabrana rada na osnovu dozvole, ovlašćenja ili koncesije, izdatih od institucija Republike Srpske.

(2) Pravne posljedice osude pravnog lica za krivično djelo mogu nastupiti i kada je pravnom licu za učinjeno krivično djelo izrečena novčana kazna.

Zastarjelost krivičnog gonjenja i izvršenje krivičnih sankcija izrečenih pravnim licima

Član 145.

(1) Na zastarjelost krivičnog gonjenja pravnog lica primjenjuju se odredbe člana 111. ovog zakona.

(2) Zastarjelost izvršenja kazne izrečene pravnom licu nastupa kad od pravosnažnosti presude kojom je kazna izrečena protekne:

- 1) tri godine za izvršenje novčane kazne,
- 2) pet godina za izvršenje kazne oduzimanja imovine i kazne prestanka pravnog lica.

(3) Zastara izvršenja mjere bezbjednosti nastupa protekom:

- 1) šest mjeseci od pravnosnažnosti odluke kojom je izrečena mjera bezbjednosti objavljivanja presude,
- 2) vremena jednakog onome koje je određeno za trajanje mjere bezbjednosti zabrane obavljanja određene privredne djelatnosti.

Zakoni koji propisuju krivična djela pravnih lica

Član 146.

Pravna lica mogu biti krivično odgovorna za krivična djela iz ovog zakona i za druga krivična djela propisana zakonom Republike Srpske.

Glava petnaesta

ZNAČENJE IZRAZA U OVOM ZAKONU

Član 147.

(1) Pod teritorijom Republike Srpske, kao dijelom teritorije Bosne i Hercegovine, podrazumijevaju se suvozemna teritorija i vodene površine unutar njenih granica, kao i vazdušni prostor nad njima.

(2) Pod krivičnim zakonodavstvom Republike Srpske podrazumijevaju se ovaj zakon i sve krivičnopravne odredbe sadržane u drugim zakonima Republike Srpske.

(3) Službeno lice je izabran ili imenovan funkcioner u organima zakonodavne, izvršne i sudske vlasti Republike Srpske i u drugim državnim i upravnim ustanovama ili službama koje vrše određene upravne, stručne i druge poslove u okviru prava i dužnosti vlasti koja ih je osnovala; lice koje stalno ili povremeno vrši službenu dužnost u navedenim upravnim organima ili ustanovama; ovlašćeno lice u privrednom društvu ili u drugom pravnom licu kojem je zakonom ili drugim propisom donesenim na osnovu zakona povjereno vršenje javnih ovlašćenja, a koja u okviru tih ovlašćenja vrši određenu dužnost, te drugo lice koje vrši određenu službenu dužnost na osnovu ovlašćenja iz zakona ili drugog propisa donesenog na

osnovu zakona.

Kad je kao učinilac određenog krivičnog djela označeno službeno lice, lica iz stava 3. ovog člana mogu biti učinioci tih djela ako iz obilježja pojedinog krivičnog djela ili iz pojedinog propisa ne proizlazi da učinilac može biti samo neko od tih.

(4) Pod pojmom odgovornog lica podrazumijeva se lice kome je u preduzeću ili drugom pravnom licu, s obzirom na njegovu funkciju ili na osnovu posebnog ovlašćenja povjeren određen krug poslova koji se odnose na izvršavanje zakona, propisa donesenih na osnovu zakona ili opštih akata preduzeća ili drugog pravnog lica u upravljanju i rukovanju imovinom ili u rukovođenju proizvodnim ili nekim drugim privrednim procesom ili nadzorom nad njima. Odgovornim licem smatra se i službeno lice kad su u pitanju krivična djela kod kojih je kao učinilac označeno odgovorno lice, a nisu predviđena u glavi o krivičnim djelima protiv službene dužnosti ovog zakona, odnosno kao krivična djela službenog lica u nekoj drugoj glavi ovog zakona.

(5) Kad je kao izvršilac određenih krivičnih djela označeno samo službeno, odnosno odgovorno ili vojno lice, sva ta lica mogu biti izvršioci tih djela, ako iz obilježja pojedinog djela ili iz pojedinog propisa ne proizilazi da izvršilac može biti samo neko od tih lica.

(6) Strano službeno lice je član zakonodavnog, izvršnog, upravnog ili sudskog organa strane države, javni funkcioner međunarodne organizacije i njenih organa, sudija ili drugo službeno lice međunarodnog suda koje radi za naknadu ili bez naknade, na službi u Republici Srpskoj.

(7) Pravno lice je, u smislu ovog zakona, Republika Srpska, grad, opština, mjesna zajednica, svaki organizacioni oblik privrednog društva i svi oblici povezivanja privrednih društava, ustanova, institucije za vršenje kreditnih i drugih bankarskih poslova, za obezbjeđenje imovine i lica, kao i druge finansijske institucije, fond, političke organizacije i udruženja građana i drugi oblici udruživanja koji mogu da stiču sredstva i da ih koriste na isti način kao i svaka druga institucija ili organ koji ostvaruje i koristi sredstva i kojem je zakonom priznato svojstvo pravnog lica.

(8) Privredno društvo je, u smislu ovog zakona, ortačko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo (otvoreno i zatvoreno).

(9) Više lica je najmanje dva lica.

(10) Skupina ljudi je najmanje pet lica.

(11) Grupa ljudi je udruženje od najmanje tri lica koja su povezana radi trajnog, ponovljenog ili povremenog izvršenja krivičnih djela, pri čemu svako od tih lica daje svoj udio u izvršenju krivičnog djela.

(12) Organizovana grupa je grupa lica od najmanje tri lica formirana radi vršenja krivičnih djela za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna.

(13) Zločinačka organizacija je udruženje od najmanje tri lica čiji članovi su se udružili radi vršenja krivičnih djela. Djelovanje zločinačke organizacije višeg stepena usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim privrednim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi uticaja na druga lica da im pristupe ili im se povinuju. Zločinačku organizaciju odlikuje visok stepen povezanosti članova, unutrašnja organizacija na osnovu odnosa hijerarhije i discipline, te podjele rada. Zločinačka organizacija je osnov pojma organizovanog kriminala.

(14) Izbjeglica ili raseljeno lice je, u smislu ovog zakona, lice koje je napustilo svoju imovinu na području Republike Srpske u vremenu između 30. aprila 1991. i 4. aprila 1998. godine, za koju se pretpostavlja da je izbjeglica ili raseljeno lice po Aneksu 7. Opšteg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini.

(15) Tajna Republike Srpske je podatak ili dokument koji je zakonom, drugim propisom ili opštim aktom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona, određen tajnom Republike Srpske čijim bi otkrivanjem nastupile štetne posljedice za bezbjednost ili interes Republike Srpske.

(16) Službena tajna je podatak ili dokument koji je zakonom Republike Srpske, drugim propisom Republike Srpske ili opštim aktom nadležne institucije Republike Srpske donesenim na osnovu zakona proglašen službenom tajnom.

(17) Profesionalna tajna je podatak o ličnom ili porodičnom životu stranaka koji saznaju advokati, branioci, javni bilježnici, ljekari ili drugi zdravstveni radnici, vjerski ispovjednici i druga profesionalna lica u obavljanju svog zvanja ili zanimanja.

(18) Poslovnom tajnom smatraju se podaci i dokumenti koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa proglašeni poslovnom tajnom i čije bi odavanje imalo ili moglo imati štetne posljedice za preduzeće ili drugo pravno lice.

(19) Dokument ili isprava je svaki predmet koji je podoban ili određen da služi kao dokaz kakve činjenice koja je od značaja za pravne odnose.

(20) Novac je metalni i papirni novac koji je na osnovu zakona u opticaju u Bosni i Hercegovini ili u stranoj državi.

(21) Znaci za vrijednost su i strani znaci za vrijednost, kao i domaće i strane poštanske marke koje više nisu u opticaju.

(22) Pokretna stvar je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, telefonski impuls, kao i registrovani podatak koji je rezultat elektronske obrade podataka (kompjuterski podatak ili program).

(23) Pod pojmom sile podrazumijeva se i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava, s ciljem da se neko, protiv svoje volje, dovede u nesvesno stanje ili onesposobi za otpor.

(24) Motornim vozilom se smatra svako saobraćajno sredstvo na motorni pogon u suvozemnom, vodenom i vazдушnom saobraćaju.

(25) Mržna predstavlja pobudu za činjenje krivičnog djela, propisanog ovim zakonom, koja je u cjelini ili djelimično zasnovana na razlikama po osnovu stvarnog ili pretpostavljenog etničkog ili nacionalnog porijekla, jezika ili pisma, vjerskih uvjerenja, rase, boje kože, pola, polne orijentacije, političkog ili drugog uvjerenja, socijalnog porijekla, društvenog položaja, dobi, zdravstvenog statusa ili drugih osobina ili zbog dovođenja u vezu sa osobama koje imaju neku od navedenih različitih osobina.

POSEBNI DIO

Glava šesnaesta

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTA I TIJELA

Ubistvo

Član 148.

- (1) Ko drugog liši života, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.
- (2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno pod osobito olakšavajućim okolnostima, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Teško ubistvo

Član 149.

- (1) Zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kazniće se:
  - 1) ko drugog liši života na naročito svirep ili krajnje podmukao način,
  - 2) ko drugog liši života iz koristoljublja, radi izvršenja ili prikrivanja drugog krivičnog djela, iz bezobzirne osvete ili iz drugih naročito niskih pobuda, ili iz mržnje,
  - 3) ko drugog liši života pri bezobzirnem nasilničkom ponašanju,
  - 4) ko drugog liši života i pri tom umišljajno dovede u opasnost život još nekog lica,
  - 5) ko umišljajno liši života dva ili više lica, a ne radi se o ubistvu na mah, ubistvu djeteta pri porođaju ili ubistvu učinjenom pod osobito olakšavajućim okolnostima (član 148. stav 2.),
  - 6) ko liši života dijete, maloljetno lice ili žensko lice za koje zna da je bremenito,
  - 7) ko liši života sudiju ili javnog tužioca u vezi sa vršenjem njihove sudijske ili tužilačke dužnosti, ili ko liši života službeno ili vojno lice pri vršenju poslova bezbjednosti ili dužnosti čuvanja javnog reda, hvatanja učinioca krivičnog djela ili čuvanja lica lišenog slobode.
- (2) Kazna iz stava 1. ovog člana primijeniće se i kad je lišenje života izvršeno organizovano ili po narudžbi.

Ubistvo na mah

Član 150.

Ko drugog liši života na mah doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane ubijenog, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

Ubistvo djeteta pri porođaju

Član 151.

Majka koja liši života svoje dijete za vrijeme porođaja ili neposredno poslije porođaja, pod uticajem stanja koje je izazvano porođajem, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Nehatno lišenje života

Član 152.

Ko drugog liši života nehatno, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Navođenje na samoubistvo i pomaganje u samoubistvu

Član 153.

(1) Ko navede drugog na samoubistvo ili mu pomogne u izvršenju samoubistva, pa ovo bude izvršeno, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prema maloljetnom licu ili prema licu čija je sposobnost da shvati značaj svog djela ili da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema djetetu ili prema licu koje nije moglo shvatiti značaj svog djela ili upravljati svojim postupcima, učinilac će se kazniti po čl. 150. ili 151. ovog zakona.

- (4) Ko surovo ili nečovječno postupa sa licem koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, pa ono usljed takvog postupanja izvrši samoubistvo koje se može pripisati nehatu učinioca, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (5) Ko drugome pomogne u samoubistvu koje je izvršeno, pri čemu su postojale osobito olakšavajuće okolnosti, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (6) Ako je usljed djela iz st. 1. do 5. ovog člana samoubistvo samo pokušano, sud učinioca može blaže kazniti.

Protivpravni prekid trudnoće

Član 154.

- (1) Ko protivno propisima o prekidu trudnoće trudnoj ženi sa njenim pristankom izvrši prekid trudnoće, započne da vrši prekid trudnoće ili joj pomogne da prekine trudnoću, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ko trudnoj ženi bez njenog pristanka, a ako je mlađa od šesnaest godina i bez pismene saglasnosti njenog roditelja, usvojioca ili staraoca, izvrši ili započne da vrši prekid trudnoće, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.
- (3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt, teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ženskog lica nad kojim je vršen prekid trudnoće, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. ovog člana zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a za djelo iz stava 2. ovog člana zatvorom od dvije do dvanaest godina.

Laka tjelesna povreda

Član 155.

- (1) Ko drugog lako tjelesno povrijedi ili mu zdravlje naruši, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (2) Ako je takva povreda nanesena oružjem, opasnim oruđem ili drugim sredstvom podobnim da tijelo teško povrijedi ili zdravlje teško naruši, kazniće se kaznom do tri godine.
- (3) Učiniocu djela iz stava 1. ovog člana sud može izreći sudsku opomenu ako je bio izazvan teškim vrijeđanjem ili nasilničkim ponašanjem oštećenog.
- (4) Gonjenje za djelo iz stava 1 ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Teška tjelesna povreda

Član 156.

- (1) Ko drugog teško tjelesno povrijedi ili mu zdravlje teško naruši, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Ko drugog tjelesno povredi ili mu zdravlje naruši tako teško da je usljed toga doveden u opasnost život povrijeđenog ili je uništen ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegovog tijela ili koji važan organ, ili je prouzrokovana trajna nesposobnost za rad povrijeđenog, ili trajno i teško narušenje njegovog zdravlja ili unakaženost, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.
- (3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini iz mržnje, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.
- (4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do dvanaest godina.
- (5) Ko djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini nehatno, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (6) Ko djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana učini na mah, doveden bez svoje krivice u jaku razdraženost napadom, teškim zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem od strane povrijeđenog, kazniće se za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom do tri godine, a za djelo iz stava 3. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Učestvovanje u tuči

Član 157.

- (1) Ko učestvuje u kakvoj tuči, u kojoj je neko lišen života ili je drugom nanesena teška tjelesna povreda, kazniće se za samo učestvovanje zatvorom do tri godine.
- (2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako je lice bez svoje krivice bilo uvučeno u tuču ili se samo branilo ili razdvajalo druge učesnike tuče.

Ugrožavanje opasnim oruđem pri tuči ili svađi

Član 158.

Ko se pri kakvoj tuči ili svađi maši oružja, opasnog oruđa ili kakvog drugog sredstva podobnog da tijelo teško tjelesno povrijedi ili zdravlje teško naruši, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Izlaganje opasnosti

Član 159.

(1) Ko drugo lice ostavi bez pomoći u stanju ili prilikama opasnim za život ili zdravlje koje je sam prouzrokovao, kazniće se zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ostavljenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt ostavljenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Napuštanje nemoćnog lica

Član 160.

(1) Ko nemoćno lice koje mu je povjereno ili o kojem je inače dužan da se stara, ostavi bez pomoći u stanju ili prilikama opasnim za život ili zdravlje, kazniće se zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ostavljenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. nastupila smrt ostavljenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Nepružanje pomoći

Član 161.

(1) Ko ne pruži pomoć licu koje se nalazi u neposrednoj opasnosti za život iako je to mogao učiniti bez opasnosti za sebe ili drugog, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda lica koje se nalazilo u neposrednoj opasnosti za život, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt lica koje se nalazilo u neposrednoj opasnosti za život, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

G l a v a s e d a m n a e s t a

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLOBODA I PRAVA GRAĐANA

Povreda ravnopravnosti građana

Član 162.

(1) Ko na osnovu razlike u rasi, boji kože, vjeri, polu, jeziku, političkom ili drugom ubjeđenju, polnoj usmjerenosti, nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti, imovnom stanju, rođenju ili socijalnom porijeklu, obrazovanju ili društvenom položaju uskrati ili ograniči slobodu ili pravo čovjeka utvrđeno ustavom, zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, ili ko na osnovu ove razlike daje građanima povlastice ili pogodnosti suprotno ustavu, zakonu ili ratifikovanom međunarodnom ugovoru, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko vrši proganjanje lica ili organizacija zbog njihovog zalaganja za ravnopravnost ljudi.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Povreda prava upotrebe jezika i pisma

Član 163.

(1) Ko uskrati ili ograniči građanima pravo na upotrebu jezika ili pisma zagantovanog ustavom, zakonom ili ratifikovanim međunarodnim ugovorom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana izvrši službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Prinuda

Član 164.

(1) Ko drugog silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini ili ne učini ili trpi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini prijetnjom ubistvom, teškom tjelesnom povredom, otmicom ili u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, kazniće se zatvorom do tri godine.

Otmica

Član 165.

(1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način odvede ili zadrži neko lice u namjeri da od njega ili drugog lica iznudi novac ili kakvu drugu imovinsku korist ili da njega ili koga drugog prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana izvrši prema djetetu ili maloljetnom licu, ili na svirep način ili prijetnjom ubistvom ili teškom tjelesnom povredom, ili u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Kazna iz stava 2. primijeniće se i ako je oteto lice zadržano duže od petnaest dana, ili je licu koje je oteto teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt otetog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do petnaest godina.

(5) Učinilac djela iz st. 1. do 3. ovog člana koji dobrovoljno pusti na slobodu oteto lice prije nego što je ostvaren njegov zahtjev zbog kojeg je izvršio otmicu, može se osloboditi od kazne.

Protivpravno lišenje slobode

Član 166.

(1) Ko drugog protivpravno zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način protivpravno oduzme ili ograniči slobodu kretanja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Ako je protivpravno lišenje slobode iz st. 1. i 2. učinjeno prema djetetu ili maloljetnom licu, ili je trajalo duže od petnaest dana, ili je izvršeno na svirep način, ili je licu koje je protivpravno lišeno slobode usljed toga teško narušeno zdravlje ili su nastupile druge teške posljedice, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. nastupila smrt lica koje je bilo protivpravno lišeno slobode, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanaest godina.

(5) Pokušaj djela iz st. 1. i 2. je kažnjiv.

Onemogućavanje povratka izbjeglih i raseljenih lica

Član 167.

(1) Ko upotrebom sile, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način uskrati ili ograniči raseljenom, izbjeglom ili drugom licu pravo da se vrati u mjesto prethodnog boravka ili drugo mjesto na području Republike Srpske ili pravo da koristi svoju imovinu, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno organizovanim djelovanjem ili u skupini ljudi ili je nekom licu nanesena teška tjelesna povreda, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako je pri izvršenju djela iz st. 1. i 2. ovog člana neko lice lišeno života, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina.

Zlostavljanje

Član 168.

(1) Ko grubim ponašanjem zlostavlja drugog ili mu time prouzrokuje teže fizičke ili duševne patnje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema djetetu ili maloljetnom licu, učinilac će se kazniti zatvorom do dvije godine.

Ugrožavanje sigurnosti

Član 169.

(1) Ko ugrozi sigurnost nekog lica ozbiljnom prijetnjom da će njega ili njemu blisko lice lišiti života, teško tjelesno povrijediti, lišiti slobode ili oteti, ili nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom ili nekom drugom opšteopasnom radnjom ili sredstvom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema službenom licu u vezi sa vršenjem njegove funkcije, ili prema više lica, ili je učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

Narušavanje nepovredivosti stana

Član 170.

(1) Ko neovlašćeno prodre u tuđi stan ili druge zatvorene prostore ili se na zahtjev ovlašćenog lica odatle ne udalji, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko neovlašćeno pretresa stan ili prostore iz prethodnog stava ovog člana.

(3) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do tri godine.

(4) Pokušaj krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana je kažnjiv.

Protivzakonito pretresanje

Član 171.

(1) Ko neovlašćeno pretresa lice ili njegove stvari, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Pokušaj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Povreda tajnosti pisma ili drugih pošiljki

Član 172.

(1) Ko neovlašćeno otvori tuđe pismo ili telegram ili kakvo drugo zatvoreno pismo ili pošiljku ili na drugi način povrijedi njihovu tajnost ili neovlašćeno zadrži, prikrije, uništi ili drugom preda tuđe pismo, telegram, zatvoreno pismo ili pošiljku, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu, saopšti drugom sadržinu koju je saznao povredom tajnosti tuđeg pisma, telegrama ili kakvog drugog zatvorenog pisma ili pošiljke, ili se tom sadržinom posluži, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom položaja ili ovlašćenja, poštanski ili drugi službenik kome je povjereno preuzimanje, prenos ili uručivanje tuđih pisama, telegrama ili drugih pošiljki, kazniće se za djelo iz stava 1. zatvorom do tri godine, a za djelo iz stava 2. zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(4) Gonjenje za djelo iz stava 1. preduzima se po prijedlogu.

Neovlašćeno otkrivanje profesionalne tajne

Član 173.

(1) Advokat, ljekar ili drugo lice koje neovlašćeno otkrije tajnu koju je saznalo u vršenju svog poziva, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako je tajna otkrivena u opštem interesu ili interesu dugog lica koji je pretežniji od interesa čuvanja tajne.

(3) Gonjenje se preduzima po prijedlogu.

Neovlašćeno prisluškivanje i tonsko snimanje

Član 174.

(1) Ko posebnim uređajima neovlašćeno prisluškuje ili tonski snimi razgovor ili izjavu koja mu nije namijenjena, ili omogućí nepozvanom licu da se upozna sa razgovorom ili izjavom koja je neovlašćeno prisluškivana ili snimana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko tonski snimi izjavu koja je njemu namijenjena, bez znanja i odobrenja onoga ko je daje, u namjeri da takvu izjavu zloupotrijebi, ili ko omogućí nepozvanom licu da se upozna sa takvom izjavom.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazniće se zatvorom do tri godine.

Neovlašćeno fotografisanje

Član 175.

(1) Ko neovlašćeno sačini fotografski, filmski ili drugi snimak nekog lica ili njegovih prostorija bez njegove saglasnosti, povređujući time osjetno njegovu privatnost, ili ko takav snimak preda ili pokazuje trećem licu ili mu na neki drugi način omogući da se s njim upozna,

kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do tri godine.

Neovlašćeno korišćenje ličnih podataka

Član 176.

(1) Ko suprotno uslovima određenim u zakonu bez saglasnosti građana pribavlja, obrađuje, saopšti drugom ili koristi njihove lične podatke, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. kazniće se i ko neovlašćeno uđe u tuđu zaštićenu kompjutersku bazu podataka sa namjerom da njihovim korišćenjem za sebe ili drugoga pribavi kakvu korist ili da drugome nanese kakvu štetu.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom položaja ili ovlašćenja,

kazniće se zatvorom do dvije godine.

(4) Pokušaj krivičnog djela iz st. 1. do 3. ovog člana je kažnjiv.

Povreda prava na podnošenje pravnog sredstva

Član 177.

(1) Ko spriječi drugog da koristi pravo na podnošenje tužbe, žalbe, prigovora ili nekog drugog

pravnog sredstva ili podneska, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do tri godine.

Povreda slobode vjere i vršenja vjerskih obreda

Član 178.

(1) Ko uskrati ili ograniči slobodu vjere ili njenog ispovjedanja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko vjerskoj zajednici koja djeluje u skladu sa zakonom uskrati pravo jednakosti s drugim vjerskim zajednicama, ili ko drugoj vjerskoj zajednici uskrati slobodu javnog obavljanja vjerskih obreda.

Povreda slobode izražavanja nacionalne pripadnosti

Član 179.

(1) Ko sprečava drugog da izražava svoju nacionalnu ili etničku pripadnost ili svoju nacionalnu ili etničku kulturu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko prinuđava drugog da se izjašnjava o svojoj nacionalnoj ili etničkoj pripadnosti.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini službeno lice zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja, kazniće se zatvorom do dvije godine.

Povreda slobode izražavanja misli

Član 180.

(1) Ko uskrati ili ograniči slobodu govora ili javnog istupanja, osnivanja ustanova javnog informisanja, slobodu štampe ili drugih sredstava javnog informisanja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko naredi ili sprovodi cenzuru, novinaru uskrati ili ograniči pristup informaciji ili slobodu obavještavanja, osim ako se ne radi o državnoj, vojnoj ili službenoj tajni.

Sprečavanje štampanja, distribucije štampanih stvari i emitovanja

Član 181.

Ko protivpravno sprečava štampanje, prodaju ili distribuciju knjiga, časopisa, novina ili drugih štampanih stvari, ili proizvodnju i emitovanje radijskog ili televizijskog programa, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Povreda prava na udruživanje i političko organizovanje

Član 182.

Ko kršenjem zakona ili na drugi protivpravan način uskrati ili onemogući političko, sindikalno ili drugo organizovanje građana, ili ko onemogući djelovanje njihovih političkih, sindikalnih ili drugih organizacija ili udruženja građana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Povreda prava na javno okupljanje

Član 183.

(1) Ko uskrati ili ograniči pravo građana na mirno okupljanje ili javno održavanje skupa koji su u skladu sa zakonom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, obmanom ili na drugi način spriječi ili omete mirno okupljanje ili održavanje javnog skupa koji su u skladu sa zakonom, kazniće se zatvorom do dvije godine.

G l a v a o s a m n a e s t a

KRIVIČNA DJELA PROTIV IZBORNIH PRAVA

Sprečavanje održavanja izbora i glasanja

Član 184.

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući održavanje izbora ili glasanja, ili ko na isti način spriječi ili onemogući utvrđivanje ili objavljivanje rezultata glasanja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno organizovano ili u dvije ili više izbornih jedinica, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

Povreda prava kandidovanja na izborima

Član 185.

Ko kršenjem zakona ili drugih propisa ili na drugi protivpravan način spriječi ili onemogući kandidovanje na izborima, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Povreda biračkog prava

Član 186.

Ko drugog, u namjeri da mu onemogući vršenje biračkog prava, protivzakonito ne upiše u birački spisak, izbriše iz tog spiska ili mu na drugi protivpravan način uskrati vršenje biračkog prava, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Povreda slobode opredjeljenja birača

Član 187.

(1) Ko silom, ozbiljnom prijetnjom, podmićivanjem, obmanom ili na drugi protivpravan način prinudi drugog ili na njega utiče da na izborima ili glasanju glasa za ili protiv određenog prijedloga, da uopšte ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Dati poklon ili druga imovinska korist oduzeće se.

Zloupotreba biračkog prava

Član 188.

(1) Ko na izborima ili glasanju glasa umjesto drugog lica pod njegovim imenom ili na istom glasanju ponovo glasa ili pokuša da glasa iako je već glasao, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i ko učestvuje na izborima ili glasanju, iako zna da nema biračko pravo.

Podmićivanje pri izborima ili glasanju

Član 189.

(1) Ko nudi, daje ili obećava nagradu, poklon ili kakvu drugu imovinsku ili neimovinsku korist biraču sa namjerom da ga navede da glasa za ili protiv određenog prijedloga, da uopšte ne glasa ili da glasa u određenom smislu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i birač koji za sebe ili drugoga zahtijeva, primi poklon ili obećanje poklona ili kakve druge koristi da bi glasao za ili protiv određenog prijedloga, da uopšte ne bi glasao ili da bi glasao u određenom smislu.

(3) Data nagrada, poklon ili druga imovinska korist oduzeće se.

Povreda tajnosti glasanja

Član 190.

(1) Ko na izborima ili glasanju povrijedi tajnost glasanja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i ko silom, ozbiljnom prijetnjom, iskorišćavanjem službene, radne ili ekonomske zavisnosti ili na drugi način, izdejtvuje od drugog da kaže da li je glasao ili kako je glasao.

Izborna prevara

Član 191.

(1) Ko dodavanjem, oduzimanjem, brisanjem glasova ili na neki drugi način falsifikuje rezultate izbora ili glasanja, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Uništavanje izbornih isprava

Član 192.

(1) Ko na izborima ili glasanju uništi, ošteti, prikrije, falsifikuje ili neovlašćeno odnese kakvu ispravu o izborima ili glasanju ili kakav predmet namijenjen izborima ili glasanju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini član biračkog odbora, izborne komisije ili drugo lice u vršenju dužnosti u vezi sa izborima ili glasanjem, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Glava devetnaesta

KRIVIČNA DJELA PROTIV POLNOG INTEGRITETA

Silovanje

Član 193.

(1) Ko drugoga prinudi na obljubu ili neku drugu polnu radnju upotrebom sile ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo tog ili njemu bliskog lica, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno prema maloljetnom licu, ili na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili je istom prilikom izvršeno više silovanja od strane više lica, ili je usljed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušenje zdravlja ili trudnoća silovanog ženskog lica, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1 ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz stava 2 ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(6) Ko drugoga prinudi na obljubu ili neku drugu polnu radnju ozbiljnom prijetnjom da će za njega ili njemu blisko lice otkriti nešto što bi škodilo njegovoj časti ili ugledu ili prijetnjom nekim drugim teškim zlom, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Obljuba nad nemoćnim licem

Član 194.

(1) Ko nad drugim licem izvrši obljubu ili drugu polnu radnju iskoristivši duševno oboljenje, nedovoljnu duševnu razvijenost, drugu duševnu poremećenost, nemoć ili kakvo drugo stanje tog lica usljed kojeg ono nije sposobno za otpor, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema maloljetnom licu ili na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili je istom prilikom izvršeno više djela od strane više lica, ili je nastupila teška tjelesna povreda, teško narušenje zdravlja ili trudnoća nemoćnog ženskog lica, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 2. ovog člana nastupila smrt lica prema kojem je djelo izvršeno, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Polno nasilje nad djetetom

Član 195.

(1) Ko izvrši obljubu ili drugu polnu radnju sa djetetom, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(2) Ko izvrši nasilnu obljubu ili drugu polnu radnju sa djetetom (član 195.) ili sa nemoćnim licem (član 194.), kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

(3) Ako djelo iz st. 1. i 2. ovog člana izvrši nastavnik, vaspitač, staralac, usvojlac, lekar, vjerski službenik ili drugo lice zloupotrebom svog položaja prema djetetu koje mu je povjereno na učenje, vaspitanje, čuvanje ili staranje, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

(4) Ako je djelo iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršeno na naročito svirep ili naročito ponižavajući način, ili je istom prilikom izvršeno više djela od strane više lica, ili postoji velika nesrazmjera u zrelosti i uzrastu između učinioca i žrtve, ili je usljed djela nastupila teška tjelesna povreda, teško narušenje zdravlja ili trudnoća silovanog ženskog lica, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje pet godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1. do 4. ovog člana nastupila smrt djeteta, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Obljuba zloupotrebom položaja

Član 196.

(1) Ko zloupotrebom svog položaja navede na obljubu ili drugu polnu radnju lice koje se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Nastavnik, vaspitač, staralac, usvojlac ili drugo lice koje zloupotrebom svog položaja izvrši obljubu ili drugu polnu radnju sa maloljetnim licem koje mu je povjereno radi učenja, vaspitanja, čuvanja ili njege, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

Zadovoljenje polnih strasti pred drugim

Član 197.

(1) Ko pred drugim na javnom mjestu vrši polne radnje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko pred djetetom ili maloljetnim licem vrši radnje namijenjene zadovoljavanju vlastite ili tuđe polne strasti, ili ko navede dijete da pred njim ili drugim licem vrši takve radnje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Trgovina ljudima radi vršenja prostitucije

Član 198.

(1) Ko radi zarade ili druge koristi navodi, podstiče ili namamljuje drugoga na pružanje seksualnih usluga ili na drugi način omogući njegovu predaju drugome radi pružanja seksualnih usluga, ili na bilo koji način učestvuje u organizovanju ili vođenju pružanja seksualnih usluga, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko radi zarade ili druge koristi silom ili prijetnjom upotrebe sile ili nanošenja značajne štete, drugoga prinudi ili prevarom navede na pružanje seksualnih usluga, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Kaznom iz stava 2. kazniće se i ko radi zarade ili druge koristi, na način naveden u prethodnom stavu, koristeći tešku situaciju proisteklu iz boravka nekog lica u stranoj zemlji, prinudi ili navede to lice na pružanje seksualnih usluga, ili radi njegovog navođenja na to profesionalno angažuje drugo lice.

(4) Ako su djela iz prethodnih stavova izvršena prema djetetu ili maloljetniku, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do petnaest godina.

(5) Nije od značaja za postojanje djela iz ovog člana da li se lice koje se prinuđava, navodi ili podvodi već ranije bavilo prostitucijom.

Iskorišćavanje djece i maloljetnih lica za pornografiju

Član 199.

(1) Ko zloupotrijebi dijete ili maloljetno lice za izradu slika, audio-vizuelnog materijala ili drugih predmeta pornografske sadržine, ili dijete i maloljetno lice zloupotrijebi za pornografsku predstavu, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Predmeti i sredstva iz stava 1. oduzeće se.

Proizvodnja, posjedovanje i prikazivanje dječije pornografije

Član 200.

(1) Ko posjeduje, nudi, distribuiru, prikaže ili javnim izlaganjem ili na drugi način učini dostupnim spise, slike, audio-vizuelne ili druge predmete koji predstavljaju dječiju pornografiju ili ko takve materijale radi toga proizvodi, nabavlja ili drži ili ko prikaže dječiju pornografsku predstavu, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. izvršeno prema licu mlađem od 16 godina, učinilac će se kazniti zatvorom do šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako su djela iz prethodnih stavova izvršena preko sredstava javnog informisanja ili putem interneta, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Pod pojmom dječije pornografije u smislu ove odredbe podrazumijeva se pornografski materijal koji vizuelno prikazuje:

a) dijete ili maloljetno lice koje je učesnik evidentnog seksualnog ponašanja, i

b) realistične slike koje prikazuju dijete ili maloljetno lice koje učestvuje u evidentnom seksualnom ponašanju.

(5) Predmeti i sredstva iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Rodoskrvnjenje

Član 201.

(1) Ko izvrši obljubu sa srodnikom po krvi u pravoj liniji ili sa bratom, odnosno sestrom,

kazniće se zatvorom do tri godine ili novčanom kaznom.

(2) Ko djelo iz stava 1. izvrši sa djetetom ili maloljetnim licem, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Prema žrtvi djela iz stava 2. koja je u vrijeme izvršenja djela bila maloljetna, neće biti primijenjene krivične sankcije. Ovo vrijedi i u slučaju kada je djelo nastavljeno nakon što je žrtva postala punoljetna.

Glava dvadeseta

KRIVIČNA DJELA PROTIV BRAKA I PORODICE

Dvobračnost

Član 202.

- (1) Ko zaključi novi brak iako se već nalazi u braku, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko zaključi brak sa licem za koje zna da se nalazi u braku.
- (3) Ako je raniji brak prestao ili je poništen, gonjenje se neće preduzeti, a ako je preduzeto obustaviće se.

Omogućavanje zaključenja nedozvoljenog braka

Član 203.

Službeno lice ovlašćeno za zaključenje braka koje u vršenju svoje službene dužnosti svjesno dozvoli da se zaključi brak koji je po zakonu zabranjen ili ništav, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Vanbračna zajednica za maloljetnim licem

Član 204.

- (1) Punoljetno lice koje živi u vanbračnoj zajednici sa maloljetnim licem uzrasta do 16 godina, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se roditelj, usvojlac ili staralac koji maloljetnom licu iz stava 1. dopusti da u vanbračnoj zajednici živi sa drugim licem ili ga na to navede.
- (3) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno iz koristoljublja, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.
- (4) Ako se brak zaključi, gonjenje se neće preduzeti, a ako je preduzeto, obustaviće se.

Oduzimanje maloljetnog lica

Član 205.

- (1) Ko maloljetno lice protivpravno zadrži ili oduzme od roditelja, usvojioca, staraoca ili od

ustanove, odnosno lica kojima je ono povjereno, koga zadržava ili sprečava da ono bude kod lica koje ima pravo na njega, ili onemogućava izvršenje odluke kojom je maloljetnik povjeren određenom licu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja ili drugih niskih pobuda ili je usljed djela teže ugroženo zdravlje, vaspitavanje ili školovanje maloljetnog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Učinioca djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji dobrovoljno preda maloljetnika licu ili ustanovi kojoj je on povjeren ili omogućiti izvršenje odluke o povjeravanju maloljetnika, sud može osloboditi od kazne.

(4) Pri izricanju uslovne osude za djelo iz st. 1. i 2. ovog člana sud može odrediti obavezu učiniocu da u određenom roku preda maloljetnika licu ili ustanovi kojoj je maloljetnik povjeren ili omogućiti izvršenje odluke kojom je maloljetnik povjeren određenom licu ili ustanovi.

Promjena porodičnog stanja

Član 206.

(1) Ko podmetanjem, zamjenom ili na drugi način promijeni porodično stanje djeteta, kazniće se zatvorom do dvije godine.

(2) Ko zamjenom ili na drugi način nehatno promijeni porodično stanje djeteta, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Pokušaj djela iz stava 1. je kažnjiv.

Zapuštanje i zlostavljanje maloljetnog lica

Član 207.

(1) Roditelj, usvojlac, staralac ili drugo lice koje grubim zanemarivanjem svoje dužnosti zbrinjavanja i vaspitanja zapusti maloljetno lice o kojem je dužno da se stara, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Roditelj, usvojlac, staralac ili drugo lice koje zlostavlja maloljetno lice ili ga prinudava na pretjeran rad ili rad koji ne odgovara uzrastu maloljetnog lica ili na prosjačenje, ili ga iz koristoljublja navodi na vršenje drugih radnji koje su štetne za njegov razvoj, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja maloljetnog lica, ili se maloljetno lice odalo prostituciji, alkoholu ili drugim oblicima asocijalnog ponašanja, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Nasilje u porodici ili porodičnoj zajednici

Član 208.

(1) Ko primjenom nasilja, drskim ili bezobzirnim ponašanjem ugrožava spokojstvo, tjelesni integritet ili duševno zdravlje člana svoje porodice ili porodične zajednice, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana korišćeno oružje, opasno oruđe ili drugo sredstvo podobno da tijelo teško povrijedi ili zdravlje naruši, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja ili su ona činjena prema maloljetnom licu, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz prethodnih stavova nastupila smrt člana porodice ili porodične zajednice, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanaest godina.

(5) Ko liši života člana porodice ili porodične zajednice kojeg je prethodno zlostavljao, kazniće se zatvorom najmanje deset godina.

(6) Pod porodicom ili porodičnom zajednicom u smislu ovog djela podrazumijevaju se i bivši supružnici i njihova djeca, kao i roditelji bivših supružnika.

Kršenje porodičnih obaveza

Član 209.

(1) Ko grubim kršenjem zakonom utvrđenih porodičnih obaveza ostavi u teškom položaju člana porodice koji nije u stanju da se sam o sebi stara, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupilo teško narušenje zdravlja člana porodice, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt člana porodice, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu postaviti uslov da uredno izvršava svoje obaveze zbrinjavanja, vaspitanja i izdržavanja.

Izbjegavanje davanja izdržavanja

Član 210.

(1) Ko izbjegava da daje izdržavanje za lice koje je po zakonu dužan da izdržava, a ta dužnost je utvrđena na osnovu izvršne sudske odluke ili izvršnog poravnjenja pred sudom ili drugim nadležnim organom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za izdržavano lice, učinilac će se kazniti zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.

(3) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu da izmiri dospjele obaveze i da uredno daje izdržavanje.

Glava dvadeset prva

KRIVIČNA DJELA PROTIV ZDRAVLJA LJUDI

Prenošenje zarazne bolesti

Član 211.

(1) Ko ne postupi po propisima ili naredbi kojima nadležni organ određuje preglede, dezinfekciju, izdvajanje bolesnika ili neke druge mjere za suzbijanje ili sprečavanje zaraznih bolesti kod ljudi, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko ne postupa po propisima ili naredbama iz stava 1. ovog člana u pogledu suzbijanja ili sprečavanja zaraznih bolesti kod životinja koje se mogu prenijeti na ljude, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti na ljude.

(3) Ako je djelom iz stava 1. prenesena neizlječiva zarazna bolest, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(5) Ako je usljed djela iz prethodnih stavova nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od

jedne do osam godina, a za djelo iz stava 4. zatvorom do tri godine.

(6) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od dvije do dvanaest godina, za djelo iz stava 3. od dvije do petnaest godina, a za djelo iz stava 4. zatvorom od jedne do osam godina.

Nepostupanje po zdravstvenim propisima za vrijeme epidemije

Član 212.

(1) Ko za vrijeme epidemije kakve zarazne bolesti kod ljudi ne postupi po propisima, odlukama ili naredbama kojima se određuju mjere za njeno suzbijanje ili sprečavanje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko za vrijeme epidemije kakve opasne zarazne bolesti kod životinja koja se može prenijeti na ljude, ne postupi po propisima, odlukama ili naredbama kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Neprimjenjivanje mjera za zaštitu od zarazne bolesti

Član 213.

(1) Ko u bolnici, porodilištu, internatu, školi, preduzeću ili drugoj organizaciji ili radnji u kojoj se rukuje predmetima ishrane ili vrše higijenske usluge, ne primjeni odgovarajuće higijenske mjere ili protivno zdravstvenim propisima primi na rad ili drži na radu lice koje boluje od zarazne bolesti, pa usljed toga dođe do prenošenja zarazne bolesti, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz stava 1. zatvorom od

jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Nesavjesno pružanje ljekarske pomoći

Član 214.

(1) Ljekar koji se pri pružanju ljekarske pomoći ne pridržava pravila zdravstvene struke, pa time prouzrokuje znatnije pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i drugi zdravstveni radnik koji se pri pružanju medicinske pomoći ne pridržava pravila ljekarske struke, pa time prouzrokuje znatnije pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od

jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od jedne do osam godina.

Neukazivanje ljekarske pomoći

Član 215.

(1) Ljekar ili drugi zdravstveni radnik koji protivno svojoj ljekarskoj dužnosti odbije da ukaže

ljekarsku pomoć bolesniku ili licu kome je takva pomoć potrebna, a koje se nalazi u neposrednoj opasnosti za život ili opasnosti od nastupanja teške tjelesne povrede ili teškog narušenja zdravlja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana kod lica kome nije ukazana ljekarska pomoć nastupila teška tjelesna povreda ili mu je zdravlje teško narušeno, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt lica kojem nije ukazana ljekarska pomoć, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanest godina.

Neovlašćeno pružanje medicinskih usluga

Član 216.

- (1) Ko se protivno propisima neovlašćeno bavi liječenjem ili pružanjem drugih medicinskih usluga, kazniće se zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.
- (2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.
- (3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do petnaest godina.

Nedozvoljeno presađivanje dijelova čovječijeg tijela

Član 217.

- (1) Ko radi presađivanja od drugog uzme dio tijela ili drugom presadi dio tela, iako je uzimanje i presađivanje dijela tijela po pravilima medicinske nauke i struke neopravdano, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (2) Kaznom iz stava 1. kazniće se i ko radi presađivanja uzme dio čovječijeg tijela prije nego što je smrt utvrđena na propisan način.
- (3) Ko radi presađivanja od drugog uzme dio tijela ili drugom presadi dio tijela bez saglasnosti davaoca ili primaoca ili saglasnosti njihovih zakonskih zastupnika, ako davalac ili primalac nisu bili u stanju da daju saglasnost, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.
- (4) Kaznom iz prethodnog stava kazniće se i ko neovlašćeno za nagradu prodaje ili posreduje pri davanju dijelova tijela od živog ili umrlog lica radi presađivanja.

Nasavjesno postupanje pri spravljanju i izdavanju lijekova

Član 218.

- (1) Lice ovlašćeno za izdavanje lijekova za upotrebu u medicini koje izda drugi lijek umjesto propisanog ili zahtijevanog ako zamjena nije dozvoljena, ili koje ne napravi lijek u propisanoj razmjeri ili količini, ili koje uopšte nesavjesno postupi pri stavljanju lijekova u promet i time prouzrokuje pogoršanje zdravstvenog stanja nekog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Proizvodnja i stavljanje u promet proizvoda štetnih za liječenje

Član 219.

(1) Ko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavlja u promet lijekove ili druga sredstva za liječenje koja su štetna za zdravlje, kazniće se zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Ko pribavlja, prerađuje ili protura zaraženu krv ili drugo tkivo ili iz toga spravljena sredstva za liječenje, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od jedne do osam godina.

(6) Proizvodi iz stava 1. ovog člana oduzeće se.

Neovlašćena proizvodnja i stavljanje u promet otrova

Član 220.

(1) Ko neovlašćeno proizvodi otrove, vrši promet otrova ili koristi otrove, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Otrovi i sredstva za njihovo spravljanje oduzeće se.

Proizvodnja i stavljanje u promet škodljivih proizvoda

Član 221.

(1) Ko proizvodi radi prodaje, prodaje ili na drugi način stavlja u promet škodljive životne namirnice, jelo, piće ili druge proizvode škodljive za zdravlje ljudi, kazniće se zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.

(2) Kaznom iz stava 1. kazniće se i ko proizvodi, prodaje ili na drugi način stavlja u promet sredstva za ličnu njegu, dječije igračke ili slične proizvode za masovno korišćenje ili potrošnju koji su štetni za zdravlje.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, kazniće se zatvorom do jedne godine i novčanom kaznom.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od

jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom do tri godine.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1. i 2. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od jedne do osam godina.

(6) Škodljive namirnice i proizvodi oduzeće se.

Nesavjesno vršenje pregleda životnih namirnica

Član 222.

(1) Veterinar ili drugi ovlašćeni veterinarski radnik koji nesavjesno vrši pregled stoke za klanje ili mesa namijenjenog za ishranu ili protivno propisima ne izvrši pregled i time omogući da se stavi u promet meso ili životne namirnice škodljive za zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od

jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Zagađivanje vode za piće i životnih namirnica

Član 223.

(1) Ko kakvom škodljivom materijom zagađi vodu koja ljudima služi za piće ili životne namirnice i time prouzrokuje opasnost za život ili zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda ili teško narušenje zdravlja jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od jedne do pet godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Neovlašćena proizvodnja i promet opojnih droga

Član 224.

(1) Ko neovlašćeno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili ko radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili ko posreduje u prodaji ili kupovini ili na drugi način neovlašćeno stavlja u promet supstance ili preparate koji su proglašeni za opojne droge, kazniće se zatvorom od tri do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane više lica ili je učinilac ovog djela organizovao mrežu preprodavaca ili posrednika, ili je za izvršenje djela iskoristio dijete ili maloljetno lice, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

(3) Ko neovlašćeno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na upotrebu opremu, materijal ili supstance za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga, kazniće se zatvorom od tri do pet godina.

(4) Učinioca koji prijavi od koga nabavlja opojne droge, sud može blaže kazniti ili osloboditi od kazne.

(5) Opojne droge i sredstva za njihovo spravljanje oduzeće se.

Omogućavanje uživanja opojnih droga

Član 225.

(1) Ko navodi drugog na uživanje opojne droge ili mu daje opojnu drogu da je uživa on ili drugo lice, ili stavi na raspolaganje prostorije radi uživanja opojne droge ili na drugi način omogućuje drugom da uživa opojnu drogu, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prema djetetu, maloljetniku, duševno poremećenom licu ili prema više lica ili je izazvalo naročito teške posljedice, učinilac će se kazniti zatvorom od tri do deset godina.

(3) Opojne droge oduzeće se.

Glava dvadesetdruga

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVA IZ RADNIH ODNOSA I SOCIJALNOG OSIGURANJA

Povreda osnovnih prava radnika

Član 226.

Ko se svjesno ne pridržava zakona, drugog propisa ili kolektivnog ugovora o zasnivanju ili prestanku radnog odnosa, o plati i njenim naknadama, radnom vremenu, odmoru ili odsustvovanju, o posebnoj zaštiti na radu žena, omladine i invalida ili o zabrani prekovremenog ili noćnog rada i time povredi, uskrati ili ograniči radniku pravo koje mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Povreda prava pri zapošljavanju i za vrijeme nezaposlenosti

Član 227.

(1) Ko drugome uskrati ili ograniči pravo na slobodno zapošljavanje pod jednakim uslovima koji su predviđeni u zakonu ili drugim propisima, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o pravima građana za vrijeme nezaposlenosti i time nezaposlenom licu uskrati ili ograniči pravo koje mu pripada.

Povreda prava iz socijalnog osiguranja

Član 228.

Ko se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o socijalnom osiguranju i time uskrati ili ograniči nekom licu pravo koje mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Zloupotreba prava iz socijalnog osiguranja

Član 229.

Ko simuliranjem ili prouzrokoivanjem bolesti ili nesposobnosti za rad ili na drugi protivpravan način postigne da mu se prizna neko pravo iz socijalnog osiguranja koje mu po zakonskim ili drugim propisima ne pripada, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Ne preduzimanje mera zaštite na radu

Član 230.

(1) Lice odgovorno za preduzimanje mera zaštite na radu koje se svjesno ne pridržava zakona ili drugih propisa o mjerama zaštite na radu usljed čega nastupi opasnost za život ili zdravlje radnika, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude sud može učiniocu odrediti obavezu da u određenom roku postupi po propisima i mjerama zaštite na radu.

Glava dvadeset treća

KRIVIČNA DJELA PROTIV IMOVINE

Krađa

Član 231.

(1) Ko oduzme tuđu pokretnu stvar u namjeri da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protivpravnu imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako vrijednost ukradene stvari ne prelazi iznos od 200 KM, a učinilac je išao za tim da pribavi malu imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Teška krađa

Član 232.

(1) Ako je krađa izvršena:

1) obijanjem ili provaljivanjem ili drugim savlađivanjem većih prepreka da se dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, kasa, ormara, blagajni ili drugih zatvorenih prostora,

2) na naročito opasan ili naročito drzak način,

3) od strane lica koje je pri sebi imalo kakvo oružje ili opasno sredstvo radi napada ili odbrane,

4) od strane više lica koja su se udružila za vršenje krađa,

5) iskorišćavanjem stanja prouzrokovanog požarom, poplavom, zemljotresom ili sličnom nesrećom,

6) iskorišćavanjem nemoći ili drugog teškog stanja nekog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina,

7) iz mržnje.

(2) Ako vrijednost ukradene stvari prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Ako je ukradena stvar od posebnog historijskog, naučnog ili kulturnog značaja, ili vrijednost ukradene stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od tri do petnaest godina.

Razbojništvo

Član 233.

(1) Ko upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar u namjeri da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protivpravnu imovinsku korist, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana nekom licu umišljajno nanescna teška tjelesna povreda ili ako je učinjeno iz mržnje ili je djelo učinjeno od strane više lica ili je upotrijebljeno kakvo oružje ili opasno sredstvo, ili ako vrijednost oduzetih stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neko lice umišljajno lišeno života, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

Razbojnička krađa

Član 234.

(1) Ko je na djelu krađe zatečen, pa u namjeri da ukradenu stvar zadrži, upotrijebi silu protiv nekog lica ili prijetnju da će neposredno napasti na njegov život ili tijelo, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana nekom licu umišljajno nanescna teška tjelesna povreda ili ako je učinjeno iz mržnje ili je djelo učinjeno od strane više lica ili je upotrijebljeno kakvo oružje ili pasno sredstvo, ili ako vrijednost ukradenih stvari prelazi iznos od 50.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od pet do petnaest godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana neko lice umišljajno lišeno života, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

Utaja

Član 235.

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist prisvoji tuđu pokretnu stvar koja mu je povjerena, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako vrijednost utajenih stvari ne prelazi iznos od 200 KM, a učinilac je išao za tim da pribavi malu imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(3) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini staralac, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(4) Ako je utajena stvar od posebnog historijskog, naučnog ili kulturnog značaja ili ako vrijednost utajene stvari prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Ko tuđu pokretnu stvar koju je našao ili do koje je slučajno došao protivpravno prisvoji u namjeri da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(6) Gonjenje za djela iz st. 1, 2. i 5. preduzima se po prijedlogu.

Oduzimanje tuđe stvari

Član 236.

(1) Ko bez namjere pribavljanja imovinske koristi protivpravno oduzme tuđu pokretnu stvar, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je oduzeta stvar od posebnog historijskog, naučnog ili kulturnog značaja ili ako vrijednost oduzete stvari prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. preduzima se po prijedlogu.

Oduzimanje motornog vozila

Član 237.

(1) Ko oduzme tuđe motorno vozilo u namjeri da ga protivpravno upotrijebi za vožnju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je upotreba vozila trajala duže vrijeme ili je na vozilu prouzrokovana veća šteta, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Pokušaj krivičnog djela iz stava 1. ovog člana je kažnjiv.

Prevara

Član 239.

- (1) Ko u namjeri da sebi ili drugome pribavi kakvu protivpravnu imovinsku korist dovede koga lažnim prikazivanjem ili prikriivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist do 200 KM, a učinilac je išao za tim da pribavi malu imovinsku korist ili da prouzrokuje malu štetu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili je prouzrokovana imovinska šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.
- (4) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini samo u namjeri da drugog ošteti, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (5) Gonjenje za djelo iz stava 2. ovog člana se preduzima po prijedlogu.

Osiguranička prevara

Član 240.

- (1) Ko u namjeri da od osiguravajućeg društva naplati osiguranu sumu, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana od navedenih rizika, pa zatim prijavi štetu, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri da od osiguravajućeg društva naplati osiguranu sumu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne povrede ili narušenja zdravlja, prouzrokuje sebi takvo oštećenje, povredu ili narušenje zdravlja.
- (3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

Organizovanje nedozvoljenih igara na sreću

Član 241.

- (1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, organizuje, učestvuje ili pomaže pri organizovanju igara u kojima učesnici plaćaju određene novčane iznose učesnicima koji su

se prije njih uključili u igru i očekuju plaćanje određenih novčanih iznosa od učesnika koji se budu nakon njih uključili u igru, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. kazniće se i ko, u namjeri da bi sebi ili nekom drugom pribavio protivpravnu imovinsku korist, organizuje, učestvuje ili pomaže pri organizovanju igara na sreću za koje nije izdata dozvola nadležnog organa.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. nastala velika imovinska šteta, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Iznuda

Član 242.

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi drugog da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, ili ko na takav način utjeruje dug, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, ili ako je pri izvršenju djela upotrijebljeno kakvo oružje ili opasno sredstvo, ili je djelo učinjeno od strane više lica ili na naročito grub i ponižavajući način, kazniće se zatvorom od dvije do dvanaest godina.

(3) Ko se za nagradu bavi vršenjem djela iznude, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Ucjena

Član 243.

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist zaprijeti drugom da će protiv njega ili njemu bliskih lica otkriti nešto što bi njihovoj časti ili ugledu škodilo i time ga prinudi da nešto učini ili ne učini na štetu svoje ili tuđe imovine, ili ko na takav način utjeruje dug, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako iznos prelazi 50.000 KM, ili je djelo učinjeno od strane više lica ili na naročito ponižavajući način, kazniće se zatvorom od dvije do dvanaest godina.

(3) Ko se za nagradu bavi vršenjem djela ucjene, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Zloupotreba povjerenja

Član 244.

(1) Ko zastupajući imovinske interese nekog lica ili starajući se o njegovoj imovini ne ispuni svoju dužnost ili zloupotrijebi data mu ovlaštenja u namjeri da time ribavi sebi ili drugom kakvu imovinsku korist ili da ošteti lice čije imovinske interese zastupa ili o čijoj se imovini stara, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako je ovim djelom pribavljena imovinska korist ili prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako djela iz st. 1. i 2. ovog člana učini staralac ili advokat, kazniće se za djelo iz stava 1. zatvorom od šest mjeseci do pet godina, za djelo iz stava 2. kada je iznos preko 10.000 KM zatvorom od jedne do osam godina, a kada je iznos preko 50.000 KM, zatvorom od dvije do deset godina.

Zelenaštvo

Član 245.

(1) Ko za davanje novca ili drugih potrošnih stvari na zajam ili za vršenje usluge koju učini nekom licu, primi ili ugovori za sebe ili drugog nesrazmjernu imovinsku korist iskorišćavajući njegovo teško imovno stanje, teške prilike, nuždu, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja, kazniće se zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za oštećenog ili je učinilac pribavio imovinsku korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina i novčanom kaznom.

Prikrivanje

Član 246.

(1) Ko stvar za koju zna da je pribavljena krivičnim djelom ili ono što je za nju dobijeno prodajom ili zamjenom prikriva, protura, kupuje, prima u zalogu ili na drugi način pribavlja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ili ako vrijednost stvari koje se prikrivaju prelazi iznos od 20.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 100.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(3) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini, a mogao je i bio dužan da zna da je stvar pribavljena krivičnim djelom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Protivzakonito useljenje

Član 247.

(1) Ko se neovlašćeno useli u tuđu zgradu, stan, poslovni prostor ili druge prostorije, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Pri izricanju uslovne osude, sud učiniocu može naložiti da u određenom roku napusti i isprazni prostor u koji je uselio.

Protivpravno zauzimanje zemljišta

Član 248.

(1) Ko protivpravno zauzme tuđe zemljište, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ko protivpravno zauzme tuđe zemljište u namjeri da ga upotrijebi za gradnju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Oštećenje tuđe stvari

Član 249.

(1) Ko uništi, ošteti ili učini neupotrebljivom tuđu stvar, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ko krivično djelo iz stava 1 i 2 ovog člana učini iz mržnje, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Gonjenje za djelo iz stava 1. preduzima se po prijedlogu.

Paljevina

Član 250.

(1) Ko zapali tuđu kuću ili drugu zgradu namijenjenu za boravak ili ekonomsko korišćenje, ili poslovnu zgradu ili zgradu koja je u javnoj upotrebi, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanaest godina.

Oštećenje tuđih prava

Član 251.

(1) Ko u namjeri da osujeti ostvarenje prava na stvari otuđi, uništi ili ošteti svoju stvar na kojoj drugi ima založno pravo ili pravo uživanja i time ga ošteti, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko uništi, ošteti, prikrije, prividno proda ili učini neupotrebljivom svoju cjelokupnu imovinu ili neki njezin sastavni dio, ili prizna neistinito potraživanje, sastavi lažan ugovor ili nekom drugom prevarnom radnjom prividno ili stvarno pogorša svoje imovno stanje i time umanjí mogućnost ili spriječi namirenje najmanje jednog od svojih povjerilaca.

(3) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Oštećenje stambenih i poslovnih zgrada i prostorija

Član 252.

(1) Korisnik stana, stanar, upravnik, vlasnik ili drugo lice koje sa stambene ili poslovne zgrade ili iz stambenog ili poslovnog prostora skine ili ošteti spoljnje ili unutrašnje uređaje, instalacije ili njihove

dijelove ili na drugi način znatno smanji upotrebljivost zgrade ili prostora, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je radi djela iz stava 1. ovog člana zgrada, stambeni ili poslovni prostor postao neupotrebljiv, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

Prisvajanje, uništenje ili oštećenje spomenika kulture, zaštićenih objekata prirode ili drugih predmeta koji su od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja

Član 253.

(1) Ko pri arheološkim, geološko-paleontološkim i mineraloškim istraživanjima i iskopavanjima, arhivskim istraživanjima ili na drugi način prisvoji iskopine, materijal ili nađeni predmet koji ima kulturni ili istorijski značaj, arhivski materijal ili prirodnu rijetkost, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko protivpravno uništi ili ošteti spomenik kulture, zaštićeni objekat prirode ili drugi predmet koji je od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja, ili stvar koja predstavlja javno dobro.

(3) Ko neovlašćeno na spomeniku kulture izvrši konzervatorske, restauratorske ili istraživačke

radove, ili ko neovlašćeno vrši arheološka iskopavanja ili istraživanja, pa usljed toga spomenik bude teže oštećen ili uništen, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(4) Ako su djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana izvršena prema predmetu ili spomeniku posebnog istorijskog ili kulturnog značaja, ili je tim djelima prouzrokovana velika šteta, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Iznošenje u inostranstvo predmeta koji su od posebnog kulturnog ili istorijskog značaja ili prirodnih rijetkosti

Član 254.

(1) Ko neovlašćeno izveze ili iznese u inostranstvo predmet koji je posebnog kulturnog ili istorijskog značaja ili predmet koji predstavlja prirodnu rijetkost, ili drugom omogućiti da to učini, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u odnosu na dobro od velikog kulturnog, istorijskog ili prirodnog značaja, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Iskreno kajanje

Član 255.

Ako je učinilac djela iz čl. 231, 235, 236, 237, 247, 248, 249, 251. i 252. ovog zakona, prije nego što je saznao da je otkriven, vratio oduzetu ili prisvojenu stvar, naknadio štetu ili je na drugi način otklonio štetne posljedice krivičnog djela, sud ga može osloboditi od kazne.

Gonjenje u slučaju kad je učinilac u bliskom odnosu sa oštećenim

Član 256.

Za krivična djela iz čl. 231. stav 2., 235, 236, 237, 247, 249, čl. 251. i 252. ovog zakona, ako su učinjena prema bračnom drugu, srodniku po krvi u pravoj liniji, bratu ili sestri, usvojiocu ili usvojeniku ili prema drugim licima sa kojima učinilac živi u zajedničkom domaćinstvu, gonjenje se preduzima po prijedlogu.

G l a v a   d v a d e s e t   č e t v r t a

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRIVREDE I PLATNOG PROMETA

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Član 257.

Ovlašćeno lice u preduzeću ili drugom subjektu privrednog poslovanja ili preduzetnik koji suprotno zakonu ili drugom propisu zaključi sporazum kojim se drugo preduzeće ili pravno lice ograničava u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili sa određenim preduzećima ili drugim pravnim licima, ili sklopi sporazum sa kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj preduzeća ili drugog pravnog lica na tržištu, pa usljed toga preduzeće ili drugo pravno lice pribavi znatnu imovinsku korist ili za drugog nastupi znatna imovinska šteta, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Zloupotreba lažnog stečaja

Član 258.

(1) Ko u namjeri da izbjegne plaćanje svojih obaveza, prividnim ili stvarnim umanjnjem svoje imovine prouzrokuje stečaj na taj način što:

1) cijelu ili dio imovine prividno ili ispod tržišne vrijednosti proda, prikrije, besplatno ustupi

ili uništi;

2) zaključi fiktivne ugovore o dugu ili prizna nepostojeća potraživanja;

3) prikrije, uništi, preinači ili tako vodi poslovne knjige, isprave ili spise koje je po zakonu ili

drugom propisu obavezno voditi da se iz njih ne može utvrditi stvarno imovno stanje, ili ovo stanje sačinjavanjem lažnih isprava ili na drugi način prikaže takvim da se na osnovu njega može otvoriti stečaj, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina i novčanom kaznom.

(2) Ako su usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupile teške posljedice za povjerioca, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do deset godina.

Prouzrokovanje stečaja nesavjesnim poslovanjem

Član 259.

(1) Ko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost plaćanja, neracionalnim trošenjem ili

otuđivanjem imovine u bescijenje, preuzimanjem nesrazmjernih obaveza, prekomjernim korišćenjem i davanjem zajmova, lakomislenim zaključivanjem ili obnavljanjem ugovora sa licima nesposobnim za plaćanje, propuštanjem blagovremenog ostvarivanja svojih potraživanja, uništenjem imovine ili na drugi način koji je u očiglednoj suprotnosti sa njegovim dužnostima u upravljanju imovinom ili savjesnim privrednim poslovanjem, prouzrokuje stečaj ili značajno umanjnje imovine pravnog lica i time ošteti drugog, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine i novčanom kaznom.

(2) Ako je učinilac djela otklonio štetne posljedice djela prije nego što je saznao da je otkriven, kazniće se kaznom zatvora do jedne godine, a može se i osloboditi od kazne.

Povreda ravnopravnosti u obavljanju privredne djelatnosti

Član 260.

(1) Ko zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlašćenja ograniči slobodno kretanje ljudi, roba i kapitala na području Republike Srpske, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili drugog pravnog ili fizičkog lica da se na području Republike Srpske bavi prometom roba i usluga ili ko stavi privredno društvo ili drugo pravno ili fizičko lice u neravnopravan položaj prema drugim licima u pogledu uslova za rad ili obavljanje prometa robe i usluga ili ograniči

slobodnu razmjenu robe i usluga na području Republike Srpske, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice u Republici Srpskoj, koje zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlašćenja ograniči slobodno kretanje ljudi, robe i kapitala između entiteta ili između entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, uskrati ili ograniči pravo privrednog društva ili drugog pravnog ili fizičkog lica da se na području drugog entiteta ili Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine bavi prometom robe i usluga ili stavi privredno društvo ili drugo pravno ili fizičko lice u neravnopravan položaj prema drugim licima u pogledu uslova rada ili uslova obavljanja prometa robe i usluga ili ograniči slobodnu razmjenu robe i usluga između entiteta i Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine, kazniće se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Zloupotreba u stečajnom postupku ili postupku prinudnog poravnanja

Član 261.

(1) Ko u stečajnom postupku ili postupku prinudnog poravnanja prijavi lažno potraživanje ili potraživanje u lažnom isplatnom redu da bi time ostvario pravo koje mu ne pripada, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do jedne godine.

(2) Povjeric, član povjerilačkog odbora ili stečajni upravnik koji za sebe ili drugoga primi imovinsku korist ili obećanje imovinske koristi da se donese ili da se ne donese određena odluka, ili da se na drugi način ošteti barem jedan povjeric u stečajnom postupku ili postupku prinudnog poravnanja, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do tri godine.

(3) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se ko povjeriocu, članu upravnog odbora ili stečajnom upravniku da ili obeća imovinsku korist radi izvršenja djela iz stava 2. ovog člana.

Oštećenje ili povlašćivanje povjeric

Član 262.

(1) Ko znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg povjerioca u povoljniji položaj i time znatno ošteti najmanje jednog od svojih povjeric, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se ko znajući da je postao nesposoban za plaćanje, a u namjeri da izigra povjerieoce, prizna neistinito potraživanje, sastavi lažan ugovor ili nekom drugom prevarnom radnjom ošteti najmanje jednog od svojih povjerilaca.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila znatna šteta ili ako je radi toga prema oštećenom pokrenut postupak prinudnog poravnjanja ili stečaj, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Zloupotreba ovlašćenja u privredi

Član 263.

(1) Odgovorno lice u preduzeću ili drugom subjektu privrednog poslovanja koje u namjeri pribavljanja protivpravne imovinske koristi za svoje ili drugo pravno lice:

- 1) stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili inostranstvu;
- 2) sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilansima, procjenama ili inventarisanjem ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i rezultata poslovanja;
- 3) pravno lice stavi u povoljniji položaj prilikom dobijanja sredstava ili drugih pogodnosti koje se pravnom licu ne bi priznale prema postojećim propisima;
- 4) pri izvršavanju poreskih ili drugih zakonskih obaveza uskrati sredstva koja predstavljaju javni prihod;
- 5) namjenska sredstva sa kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni;
- 6) na drugi način grubo prekrši zakon ili pravila poslovanja u odnosu na raspolaganje, korišćenje i upravljanje imovinom, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena znatna imovinska korist ili je nastupila šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

Nesavjesno privredno poslovanje

Član 264.

(1) Odgovorno lice u preduzeću ili drugom pravnom licu u kome nema većinski udio, koje svjesnim kršenjem zakona ili drugog propisa o poslovanju očigledno nesavjesno posluje i time prouzrokuje znatnu imovinsku štetu tom pravnom licu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. nastupila prinudna likvidacija ili je to pravno lice došlo pod stečaj, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

Poslovna prevara

Član 265.

(1) Ko obavljajući privrednu djelatnost pri sklapanju ili izvršenju ugovora ili posla obmane drugoga prikazivanjem da će obaveze biti ispunjene ili prikrivanjem da obaveze neće biti ili da neće moći biti ispunjene, pa radi djelimičnog ili potpunog neispunjenja obaveze za drugu stranu ili nekog drugog nastupi imovinska šteta, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je izvršenjem djela iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Zaključenje štetnog ugovora

Član 266.

(1) Ko kao predstavnik ili zastupnik pravnog lica koje obavlja privrednu djelatnost u kojem nema većinski udio, zaključi ugovor za koji zna da je štetan za pravno lice ili zaključi ugovor suprotno ovlašćenjima i time nanese štetu pravnom licu, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz prethodnog stava nastupila velika šteta za pravno lice, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

Neovlašćeno primanje poklona ili darova

Član 267.

(1) Ko zastupajući imovinske interese nekog pravnog lica zahtijeva ili primi nagradu, poklon ili kakvu drugu korist da bi bio zaključen ili da ne bi bio zaključen sporazum, ili da se izvrši ili da se ne izvrši

neka druga radnja na štetu pravnog lica, pa radi toga za to pravno lice nastupi veća imovinska šteta, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Učinitelj djela iz stava 1. ovog člana koji nakon zaključenog ili nezaključenog sporazuma, ili izvršene ili neizvršene neke druge radnje na štetu pravnog lica, zahtijeva ili primi nagradu, poklon ili kakvu drugu korist, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Nagrada, poklon ili druga korist oduzeće se.

Neovlašćeno davanje poklona ili darova

Član 268.

(1) Ko licu koje zastupa imovinske interese nekog pravnog lica da ili pokuša dati ili obeća nagradu, poklon ili kakvu drugu korist radi toga da bi dobio kakvu neopravdanu pogodnost pri ugovaranju posla iz stava 1. člana 258. ovog zakona, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Ko licu koje zastupa imovinske interese nekog pravnog lica da ili pokuša dati ili obeća nagradu, poklon ili kakvu drugu imovinsku ili neimovinsku korist kao protivuslugu za sklapanje kakvog posla ili za izvršenje kakvog posla, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Izvršitelj djela iz prethodnih stavova koji je dao poklon ili nagradu na zahtjev ili je djelo prijavio prije nego što je otkriveno ili prije nego je saznao da je otkriveno, može se osloboditi od kazne.

(1) Dati poklon ili nagrada oduzeće se, a u slučaju iz stava 3. može se vratiti onome ko je dao.

Odavanje i neovlašćeno pribavljanje poslovne tajne

Član 269.

(1) Ko neovlašćeno drugom saopšti, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji predstavljaju poslovnu tajnu, kao i ko pribavlja ovakve podatke u namjeri da ih preda nepozvanom licu, kazniće se zatvorom od jedne do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko, s namjerom da ih neovlašćeno upotrijebi, na protivpravan način dođe do podataka koji predstavljaju poslovnu tajnu.

(3) Ako je odavanje, odnosno pribavljanje podataka izvršeno radi njihovog odnošenja u inostranstvo ili ako je djelo učinjeno iz koristoljublja, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Ako je djelo iz st. 1. i 3. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Odavanje i korišćenje berzanske tajne

Član 270.

(1) Ko poslovne podatke berze koji nisu dostupni svim učesnicima u berzi saopšti nepozvanom licu ili ko dođe do takvih podataka, pa njihovim korišćenjem na berzi ostvari protivpravnu imovinsku korist, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Neovlašćena upotreba tuđe firme, uzorka ili modela

Član 272.

(1) Ko se u namjeri da obmane kupce ili korisnike

usluga posluži tuđom firmom, tuđim žigom ili zaštitnim znakom, tuđom oznakom o geografskom porijeklu ili drugom posebnom oznakom robe ili unese pojedina obilježja oznaka u svoju firmu, svoj žig ili zaštitni znak ili u svoju posebnu oznaku robe, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri iz prethodnog stava neovlašćeno iskoristi tuđi model ili uzorak ili pušta u promet predmete izrađene na njihovoj osnovi.

(3) Predmeti iz st. 1. i 2. ovog člana oduzeće se.

Neovlašćena upotreba tuđeg pronalaska

Član 273.

(1) Ko u proizvodnji ili privrednom prometu neovlašćeno upotrijebi tuđi prijavljeni ili zaštićeni pronalazak, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ko neovlašćeno objavi suštinu tuđeg pronalaska prije nego što je ovaj pronalazak na način utvrđen zakonom objavljen, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Proizvodi izrađeni na osnovu neovlašćene upotrebe tuđeg pronalaska će se oduzeti.

Falsifikovanje ili uništavanje poslovnih ili trgovačkih knjiga ili isprava

Član 274.

(1) Ko u poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spise koje je dužan da vodi na osnovu zakona ili drugog propisa, unese neistinite podatke ili ne unese neki važan podatak, ili svojim potpisom ili pečatom ovjeri poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis sa neistinitom sadržinom, ili svojim potpisom ili pečatom omogući pravljenje poslovne ili trgovačke knjige, isprave ili spisa sa neistinitom sadržinom, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Kazniće se kaznom iz stava 1. ovog člana i ko neistinitu poslovnu ili trgovačku knjigu, ispravu ili spis upotrijebi kao da su istiniti, ili ko uništi, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivom poslovnu knjigu, ispravu ili spis.

Falsifikovanje i upotreba hartija od vrijednosti

Član 275.

(1) Ko napravi lažne hartije od vrijednosti ili preinači prave hartije od vrijednosti u namjeri da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugom da na upotrebu, ili ko takve lažne hartije upotrijebi kao prave ili ih u toj namjeri pribavi, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do dvije godine.

(2) Ako ukupan iznos na koji glase hartije od vrijednosti iz stava 1. ovog člana prelaze 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(3) Ko lažne hartije od vrijednosti koje je primio kao prave, pa saznajući da su lažne, stavi u promet, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(4) Lažne hartije od vrijednosti oduzeće se.

Falsifikovanje kreditnih kartica i kartica za bezgotovinsko plaćanje

Član 276.

(1) Ko napravi lažnu kreditnu ili karticu za bezgotovinsko plaćanje ili ko preinači takvu pravu karticu u namjeri da je upotrijebi kao pravu ili ko takvu lažnu karticu upotrijebi kao pravu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana upotrebom kartice pribavio imovinsku korist, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do tri godine.

(3) Ako je učinilac djela iz stava 1. ovog člana pribavio imovinsku korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Falsifikovanje znakova za vrijednost

Član 277.

(1) Ko napravi lažne znakove za vrijednost ili ko preinači koji od pravih znakova u namjeri da ih upotrijebi kao prave ili da ih drugome da na upotrebu ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao prave, ili ih u toj namjeri pribavi, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do dvije godine.

(2) Ako ukupna vrijednost znakova iz stava 1. ovog člana prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ko odstranjivanjem žiga kojim se znaci za vrijednost poništavaju ili kojim drugim načinom ide za tim da radi ponovne upotrebe ovim znacima da izgled kao da isu upotrijebljeni, ili ko upotrijebljene znakove ponovo upotrijebi ili proda kao da važe, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(4) Lažni znakovi za vrijednost oduzeće se.

Pravljenje, nabavljanje i davanje drugom sredstava za falsifikovanje

Član 278.

(1) Ko pravi, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje lažnog novca ili lažnih hartija od vrijednosti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko pravi, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje lažnih znakova za vrijednost, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do dvije godine.

(3) Sredstva iz st. 1. i 2. oduzeće se.

Falsifikovanje znakova za obilježavanje robe, mjera i tegova

Član 279.

(1) Ko u namjeri da ih upotrijebi kao prave napravi lažne pečate, žigove, marke ili druge znakove za obilježavanje domaće ili strane robe kojima se žigoše zlato ili drugi plemeniti metali, drvo, stoka ili kakva druga roba, ili ko u istoj namjeri takve prave znakove preinači ili ko takve lažne znakove upotrijebi kao prave, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izvrši falsifikovanje mjera ili tegova.

(3) Ko pravi, nabavlja, prodaje ili daje drugom na upotrebu sredstva za pravljenje znakova za obilježavanje robe, lažnih mjera i tegova, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(4) Lažni znaci, mjere i tegovi oduzeće se.

Pranje novca

Član 280.

(1) Ko novac ili imovinu za koje zna da su pribavljeni krivičnim djelom primi, zamijeni, drži, s njim raspoláže, upotrijebi ga u privrednom poslovanju ili ga na drugi način prikrije ili pokuša prikriti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je izvršilac djela iz stava 1. istovremeno i izvršilac ili saučesnik u krivičnom djelu kojim je pribavljen novac ili imovinska korist iz prethodnog stava, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako je novac ili imovina iz st. 1. i 2. velike vrijednosti, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Ako djela iz prethodnih stavova izvrši više lica koja su se udružila za vršenje takvih djela,

učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do dvanaest godina.

(5) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. tač. 2. i 3. ovog člana učinilac postupao nehatno u odnosu na okolnost da su novac ili imovinska korist pribavljeni krivičnim djelom, kazniće se zatvorom do tri godine.

(6) Novac i imovina iz prethodnih stavova oduzeće se.

Nedozvoljena trgovina

Član 281.

(1) Ko nemajući ovlaštenje za trgovinu, nabavi robu ili druge predmete u većoj količini ili vrijednosti u svrhu prodaje, ili ko se neovlašćeno i u većem obimu bavi trgovinom ili posredovanjem u trgovini i zastupanjem domaćih privrednih subjekata u prometu robe ili usluga, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ko se bavi prodajom robe čiju je proizvodnju neovlašćeno organizovao, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se i ko neovlašćeno prodaje, kupuje ili vrši razmjenu robe ili predmeta čiji je promet zabranjen ili ograničen.

(4) Ako je učinilac djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana organizovao mrežu preprodavaca ili posrednika, ili je postigao imovinsku korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Roba i predmeti nedozvoljene trgovine oduzeće se.

Obmanjivanje kupaca

Član 282.

(1) Ko u namjeri obmanjivanja kupaca stavi u promet proizvode u većem obimu sa oznakom u koju su uneseni podaci koji ne odgovaraju sadržini, porijeklu ili kvalitetu proizvoda, stavlja u promet proizvode koji po svojoj težini ili kvalitetu ne odgovaraju onome što se redovno pretpostavlja kod takvih proizvoda, ili na proizvode stavlja oznaku zaštite za proizvode koji nisu zaštićeni, ili stavi u promet proizvode bez oznake o sadržini, vrsti, porijeklu, roku trajanja ili kvalitetu proizvoda kad je ovakva oznaka propisana, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ko u namjeri obmanjivanja kupaca lažno objavi da je snižena cijena robe ili da se vrši rasprodaja robe ili da predstoji povišenje cijena ili na drugi način lažnom reklamom obmanjuje kupce u pogledu cijene proizvoda koje prodaje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Obmana pri dobijanju kredita ili drugih pogodnosti

Član 283.

(1) Ko u namjeri da za sebe ili drugog dobije kredit, investiciona sredstva, subvencije ili kakvu drugu pogodnost, davaocu kredita ili subjektu nadležnom za odobravanje pogodnosti, da neistinite ili nepotpune podatke o imovnom stanju ili druge podatke značajne za dobijanje kredita ili druge pogodnosti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(2) Ko djelom iz stava 1. ovog člana dobije sredstva u iznosu koji prelazi 10.000 KM, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

(3) Ko dobijeni kredit, investiciona sredstva, subvenciju ili kakvu drugu pogodnost iskoristi za drugu namjenu od one koja mu je odobrena, kazniće se zatvorom do dvije godine i novčanom kaznom.

Nedozvoljeno bavljenje bankarskom djelatnošću

Član 284.

(1) Ko se bez odobrenja ili protivno uslovima pod kojima je ono dato bavi bankarskom djelatnošću, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina, a ako taj iznos prelazi 200.000 KM, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.

Izdavanje hartija od vrijednosti bez pokrića

Član 285.

Kaznom zatvora od jedne do osam godina kazniće se:

1) odgovorno lice u banci ili drugom pravnom licu koje izdaje hartije od vrijednosti, koje dozvoli izdavanje hartija od vrijednosti iako je znalo ili moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza izdavaoca koje proizilaze iz emisije pod uslovima, u roku i na način utvrđen zakonom ili odlukom o emisiji;

2) službeno lice koje odobri izdavanje hartija od vrijednosti iako je znalo ili je moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza koje proizilaze iz emisije pod uslovima, u roku i na način utvrđen zakonom ili odlukom o emisiji;

3) odgovorno lice u banci koje odobri garanciju po određenoj emisiji hartija od vrijednosti iako je znalo ili moglo i bilo dužno da zna za nemogućnost izvršenja obaveza banke koja daje garancije pod uslovima, u roku i na način predviđen zakonom ili garancijom.

Izdavanje čeka i sredstava bezgotovinskog plaćanja bez pokrića

Član 286.

(1) Ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist izda ili stavi u promet ček za koji zna da nema pokriće, pa time pribavi imovinsku korist u iznosu koji prelazi 1.000 KM, kazniće se novčanom kaznom i zatvorom do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko u namjeri da sebi ili drugom pribavi imovinsku korist, izda, stavi u promet ili koristi akceptni nalog, mjenicu, kakvu garanciju, kreditnu ili platnu karticu ili kakvo drugo sredstvo plaćanja ili obezbjeđenja plaćanja, iako zna da za to nema pokrića i time pribavi imovinsku korist u iznosu koji prelazi 1.000 KM.

(3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se od dvije do deset godina.

(4) Ako je učinilac djela iz st. 1. i 2. obezbijedio pokriće pre nego što je saznao da je otkriven, može se osloboditi od kazne.

Utaja poreza i doprinosa

Član 287.

(1) Ko izbjegne plaćanje poreza propisanih poreskim zakonodavstvom Republike Srpske ili doprinosa zdravstvenog ili penzijskog osiguranja propisanih u Republici Srpskoj ne dajući tražene podatke ili dajući lažne podatke o svom stečenom oporezivom prihodu ili o drugim činjenicama koje su od uticaja na utvrđivanje ovakvih obaveza, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 10.000 KM, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ko počinu krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 50.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Ko počinu krivično djelo iz stava 1. ovog člana, a iznos obaveze čije se plaćanje izbjegava prelazi 150.000 KM, kazniće se kaznom zatvora od tri do petnaest godina.

Lažna poreska isprava

Član 288.

(1) Ko izda lažnu ispravu čije se podnošenje traži po poreskom zakonodavstvu u Republici Srpskoj ili ko ne izda ispravu čije se izdavanje traži po poreskom zakonodavstvu u Republici Srpskoj, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ko krivično djelo iz stava 1. ovog člana učini u odnosu na veći broj isprava, a time bude izbjegnuta naplata većeg iznosa javnih prihoda, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Podnošenje lažne poreske prijave

Član 289.

Ko dostavi poreskom organu lažnu prijavu ili drugi lažni podatak čije se podnošenje po poreskom zakonodavstvu u Republici Srpskoj traži, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Sprečavanje poreskog službenika u obavljanju

službene dužnosti

Član 290.

(1) Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile spriječi ili nastoji spriječiti poreskog službenika u obavljanjunjegove službene dužnosti ili ko ga prisili da službenu radnju ne učini, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana, učinilac poreskog službenika zlostavljao, prijetio upotrebom oružja ili mu je nanio tjelesnu povredu, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(3) Učinilac krivičnog djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem poreskog službenika može se osloboditi kazne.

Napad na poreskog službenika u obavljanju službene dužnosti

Član 291.

- (1) Ko napadne ili ozbiljno zaprijeti da će napasti poreskog službenika ili lice koje poreskom službeniku pomaže u otkrivanju i istrazi povrede poreskih propisa u Republici Srpskoj, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.
- (2) Ako pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac poreskog službenika ili lice koje pomaže poreskom službeniku tjelesno povrijedi ili prijeti upotrebom oružja, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac poreskog službenika ili lice koje pomaže poreskom službeniku teško tjelesno povrijedi, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Nepravilno izdvajanje sredstava pravnih lica

Član 292.

Odgovorno lice u pravnom licu koje je po poreskom zakonodavstvu u Republici Srpskoj lično odgovorno, a koje je odobrilo izdvajanje sredstava pravnog lica u druge svrhe, a ne za plaćanje poreske obaveze pravnog lica, pa je time prouzrokovana nesposobnost pravnog lica za pravovremeno plaćanje poreske obaveze, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Glava dvadesetčetvrta A

KRIVIČNA DJELA PROTIV BEZBJEDNOSTI RAČUNARSKIH PODATAKA

Oštećenje računarskih podataka i programa

Član 292a.

- (1) Ko neovlašćeno izbriše, izmijeni, ošteti, prikrije ili na drugi način učini neupotrebljivim računarski podatak ili program, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovana šteta u iznosu koji prelazi 30.000 KM, učinilac će se kazni ti zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(4) Uređaji i sredstva kojima je učinjeno krivično djelo iz stava 1 i 2 ovog člana, ako su u svojini učinioca, oduzeće se.

Računarska sabotaza

Član 292b.

Ko unese, uništi, izbriše, izmijeni, ošteti, pri krije ili na drugi način učini neupotrebljivim računarski podatak ili program ili uništi ili ošteti računar ili drugi uređaj za elektronsku obradu i prenos podataka sa namjerom da onemogući ili znatno ometa postupak elektronske obrade i prenosa podataka koji su od značaja za državne organe, javnih službe, ustanove, preduzeća ili druge subjekte, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Izrada i unošenje računarskih virusa

Član 292v.

(1) Ko napravi računarski virus u namjeri njegovog unošenja u tuži računar ili računarsku mrežu ili telekomunikacionu mrežu, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ko unese računarski virus u tuđi računar ili računarsku mrežu i time prouzrokuje štetu, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Uređaj i sredstava kojima je učinjeno krivično djelo iz stava 1 i 2 ovog člana oduzeće se.

Računarska prevara

Član 292g.

(1) Ko unese netačan podatak, propusti unošenje tačnog podatka ili na drugi način prikrije ili lažno prikaže podatak i time utiče na rezultat elektronske obrade i prenosa podataka u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist i time drugom prouzrokuje imovinsku štetu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazni ti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist koja prelazi iznos od 30.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do deset godina.

(4) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini samo u namjeri da drugog ošteti, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Neovlašćeni pristup zaštićenom računaru, računarskoj mreži, telekomunikacionoj mreži i

elektronskoj obradi podataka

Član 292d.

(1) Ko se, kršeći mjere zaštite, neovlašćeno uključi u računar ili računarsku mrežu ili neovlašćeno pristupi elektronskoj obradi podataka, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ko snimi ili upotrijebi podatak dobijen na način predviđen u stavu 1. ovog člana, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do zastoja ili ozbiljnog poremećaja funkcionisanja elektronske obrade i prenosa podataka ili mreže ili su nastupile druge teške posljedice, učinilac će se kazni ti zatvorom do tri godine.

Sprečavanje i ograničavanje pristupa javnoj računarskoj mreži

Član 292đ.

(1) Ko neovlašćeno sprečava ili ometa pristup javnoj računarskoj mreži, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana učini službeno lice u vršenju službe, kazni će se zatvorom do tri godine.

Neovlašćeno korišćenje računara ili računarske mreže

Član 292e.

(1) Ko neovlašćeno koristi računarske usluge ili računarsku mrežu u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri mjeseca.

(2) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana pred uzima se po prijedlogu.

Glava dvadesetpeti

KRIVIČNA DJELA PROTIV USTAVNOG UREĐENJA REPUBLIKE SRPSKE

Napad na ustavno uređenje

Član 293.

Ko silom ili prijetnjom upotrebe sile ili na drugi protivpravan način pokuša da promijeni ustavno uređenje Republike Srpske, kazniće se zatvorom od dvije do dvanaest godina.

Ugrožavanje teritorijalne cjeline

Član 294.

Ko silom ili drugim protivustavnim putem pokuša da odcijepi dio teritorije Republike Srpske ili da dio njihove teritorije pripoji drugom entitetu, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje i netrpeljivosti

294a.

(1) Ko izaziva ili raspaljuje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost ili širi ideje o superiornosti jedne rase ili naroda nad drugim, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno prinudom, zlostavljanjem, ugrožavanjem sigurnosti, izlaganjem poruzi nacionalnih, etničkih ili vjerskih simbola, oštećenjem tuđih stvari, skrnavljenjem

spomenika, spomen obilježja ili grobova, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do nereda, nasilja ili drugih teških posljedica za zajednički život naroda i ostalih koji žive u Republici Srpskoj, kazni će se zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Materijal i predmeti koji nose poruke iz stava 1. ovog člana, kao i sredstva za njihovu izradu, razmnožavanje ili rasturanje oduzeće se.”.

Dovođenje Republike Srpske u položaj potčinjenosti ili zavisnosti

Član 295.

Građanin Republike Srpske ili Bosne i Hercegovine koji pokuša da dovede Republiku Srpsku u položaj potčinjenosti ili zavisnosti prema nekoj drugoj državi, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Ubistvo predstavnika najviših organa Republike Srpske

Član 296.

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske liši života predsjednika ili potpredsjednika Republike Srpske, predsjednika Narodne skupštine Republike Srpske, predsjednika Vlade Republike Srpske, predsjednika Ustavnog suda Republike Srpske, predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske ili glavnog republičkog tužioca, kazniće se zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

Otmica najviših predstavnika Republike Srpske

Član 297.

(1) Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske izvrši otmicu predsjednika ili potpredsjednika Republike Srpske, predsjednika Narodne skupštine Republike Srpske, predsjednika Vlade Republike Srpske, predsjednika Ustavnog suda Republike Srpske, predsjednika Vrhovnog suda Republike Srpske ili glavnog republičkog tužioca, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

(2) Učinitelj djela iz stava 1. koji oteto lice dobrovoljno pusti na slobodu prije nego je saznao da je otkriven, kazniće se kaznom zatvora do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

Oružana pobuna

Član 298.

(1) Ko učestvuje u oružanoj pobuni koja je upravljena na ugrožavanje ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske ili njenih najviših organa, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

(2) Organizator ili kolovođa pobune, kazniće se zatvorom od pet do petnaest godina.

Terorizam

Član 299.

(1) Ko učini teroristički akt s ciljem ozbiljnog zastrašivanja građana ili prisiljavanja organa vlasti u Republici Srpskoj da što učini ili ne učini ili s ciljem ozbiljnog narušavanja ili uništavanja osnovnih političkih, ustavnih, ekonomskih ili društvenih organizacionih jedinica u Republici Srpskoj, kazniće se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako je usljed krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac neko lice s umišljajem lišio života, kazniće se zatvorom od najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Teroristički akt u smislu ovog člana podrazumijeva koju od sljedećih namjernih radnji koja s obzirom na svoju prirodu ili okolnost može ozbiljno oštetiti državu ili međunarodnu organizaciju:

1) napad na život lica koje može prouzrokovati njegovu smrt,

2) napad na tjelesni integritet lica,

3) protivpravno zatvaranje, držanje zatvorenog ili na drugi način oduzimanje ili ograničavanje slobode kretanja drugom licu s ciljem da se njega ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi (otmica) ili uzimanje talaca,

4) nanošenje velike štete objektima Republike Srpske ili javnim objektima, saobraćajnom sistemu, objektima infrastrukture uključujući informatički sistem, fiksnoj platformi koja se nalazi u

kontinentalnom pojasu, javnom mjestu ili privatnoj imovini za koju štetu je vjerovatno da će ugroziti ljudski život ili dovesti do znatne materijalne štete,

5) otmicu vazduhoplova, broda ili drugog sredstva javnog saobraćaja ili prevoza robe,

6) proizvodnju, posjedovanje, sticanje, prevoz, snabdijevanje, korišćenje ili osposobljavanje za korišćenje oružja, eksploziva, nuklearnog, biološkog ili hemijskog oružja ili radioaktivnih materijala, te istraživanje i razvoj biološkog, hemijskog ili radioaktivnih materijala,

7) ispuštanje opasnih materija ili izazivanje požara, eksplozija ili poplava s ciljem ugrožavanja ljudskih života,

8) ometanje ili zaustavljanje snabdijevanja vodom, električnom energijom ili drugim prirodnim resursom s ciljem ugrožavanja ljudskih života,

9) prijetnja izvršenjem kojeg djela iz tačke 1. do 8. ovog stava.

Uzimanje talaca

Član 300.

(1) Ko drugog zatvori, drži zatvorenog ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja ili ga drži ili prijeti da će ga ubiti, povrijediti ili dalje držati kao taoca, s ciljem da primora Republiku Srpsku da što učini ili ne učini kao izričiti ili prećutni uslov za oslobađanje taoca, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je usljed krivičnog djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt otegotog lica, učinilac će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Ako je pri izvršenju krivičnog djela iz stava 1. ovog člana učinilac oteto lice s umišljajem lišio života, kazniće se kaznom zatvora najmanje deset godina ilikaznom dugotrajnog zatvora.

Finansiranje terorističkih aktivnosti

Član 301.

(1) Ko bilo na koji način direktno ili indirektno daje ili prikuplja sredstva s ciljem da se upotrijebe ili znajući da će se upotrijebiti u cjelini ili djelimično za izvršenje:

1) krivičnog djela iz člana 299. (terorizam) i člana 300. (uzimanje talaca) ovog zakona,

2) drugog krivičnog djela koje može prouzrokovati smrt ili težu tjelesnu povredu civilnog lica ili lica koje aktivno ne učestvuje u neprijateljstvima u oružanom sukobu kada je cilj takvog djela, po njegovoj prirodi ili okolnostima zastrašivanje građana ili prisiljavanje organa vlasti u Republici Srpskoj da nešto učine ili ne učine, kazniće se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Diverzija

Član 302.

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske rušenjem, paljenjem ili na drugi način uništi ili ošteti industrijski, poljoprivredni objekat, saobraćajno sredstvo, uređaj ili postrojenja, uređaji sistema veze, uređaj javne upotrebe za vodu, toplotu, gas ili energiju, branu, skladište, zgradu ili kakav drugi objekat koji ima veći značaj za bezbjednost ili snabdijevanje građana ili za privredu ili funkcionisanje javnih službi, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Sabotaža

Član 303.

Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske na prikriven, podmukao ili drugi sličan način, u vršenju svoje službene dužnosti ili radne obaveze, prouzrokuje znatnu štetu za državni organ ili pravno lice u kojem radi ili za drugi državni organ ili pravno lice, kazniće se zatvorom od dvije do petnaest godina.

Špijunaža

Član 304.

(1) Ko tajne vojne, ekonomske ili službene podatke ili dokumente saopšti, preda ili učini dostupnim stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje im služi, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

(2) Ko za stranu državu ili organizaciju stvara obavještajnu službu u Republici Srpskoj ili njom rukovodi, kazniće se zatvorom od pet do petnaest godina.

(3) Ko stupi u stranu obavještajnu službu, prikuplja za nju podatke ili na drugi način pomaže njen rad, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Ko pribavlja tajne podatke ili dokumente u namjeri da ih saopšti ili preda stranoj državi, stranoj organizaciji ili licu koje i služi, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Ako su usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupile teške posljedice za bezbjednost, ekonomsku ili vojnu moć zemlje, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.

Odavanje tajne Republike Srpske

Član 305.

(1) Ko neovlašćeno nepozvanom licu saopšti, preda ili učini dostupnim podatke ili dokumente koji su mu povjereni ili do kojih je na drugi način došao, a koji predstavljaju tajnu Republike Srpske, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno za vrijeme ratnog stanja ili neposredne ratne opasnosti ili oružanog sukoba, ili je dovelo do ugrožavanja bezbjednosti, ekonomske ili vojne moći zemlje, učinilac će se kazniti zatvorom od tri do petnaest godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Upućivanje i prebacivanje na teritoriju Republike Srpske oružanih grupa, oružja i municije

Član 306.

Ko upućuje ili prebacuje na teritoriju Republike Srpske oružane grupe, teroriste, špijune, diverzante, oružje, eksploziv, otrove, opremu, municiju ili drugi materijal za izvršenje krivičnih djela iz ove glave, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

Pozivanje na nasilnu promjenu ustavnog uređenja Republike Srpske

Član 307.

(1) Ko u namjeri ugrožavanja ustavnog uređenja ili bezbjednosti Republike Srpske, poziva ili podstiče da se silom promijeni njihovo ustavno uređenje ili svrgnu najviši predstavnici organa vlasti, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini uz pomoć iz inostranstva, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ko u namjeri rasturanja izrađuje ili umnožava materijal koji je po svom sadržaju takav da poziva ili podstiče na vršenje djela iz stava 1. ovog člana ili ko upućuje ili prebacuje na teritoriju Republike Srpske takav materijal ili drži veću količinu tog materijala u namjeri da ga on ili neko drugi rastura, kazniće se zatvorom do tri godine.

Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

Član 308.

(1) Ko učinioca krivičnog djela iz čl. 293. do 307. ovog zakona krije, daje mu sklonište, hranu, materijal, novac ili druga sredstva, ili mu na drugi način pomaže da bi spriječio ili otežao njegovo otkrivanje ili hvatanje, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(2) Nema krivičnog djela ako je lice kome je učinilac djela navedenih u stavu 1. ovog člana bračni drug, lice koje sa njima živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, kao i srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, usvojilac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

Stvaranje zločinačkog udruženja za vršenje krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

Član 309.

(1) Ko organizuje kakvo udruženje radi vršenja krivičnih djela iz čl. 293. do 297., čl. 299. do 301. i člana 306. ovog zakona, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Ko postane član nekog udruženja iz prethodnog stava, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Učinilac djela iz st. 1. ili 2. ovog člana koji spriječi izvršenje krivičnih djela navedenih u stavu 1. ili ih pravovremeno otkrije, ili otkrije udruženje i njegove vodeće članove, kazniće se zatvorom do dvije godine, a može se i osloboditi od kazne.

Pripremanje krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

Član 310.

(1) Ko organizuje, planira ili sa drugim dogovori izvršenje, ili ko nabavlja ili osposobi sredstva za izvršenje ili preduzme drugu radnju kojom se stvaraju neposredni uslovi za izvršenje krivičnih djela iz čl. 293. do 307. i člana 304. st. 1. i 2. i čl. 299. i 300. ovog zakona,

kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(2) Učinilac djela iz stava 1. ovog člana koji dobrovoljno spriječi izvršenje krivičnih djela iz prethodnog stava, kazniće se zatvorom do jedne godine, a može se i osloboditi od kazne.

Kažnjavanje za najteže oblike krivičnih djela protiv ustavnog uređenja Republike Srpske

Član 311.

(1) Za krivično djelo iz čl. 293. do 307. ovog zakona koje je imalo za posljedicu smrt jednog ili više lica, teško nasilje ili velika razaranja, učinilac će se kazniti zatvorom najmanje deset godina.

(2) Ako je pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana učinilac umišljajno lišio života jedno ili više lica, kazniće se zatvorom najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

G l a v a d v a d e s e t s e d m a

KRIVIČNA DJELA PROTIV SLUŽBENE DUŽNOSTI

Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja

Član 347.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje u namjeri da sebi ili drugome pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugom nanese kakvu štetu, iskoristi svoj položaj ili ovlašćenje, prekorači granice svog ovlašćenja ili ne izvrši službenu dužnost, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana nanesena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugog, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Službeno ili odgovorno lice koje u namjeri da sebi ili drugome pribavi kakvu imovinsku korist, iskoristi svoj položaj ili ovlašćenje, prekorači granice svog ovlašćenja ili ne izvrši službenu dužnost, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je djelom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Pronevjera

Član 348.

(1) Ko protivpravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene ili uopšte na radu u državnom organu ili pravnom licu, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako vrijednost pronevjerenih stvari iz stava 1., ovog člana ne prelazi iznos od 200 KM, a učinilac je išao za tim da pribavi malu vrijednost, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Prevara u službi

Član 349.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje u namjeri da sebi ili drugom pribavi protivpravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način dovede u zabludu ovlašćeno lice da izvrši nezakonitu isplatu, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist u iznosu koji prelazi 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od dvije do deset godina.

Posluga

Član 350.

Ko se neovlašćeno posluži novcem, vrijednosnim hartijama ili drugim pokretnim stvarima koje su mu povjerene u službi ili uopšte na radu u državnom organu ili pravnom licu, ili ove stvari drugom neovlašćeno da na poslugu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Primanje mita

Član 351.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist, ili koje primi obećanje poklona ili kakve koristi, da u okviru svog ovlašćenja izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti, ili da ne izvrši radnju koju bi moralo ili moglo izvršiti, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Službeno ili odgovorno lice koje zahtijeva ili primi poklon ili kakvu korist, ili koje primi obećanje poklona ili kakve koristi, da u okviru svog ovlašćenja izvrši radnju koju bi moralo ili moglo izvršiti, ili da ne izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Službeno ili odgovorno lice koje poslije izvršenja, odnosno ne izvršenja radnje navedene u st. 1. do 3. ovog člana, a u vezi s njom, zahtijeva ili primi poklon ili kakvu drugu korist, kazniće se zatvorom do tri godine.

(4) Primitveni poklon ili imovinska korist oduzeće se.

Davanje mita

Član 352.

(1) Ko službenom ili odgovornom licu da, pokuša dati ili obeća poklon ili kakvu drugu korist da u okviru svog ovlašćenja izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti ili da ne izvrši radnju koju bi moralo ili moglo, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog lica, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko službenom ili odgovornom licu učini ili obeća poklon ili kakvu drugu korist da u okviru svog ovlašćenja izvrši radnju koju bi moralo ili moglo izvršiti, ili da ne izvrši radnju koju ne bi smjelo izvršiti, ili ko posreduje pri ovakvom podmićivanju službenog lica, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Učinitelj djela iz st. 1. i 2. ovog člana koji je dao mito na zahtjev službenog ili odgovornog lica i koji je djelo prijavio prije nego što je otkriveno ili prije nego što je saznao da je otkriveno, može se osloboditi od kazne.

(4) Dati poklon ili imovinska korist oduzeće se, a u slučaju iz stava 3. ovog člana može se vratiti licu koje je dalo mito.

Protivzakonito posredovanje

Član 353.

- (1) Ko primi nagradu ili kakvu drugu korist da korišćenjem svog službenog ili društvenog položaja ili uticaja posreduje da se izvrši ili ne izvrši neka službena radnja, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (2) Ko koristeći svoj službeni ili društveni položaj ili uticaj posreduje da se izvrši službena radnja koja se ne bi smjela izvršiti, ili da se ne izvrši službena radnja koja bi se morala izvršiti, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Ako je djelo iz stava 2. izvršeno u vezi sa pokretanjem ili vođenjem krivičnog postupka protiv određenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.
- (4) Ako je za posredovanje iz st. 2. i 3. ovog člana primljena nagrada ili kakva druga korist, učinilac će se kazniti zatvorom od dvije do deset godina.
- (5) Nagrada i imovinska korist oduzeće se.

Nesavjestan rad u službi

Član 354.

- (1) Službeno lice koje svjesnim kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnosti nadzora ili na drugi način očigledno nesavjesno postupa u vršenju službe, iako je bilo svjesno ili je bilo dužno i moglo biti svjesno da usljed toga može nastupiti teža povreda prava drugog ili veća imovinska šteta, pa takva povreda ili šteta i nastupi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do teške povrede prava drugog ili nastupila imovinska šteta u iznosu koji prelazi 50.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Odavanje službene tajne

Član 355.

- (1) Službeno lice koje neovlašćeno drugom saopšti, preda ili na drugi način učini dostupnim podatke koji predstavljaju službenu tajnu, ili koje pribavlja takve podatke u namjeri da ih preda nepozvanom licu, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. kazniće se i ko, u namjeri da ih neovlašćeno upotrijebi, na protivpravan način dođe do podataka koji se čuvaju kao službena tajna ili ko takve podatke bez odobrenja objavi.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz koristoljublja ili u pogledu naročito povjerljivih podataka ili radi objavljivanja ili korišćenja podataka u inostranstvu, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(5) Nema krivičnog djela iz stava 2., ako ko službenu tajnu, čija je sadržina suprotna ustavnom poretku Republike Srpske, objavi ili posreduje u objavljivanju u namjeri da javnosti otkrije nepravilnosti u organizovanju, djelovanju i vođenju službe, ako objava nema štetne posljedice za Republiku Srpsku.

(6) Kao službena tajna smatraju se podaci ili dokumenti koji su zakonom, drugim propisom ili odlukom nadležnog organa donesenim na osnovu zakona proglašeni službenom tajnom i čije bi odavanje imalo ili moglo da ima štetne posljedice za službu.

Protivzakonita naplata i isplata

Član 356.

Službeno ili odgovorno lice koje od nekog naplati nešto što ovaj nije dužan da plati ili naplati više nego što je dužan da plati, ili koje pri isplati ili predaji stvari manje isplati, odnosno preda, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Protivzakonito oslobođenje lica lišenog slobode

Član 357.

Službeno lice koje protivzakonito oslobodi lice lišeno slobode koje mu je povjereno na čuvanje, ili mu pomogne da pobjegne, ili mu omogućava nedozvoljenu vezu ili prepisku radi pripremanja bjekstva, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Iznuđivanje iskaza

Član 358.

(1) Službeno lice koje u vršenju službe upotrijebi silu, prijetnju ili drugo nedopušteno sredstvo ili nedopušten način u namjeri da iznudi iskaz ili neku drugu izjavu od okrivljenog, svjedoka, vještaka ili drugog lica, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je iznuđivanje iskaza ili izjave praćeno teškim nasiljem ili ako su usljed iznuđenog iskaza nastupile naročito teške posljedice za okrivljenog u krivičnom postupku, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Povreda ljudskog dostojanstva zloupotrebom službenog položaja ili ovlašćenja

Član 359.

Službeno lice koje u vršenju službe, zloupotrebom svog položaja ili ovlašćenja drugog grubo zlostavlja, zastrašuje, tjelesno povrijedi ili uopšte prema njemu postupa na način kojim se vrijeđa ljudsko dostojanstvo, kazniće se zatvorom do tri godine.

Protivzakonito prisvajanje stvari prilikom vršenja pretresanja ili sprovođenja izvršenja

Član 360.

(1) Službeno lice koje prilikom pretresanja stana, prostorija ili lica ili prilikom sprovođenja izvršenja u sudskom ili upravnom postupku oduzme pokretnu stvar u namjeri da njenim prisvajanjem pribavi sebi ili drugom protivpravnu imovinsku korist, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelom iz stava 1. oduzeta stvar velike vrijednosti, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

G l a v a   d v a d e s e t   o s m a

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVOSUĐA

Neprijavlivanje pripremanja krivičnog djela

Član 361.

(1) Ko zna da se priprema izvršenje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći pet godina zatvora ili teža kazna pa u vremenu kada je još bilo moguće spriječiti njegovo izvršenje to ne prijavi, a djelo bude pokušano ili izvršeno, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako nije prijavljeno pripremanje krivičnog djela za koje se po zakonu može izreći kazna dugotrajnog zatvora, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako djelo nije prijavilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat ili sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

(4) Za djelo iz stava 2. ovog člana može se blaže kazniti učinilac koji je s licem koje priprema izvršenje krivičnog djela u nekom od odnosa iz stava 3. ovog člana.

Pripremanje krivičnog djela

Član 361a.

Ko nabavi ili pripremi sredstva ili ukloni prepreke ili preduzme kakvu drugu radnju koja stvara uslove za neposredno činj enje, ali nije dio činjenja krivičnog djela određenog zakonom za koja se može izreći kazna zatvora pet godina ili teža kazna, ukoliko za pripremanje po jedinog krivičnog djela nije određena teža kazna, kazni će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Neprijavl jivanje krivičnog djela ili učinioca

Član 362.

(1) Ko zna da je neko lice učinilo krivično djelo za koje se po zakonu može izreći kazna zatvora od dvadeset godina ili dugotrajni zatvor ili samo zna da je takvo djelo učinjeno pa to ne prijavi prije nego što su djelo, odnosno učinilac otkriveni, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Službeno lice koje svjesno propusti da prijavi krivično djelo za koje je saznalo u vršenju svoje dužnosti, ako se za to djelo po zakonu može izreći pet godina zatvora ili teža kazna, a djelo se goni po službenoj dužnosti, kazniće se zatvorom do tri godine.

(3) Nema krivičnog djela iz stava 1. ovog člana ako djelo nije prijavilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici, kao i branilac, ljekar ili vjerski ispovjednik učinioca.

Pomoć učiniocu poslije izvršenog krivičnog djela

Član 363.

- (1) Ko krije učinioca krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti ili mu prikrivanjem oruđa, tragova ili na drugi način pomaže da ne bude otkriven, ili ko krije osuđeno lice ili preuzima druge radnje kojima se ide za tim da se ne izvrši kazna, izrečena mjera bezbjednosti, ili da se ne primjene vaspitne zavodske mere, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (2) Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog djela za koje je propisana kazna zatvora preko pet godina, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.
- (3) Ko pruži pomoć učiniocu krivičnog djela za koje je propisana kazna dugotrajnog zatvora, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.
- (4) Kazna za djelo iz stava 1. ovog člana ne može biti teža ni po vrsti ni po visini od kazne propisane za krivično djelo u pogledu kojeg je pružena pomoć.
- (5) Nema krivičnog djela iz st. 1. do 3. ovog člana ako je pomoć pružilo lice kome je učinilac bračni drug, lice koje sa njim živi u vanbračnoj zajednici, srodnik po krvi u pravoj liniji, brat, sestra, usvojlac ili usvojenik, kao i bračni drug nekog od navedenih lica, odnosno lice koje sa nekim od njih živi u trajnoj vanbračnoj zajednici.

Lažno prijavljivanje krivičnog djela

Član 364.

- (1) Ko prijavi neko lice da je učinilo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, a zna da to lice nije učinilac, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko podmetanjem tragova krivičnog djela ili na drugi način izazove pokretanje krivičnog postupka zbog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti protiv lica za koje zna da nije učinilac tog djela.
- (3) Ko sam sebe prijavi da je učinio kakvo krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, iako ga nije učinio, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.
- (4) Kaznom iz stava 3. ovog člana kazniće se i ko prijavi da je učinjeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti, iako zna da to djelo nije učinjeno.

Davanje lažnog iskaza

Član 365.

(1) Svjedok, vještak, prevodilac ili tumač koji da lažan iskaz u postupku pred sudom, u disciplinskom, prekršajnom ili upravnom postupku ili drugom zakonom propisanom postupku, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i stranka koja prilikom izvođenja dokaza saslušanjem stranaka u sudskom ili upravnom postupku da lažan iskaz, a na ovom iskazu je zasnovana odluka donesena u tom postupku.

(3) Ako je lažan iskaz dat u krivičnom postupku, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako su usljed djela iz stava 3. ovog člana nastupile osobito teške posljedice za okrivljenog, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Ako učinilac dobrovoljno opozove svoj lažni iskaz prije nego što se donese konačna odluka, kazniće se novčanom kaznom, a može se i osloboditi od kazne.

Sprečavanje dokazivanja

Član 366.

(1) Ko u namjeri da spriječi ili oteža dokazivanje sakrije, uništi ili ošteti ili učini neupotrebljivim tuđi predmet ili ispravu koja služi kao dokaz, ili pomjeri ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerni znak ili uopšte kakav znak o svojini na nepokretnosti, ili ko u istoj namjeri ovakav znak lažno postavi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne

godine.

(2) Ko svjedoka ili vještaka u sudskom, upravnom, prekršajnom ili disciplinskom postupku, silom, prijetnjom ili na drugi način prinudi, ili obećanjem poklona ili kakve druge koristi navede da da lažan iskaz, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Povreda tajnosti postupka

Član 367.

(1) Ko neovlašćeno otkrije ono što je saznao u sudskom, prekršajnom, upravnom ili drugom zakonom propisanom postupku, a što se po zakonu ne može objaviti ili je odlukom suda ili nadležnog organa proglašeno kao tajna, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i ko bez dozvole suda objavi tok krivičnog postupka koji se vodi protiv maloljetnika, njegovo ime ili odluku koja je u tom postupku donesena.

Odavanje identiteta zaštićenog svjedoka

Član 368.

Sudija ili drugo službeno lice koje je učestvovalo u saslušanju zaštićenog svjedoka u krivičnom postupku, koji učini dostupnim neovlašćenoj osobi podatke o identitetu zaštićenog svjedoka, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Prinuda prema licu koje vrši pravosudnu funkciju

Član 369.

(1) Ko sudiju, tužioca, silom ili ozbiljnom prijetnjom prinudi da nešto učini, ne učini ili trpi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. učini prijetnjom ubistvom, teškom tjelesnom povredom, otmicom ili u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Povreda ugleda suda

Član 370.

Ko u postupku pred sudom izloži poruzi sud ili ko isto djelo izvrši pismenim podneskom sudu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Neizvršenje sudske odluke

Član 371.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje svjesno ne postupi po pravnosnažnoj sudskoj odluci, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i službeno lice ili odgovorno lice koje odbije da izvrši odluku Ustavnog suda koju je dužno da izvrši.

(3) Ako su usljed djela iz prethodnih stavova nastale teže povrede prava drugoga ili značajna materijalna šteta, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

Kršenje sudske odluke o zabrani vršenja dužnosti ili zanimanja

Član 372.

Ko drugome omogući obavljanje zanimanja, djelatnosti ili dužnosti iako zna da mu je pravnosnažnom sudskom odlukom bila izrečena mjera bezbjednosti zabrane vršenja dužnosti, zanimanja ili poziva ili zaštitna mjera zabrane vršenja određenih dužnosti, ili je takva zabrana nastala kao pravna posljedica osude, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Pobuna lica lišenih slobode

Član 373.

(1) Lica koja su na osnovu zakona lišena slobode, koja se skupe u namjeri da se nasilno oslobode, ili da zajednički napadnu lica čijem su nadzoru povjerena, ili da ih silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu prinude da učine ili propuste nešto što je protivno njihovoj dužnosti, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Učesnici u djelu iz stava 1. ovog člana koji upotrijebe silu ili ozbiljnu prijetnju, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Izvršilac djela iz stava 1. koji dobrovoljno odustane od pobune prije upotrebe sile ili ozbiljne prijetnje, oslobodiće se od kazne.

Bjekstvo lica lišenog slobode

Član 374.

Lice lišeno slobode na osnovu zakona koje upotrebom sile protiv nekog lica ili prijetnjom da će neposredno napasti na život ili tijelo pobjegne, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Omogućavanje bjekstva licu lišenom slobode

Član 375.

(1) Ko silom, prijetnjom, obmanom ili na drugi način omogući bjekstvo licu koje je na osnovu zakona lišeno slobode, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno u organizovanoj grupi ili je omogućeno bjekstvo više lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Povreda zakona od strane sudije

Član 376.

Sudija Ustavnog suda Republike Srpske ili sudija suda u Republici Srpskoj, u sudskom postupku s ciljem da drugom pribavi kakvu korist ili da mu nanese kakvu štetu, donese nezakonitu odluku ili na drugi način prekrši zakon, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Glava dvadeset deveta

KRIVIČNA DJELA PROTIV PRAVNOG SAOBRAĆAJA

Falsifikovanje isprave

Član 377.

(1) Ko napravi lažnu ispravu ili preinači pravu ispravu u namjeri da se takva upotrijebi kao prava ili ko takvu ispravu upotrijebi kao pravu ili je pribavi radi upotrebe, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ko napravi lažnu javnu ispravu, testament, mjenicu, ček, javnu ili službenu knjigu ili drugu knjigu koja se mora voditi na osnovu zakona, ili ko preinači takvu pravu ispravu ili ko takvu lažnu ili preinačenu ispravu stavi u opticaj, ili je drži radi toga da je upotrijebi ili je upotrijebi kao pravu, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

Posebni slučajevi falsifikovanja isprave

Član 378.

Kaznom iz člana 377. stav 1. ovog zakona kazniće se:

- 1) ko kakvu hartiju, blanket ili kakav drugi predmet na kome je neko lice stavilo svoj potpis neovlašćeno popuni kakvom izjavom koja ima vrijednost za pravne odnose,
- 2) ko drugog obmane u sadržaju kakve isprave i ovaj stavi svoj potpis na tu ispravu, držeći da se potpisuje pod kakvu drugu ispravu ili pod kakav drugi sadržaj,
- 3) ko ispravu izda u ime nekog lica bez njegovog ovlašćenja ili u ime lica koje ne postoji,
- 4) ko kao izdavalac isprave uz svoj potpis stavi da ima kakav položaj, zvanje ili čin, a ovaj ima bitni uticaj na dokaznu snagu isprave,
- 5) ko ispravu načini na taj način što neovlašćeno upotrijebi pravi pečat ili znak.

Falsifikovanje ili uništavanje službene isprave

Član 379.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje u službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis unese neistinite podatke ili ne unese kakav važan podatak, ili svojim potpisom, odnosno službenim pečatom ovjeri službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis sa neistinitom sadržinom, ili koje svojim potpisom, odnosno službenim pečatom omogući pravljenje takve isprave, knjige ili spisa sa neistinitom sadržinom, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje neistinitu službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis upotrijebi u službi ili poslovanju kao da su istiniti, ili koje službenu ili poslovnu ispravu, knjigu ili spis uništi, prikrije, u većoj mjeri ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivom.

Izrada, nabavljanje, posjedovanje, prodaja ili davanje na upotrebu sredstava za falsifikovanje isprava

Član 380.

- (1) Ko izrađuje, nabavlja, posjeduje, prodaje ili daje na upotrebu sredstva za falsifikovanje isprava, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Sredstva za falsifikovanje oduzeće se.

Navođenje na ovjeravanje neistinitog sadržaja

Član 381.

- (1) Ko dovođenjem u zabludu navede nadležni organ da u javnoj ispravi, zapisniku ili knjizi ovjeri nešto neistinito što ima da služi kao dokaz u pravnom saobraćaju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko ovakvu ispravu, zapisnik ili knjigu upotrijebi iako zna da su neistiniti.

Izdavanje i upotreba neistinitog ljekarskog ili veterinarskog uvjerenja

Član 382.

- (1) Ljekar ili veterinar koji izda neistinito ljekarsko, odnosno veterinarsko uvjerenje iako zna da je neistinito, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko upotrijebi neistinito ljekarsko, odnosno veterinarsko uvjerenje iako zna da je neistinito.

Glava trideseta

KRIVIČNA DJELA PROTIV JAVNOG REDA I MIRA

Zločinačko udruženje

Član 383.

(1) Ko organizuje udruženje koje ima za cilj vršenje krivičnih djela za koja se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ko postane član udruženja iz prethodnog stava, kazniće se zatvorom do dvije godine.

(3) Izvršilac djela iz st. 1. i 2. koji spriječi izvršenje krivičnih djela navedenih u stavu 1. ovog

člana ili ih pravovremeno prijavi ili otkrije organizaciju i vodeće članove udruženja, oslobodiće se od kazne.

Član 383a.

Organizovani kriminal

(1) Ko učini krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Republike Srpske, kao pripadnik zločinačkog udruženja, ako za pojedino krivično djelo nije predviđena teža kazna, kazniće se zatvorom najmanje tri godine.

(2) Ko kao pripadnik zločinačkog udruženja učini krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Republike Srpske, za koje se može izreći kazna zatvora tri godine ili teža kazna, ako za pojedino djelo nije propisana teža kazna, kazniće se zatvorom najmanje pet godina.

(3) Ko organizuje ili bilo kako rukovodi zločinačkim udruženjem koje zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Republike Srpske, kazniće se zatvorom najmanje deset godina ili dugotrajnim zatvorom.

(4) Ko postane član zločinačkog udruženja koje zajedničkim djelovanjem učini ili pokuša krivično djelo propisano Krivičnim zakonom Republike Srpske, ako za pojedino krivično djelo nije propisana teža kazna, kazniće se zatvorom najmanje jednu godinu.

(5) Pripadnik zločinačkog udruženja iz stava 1. do 4. ovog člana, koji otkrije zločinačko udruženje, može se osloboditi kazne.

Dogovor za izvršenje krivičnog djela

Član 384.

Ko se sa drugim dogovori da izvrši krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Nasilničko ponašanje

Član 385.

(1) Ko teškim vrijeđanjem ili grubim zlostavljanjem, vršenjem nasilja ili na drugi način ugrožava sigurnost drugoga i time prouzrokuje znatno uznemirenje i strah kod građana, ili u većoj mjeri remećenje javnog reda i mira, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana izvršeno od strane dva ili više lica, ili je došlo do težeg ponižavanja ili zlostavljanja većeg broja lica, ili je izvršilac nekom licu nanio tjelesnu povredu, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Učestvovanje u skupini koja izvrši krivično djelo

Član 386.

(1) Ko učestvuje u skupini ljudi koja zajedničkim djelovanjem izvrši kakvo nasilje prema ljudima, uništi ili ošteti imovinu veće vrijednosti, ili učini neko drugo teško nasilje, ili koja pokuša da izvrši takva krivična djela, kazniće se za samo učestvovanje kaznom zatvora od tri

mjeseca do tri godine.

(2) Ako je pri djelovanju skupine iz stava 1. ovog člana jedno ili više lica lišeno života ili teško tjelesno povrijeđeno, učesnik skupine za samo učestvovanje kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Organizator ili vođa skupine koja izvrši djelo iz st. 1. i 2. ovog člana, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

Sprečavanje službenog lica u vršenju službene radnje

Član 387.

(1) Ko silom ili prijetnjom da će neposredno upotrijebiti silu da spriječi službeno lice u institucijama Republike Srpske u vršenju službene radnje koju je preduzelo u okviru svojih ovlaštenja ili ga na isti način prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službeno lice zlostavljano ili su mu nanesene lakše tjelesne povrede ili je krivično djelo počinjeno prijetnjom upotrebe oružja, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ko krivično djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini prema službenom licu prilikom lišenja slobode učinioca krivičnog djela ili čuvanja lica koje je lišeno slobode, kazniće se zatvorom od jedne do deset godina.

(5) Ako je učinilac krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana bio izazvan protivzakonitim ili grubim postupanjem službenog lica, može se osloboditi od kazne.

Napad na službeno lice u vršenju poslova bezbjednosti, otkrivanju ili lišenju slobode učinilaca krivičnih djela

Član 387a.

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službeno lice u institucijama Republike Srpske ili lice koje mu pomaže u vršenju poslova bezbjednosti Republike Srpske, otkrivanju ili lišenju slobode učinilaca krivičnih djela ili čuvanju lica koje je lišeno slobode, kazni će se zatvorom do tri godine.

(2) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službeno lice ili lice koje mu pomaže lakše tjelesno povrijeđeno ili je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno uz prijetnju upotrebe oružja, učinilac će se kazni ti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je krivičnim djelom iz stava 1. ovog člana službeno lice ili lice koje mu pomaže teško tjelesno povrijeđeno, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(4) Ako je učinilac krivičnog djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana bio izazvan nezakonitim ili grubim postupanjem službenog lica ili lica ko je mu pomaže, može se oslobodi ti kazne.

Napad na službeno lice u vršenju službene dužnosti

Član 388.

(1) Ko napadne ili ozbiljno prijeti da će napasti službeno lice ili lice za koje zna da mu pomaže u vršenju službene dužnosti, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako učinilac pri izvršenju djela iz stava 1. ovog člana službeno lice ili lice za koje zna da mu pomaže zlostavi, tjelesno povrijedi ili mu prijeti upotrebom oružja, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno prema sudiji ili javnom tužiocu u vezi sa vršenjem njihove sudijske, odnosno tužilačke dužnosti ili službenom licu u vršenju poslova bezbjednosti, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je učinilac djela iz st. 1. do 3. ovog člana bio izazvan nezakonitim ili grubim postupanjem službenog lica ili lica koje mu pomaže, može se osloboditi od kazne.

Učestvovanje u skupini koja spriječi službeno lice u vršenju službene radnje

Član 389.

(1) Ko učestvuje u skupini ljudi koja zajedničkim djelovanjem spriječi ili pokuša da spriječi službeno lice u vršenju službene radnje, ili ga na isti način prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se samo za učestvovanje novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Organizator i vođa skupine koja izvrši djelo iz stava 1. ovog člana, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

Organizovanje otpora

Član 391.

(1) Ko organizuje ili druge poziva na pružanje nasilnog otpora prema zakonitim odlukama ili mjerama nadležnih organa ili prema službenom licu u vršenju službene radnje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do nesprovođenja ili znatnog otežavanja u sprovođenju zakonite odluke ili mjere državnih organa, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Organizator ili vođa grupe će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

Protivpravno mijenjanje teritorijalne podjele Republike Srpske

Član 392.

Ko upotrebom sile ili ozbiljne prijetnje da će upotrijebiti silu ili na drugi protivpravan način

izmijeni zakonom utvrđenu teritorijalnu podjelu Republike Srpske, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

Neovlašćeno bavljenje određenim zanimanjem

Član 393.

Ko se neovlašćeno i za nagradu bavi određenim zanimanjem za čije bavljenje je, po zakonu ili drugim propisima donijetim na osnovu zakona, potrebna dozvola nadležnog organa, odnosno organizacije, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Skidanje ili povreda službenog pečata ili znaka

Član 394.

(1) Ko skine ili povrijedi službeni pečat ili znak koji je ovlašćeno službeno lice stavilo radi osiguranja predmeta ili prostorije, ili ko bez skidanja ili povrede pečata ili znaka uđe u takvu prostoriju ili otvori predmet na koji je bio stavljen službeni pečat ili znak, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Pokušaj je kažnjiv.

Oduzimanje ili uništenje službenog pečata ili službenih spisa

Član 395.

(1) Ko protivpravno oduzme, sakrije, uništi, ošteti ili na drugi način učini neupotrebljivim službeni pečat, knjigu, spis ili ispravu koja pripada državnom organu, preduzeću, ustanovi ili drugom pravnom licu koje vrši javna ovlašćenja ili se kod njih nalazi, kazniće se zatvorom do tri godine.

Lažno predstavljanje

Član 396.

- (1) Ko se u namjeri da sebi ili drugom pribavi kakvu korist ili da drugom nanese kakvu štetu lažno predstavlja kao službeno ili vojno lice, ili neovlašćeno nosi kakve znake službenog ili vojnog lica, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.
- (2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izvrši kakvu radnju koju je ovlašćeno da izvrši samo određeno službeno ili vojno lice.

Samovlašće

Član 397.

- (1) Ko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.
- (2) Ko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada upotrebom sile ili ozbiljne prijetnje da će napasti na život ili tijelo, ili u sastavu organizovane grupe, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.
- (3) Ko djela iz prethodnih stavova učini za drugoga, kazniće se kaznom propisanom za ta djela.
- (4) Gonjenje za djelo iz stava 1. ovog člana preduzima se po prijedlogu.

Izrađivanje i nabavljanje oružja i sredstava namijenjenih za izvršenje krivičnih djela

Član 398.

- (1) Ko oružje, eksplozivne materije ili sredstva potrebna za njihovo spravljanje, ili otrove za koje zna da su namijenjeni za izvršenje krivičnog djela, izrađuje, drži, nabavlja ili drugom omogućava da do njih dođe, kazniće se zatvorom od dvije do pet godina.
- (2) Ko napravi ili drugom ustupi lažni ključ, otpirač ili neko drugo sredstvo za provaljivanje iako zna da je namijenjeno za izvršenje krivičnog djela, kazniće se zatvorom do tri godine.
- (3) Kaznom iz stava 2. ovog člana kazniće se ko izradi, pribavi, proda ili da na korišćenje uputstvo ili sredstvo koje je namijenjeno za ulaženje u kompjuterski sistem.
- (4) Predmeti iz st. 1. do 3. i sredstva za njihovo pravljenje, prenošenje i rasturanje oduzeće se.

Nedozvoljena proizvodnja i promet oružja ili eksplozivnih materija

Član 399.

(1) Ko neovlašćeno izradi, prepravi, drži, proda, nabavi, vrši razmjenu, unese u zemlju ili iz nje iznese, vatreno, hemijsko, biološko ili nuklearno oružje, municiju ili eksplozivne materije, ili kakvo drugo borbeno sredstvo čije izrađivanje, nabavljanje, prodaja, nošenje ili držanje građanima uopšte nije dozvoljeno ili je ograničeno, kazniće se zatvorom od dvije godine do pet godina.

(2) Ako je predmet djela iz stava 1. ovog člana oružje, municija ili eksplozivne materije ili druga borbeno sredstva u većoj količini ili vrijednosti ili je u pitanju oružje ili druga borbeno sredstva velike razorne moći i opasnosti, ili je djelo izvršeno u skupini, učinilac će se kazniti zatvorom od tri do deset godina.

(3) Ko neovlašćeno izradi, pribavi, drži, proda, vrši razmjenu, unese u zemlju ili iz nje iznese sastavne, odnosno rezervne dijelove oružja, municije, eksplozivnih materija ili kakvih drugih borbenih sredstava ili opreme, materijal ili dijelove za koje zna da će biti upotrijebljeni za proizvodnju ili upotrebu predmeta iz prethodnih stavova, kazniće se zatvorom od dvije godine do pet godina.

(4) Ko organizuje udruženje radi vršenja krivičnih djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana, kazniće se zatvorom do pet godina.

(5) Ko postane član udruženja iz prethodnog stava, kazniće se zatvorom do pet godina.

(6) Ko neovlašćeno na javnom mjestu nosi vatreno oružje čije je nabavljanje građanima dozvoljeno, a za koje nema oružani list, odnosno dozvolu za držanje oružja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(7) Ko neovlašćeno na javnom mjestu nosi vatreno, hemijsko, biološko ili nuklearno oružje, municiju ili eksplozivne materije ili kakvo drugo borbeno sredstvo čije nabavljanje građanima uopšte nije dozvoljeno, kazniće se zatvorom od jedne do tri godine.

(8) Predmeti iz prethodnih stavova i sredstva za njihovo pravljenje, prenošenje i rasturanje oduzeće se.

Kockanje

Član 400.

(1) Ko neovlašćeno organizuje kocku ili druge igre na sreću koje su zabranjene, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Istom kaznom kazniće se i ko za nagradu stavlja na raspolaganje prostorije radi kockanja ili na drugi način za nagradu omogućava kockanje.

(3) Ko se pri kocki posluži lažnim ili obilježenim kartama ili drugom obmanom, kazniće se kaznom zatvora do tri godine i novčanom kaznom.

(4) Predmeti kocke kao i novac zatečen pri kocki oduzeće se.

Povreda groba ili leša

Član 401.

(1) Ko neovlašćeno prekopa, razruši, ošteti ili grubo povrijedi grob ili drugo mjesto u kome se umrli sahranjuju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko neovlašćeno iskopa, odnese, ošteti, sakrije ili na neki način oskrnavi leš, dio leša ili posmrtno ostatke, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno prema dva ili više grobova ili ga je izvršilo dvoje ili više lica ili je to učinjeno na naročito grub način, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

G l a v a t r i d e s e t p r v a

KRIVIČNA DJELA PROTIV OPŠTE SIGURNOSTI LJUDI I IMOVINE

Izazivanje opšte opasnosti

Član 402.

(1) Ko požarom, poplavom, eksplozijom, otrovom ili otrovnim gasom, jonizirajućim ili radioaktivnim zračenjem, motornom silom, električnom ili drugom energijom, pucanjem iz vatrenog oružja ili kakvom drugom opšteopasnom radnjom ili opšteopasnim sredstvom, izazove opasnost za život ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana, kazniće se i službeno ili odgovorno lice koje ne postavi propisane uređaje za zaštitu od požara, eksplozije, poplave, otrova, otrovnih gasova ili jonizirajućih ili radioaktivnih zračenja, električne energije ili drugih opasnih sredstava, ili ove uređaje ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u dejstvo, ili uopšte ne

postupa po propisima ili tehničkim pravilima o zaštitnim mjerama, i time izazove opasnost za život ljudi i imovinu većeg obima.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. izvršena na mjestu gde je okupljen veći broj ljudi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(5) Ako su djela iz st. 1, 2 i 3 ovog člana učinjena iz mržnje, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do deset godina.

(6) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od jedne do deset godina, za djelo iz stava 3. zatvorom od jedne do dvanaest godina, a za djelo iz stava 4. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(7) Ako je usljed djela iz st. 1, 2, 3. i 4. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djela iz st. 1, 2. i 3. zatvorom od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 4. zatvorom od jedne do osam godina.

Stvaranje opasnosti nepropisnim izvođenjem građevinskih radova

Član 403.

(1) Odgovorno lice koje pri projektovanju, rukovođenju ili izvođenju građevinskih radova, gradnji mostova ili puteva ili kakvoj drugoj gradnji, postupi protivno propisima ili opštepriznatim tehničkim pravilima i time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od jedne do deset godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

(5) Ako je izvršenjem djela iz stava 1. ovog člana pribavljena protivpravna imovinska korist ili je prouzrokovana šteta koja prelazi iznos od 10.000 KM, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina, a ako taj iznos prelazi 50.000 KM, kazniće se zatvorom od tri do petnaest godina.

Oštećenje zaštitnih uređaja na radu

Član 404.

(1) Ko u rudniku, tvornici, gradilištu ili nekom drugom mjestu gdje se obavlja rad uništi, ošteti, isključi ili ukloni zaštitne uređaje i tako prouzrokuje opasnost za život ljudi ili za imovinu većih razmjera kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(2) Lice koje je odgovorno za preduzimanje mjera zaštite na radu u rudnicima, tvornicama, gradilištima ili drugim mjestima gdje se obavljaju radovi, ne postavi zaštitne uređaje ili ih ne održava u ispravnom stanju, ili ih u slučaju potrebe ne stavi u funkciju, ili uopšte ne postupa po propisima o mjerama zaštite na radu i tako prouzrokuje opasnost za život ljudi ili imovinu većih razmjera, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od jedne do deset godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 3. od jedne do osam godina.

Oštećenje ili uništenje javnih uređaja

Član 405.

(1) Ko uništi, ošteti, izmjeni, učini neupotrebljivim ili ukloni uređaje javne upotrebe za vodu,

toplotu, gas, električnu ili drugu energiju ili uređaje sistema veza ili druge javne uređaje i time prouzrokuje poremećaj u životu građana ili funkcionisanju privrede, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastao znatan poremećaj u korišćenju ovih uređaja, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom do dvije godine, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

Oštećenje brana i vodoprivrednih objekata

Član 406.

(1) Ko ošteti uređaj ili branu koji služe za zaštitu od prirodnih nepogoda, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(1) Ko ošteti, uništi ili učini neupotrebljivim vodoprivredni objekat većeg značaja, kazniće se zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Neproisno prevoženje ili prenošenje opšteopasnih materija

Član 407.

Ko protivno propisima o prometu eksplozivnog ili lako zapaljivog materijala preda na prevoz javnim saobraćajnim sredstvima eksplozivni ili lako zapaljivi materijal ili takav materijal sam prenosi koristeći se javnim saobraćajnim sredstvima, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Neotklanjanje opasnosti

Član 408.

(1) Ko neprijavlivanjem ili neblagovremenim prijavljivanjem nadležnom organu ili na drugi način ne preduzme mjere da se otkloni kakav požar, poplava, eksplozija, saobraćajna nezgoda ili kakva druga opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima iako je to mogao da učini bez opasnosti za sebe ili drugog, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne

godine.

(2) Ko odvrćanjem ili na drugi način spriječi drugog u preduzimanju mjera za otklanjanje požara, poplave, eksplozije, saobraćajne nezgode ili kakve druge opasnosti za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Neučestvovanje u otklanjanju opšte opasnosti

Član 409.

Ko suprotno naredbi ili pozivu nadležnog organa ili organizacije bez opravdanog razloga odbije da učestvuje u otklanjanju opasnosti od požara, poplava ili drugih opštih opasnosti, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Glava trideset druga

KRIVIČNA DJELA PROTIV BEZBJEDNOSTI JAVNOG SAOBRAĆAJA

Ugrožavanje javnog saobraćaja

Član 410.

(1) Učesnik u saobraćaju na putevima koji se ne pridržava saobraćajnih propisa i time tako ugrozi javni saobraćaj da dovede u opasnost život ljudi ili imovinu većeg obima, pa usljed toga kod drugoga nastupi teška tjelesna povreda ili imovinska šteta preko 3.000 KM, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. ili 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Ugrožavanje posebnih vidova saobraćaja

Član 411.

(1) Ko kršenjem propisa o bezbjednosti željezničkog, autobuskog, tramvajskog, trolejbuskog, brodskog ili saobraćaja žičarom, izazove nesreću, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda nekog lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od tri do petnaest godina, a za djelo iz stava 2. od jedne do osam godina.

Ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom

Član 412.

(1) Ko uništenjem, uklanjanjem ili težim oštećenjem saobraćajnih uređaja, sredstava, znakova ili uređaja za signalizaciju koji služe bezbjednosti saobraćaja, ili davanjem pogrešnih znakova ili signala, postavljanjem prepreka na saobraćajnicama ili na drugi način tako ugrozi javni saobraćaj da time izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom do tri godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od šest mjeseci do pet godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. zatvorom od dvije do petnaest godina, a za djelo iz stava 2. zatvorom od jedne do osam godina.

Nesavjesno vršenje nadzora nad javnim saobraćajem

Član 413.

(1) Odgovorno lice kome je povjeren nadzor nad stanjem i održavanjem saobraćajnica i objekata na njima, prevoznim sredstvima ili javnim saobraćajem ili nad ispunjavanjem propisanih uslova rada vozača, ili kome je povjereno rukovođenje vožnjom, koje nesavjesnim

vršenjem svoje dužnosti izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i odgovorno lice koje izda nalog za vožnju ili dopusti vožnju iako zna da vozač zbog umora, bolesti, uticaja alkohola ili drugih razloga nije u stanju da bezbjedno upravlja vozilom ili da vozilo nije ispravno, pa tako izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu većeg obima.

(3) Ako je djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

(4) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila teška tjelesna povreda jednog ili više lica ili imovinska šteta velikih razmjera, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od jedne do osam godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je usljed djela iz st. 1, 2. i 3. ovog člana nastupila smrt jednog ili više lica, učinilac će se kazniti za djelo iz st. 1. i 2. zatvorom od dvije do dvanaest godina, a za djelo iz stava 3. zatvorom od jedne do osam godina.

Nepružanje pomoći licu povrijeđenom u saobraćajnoj nesreći

Član 414.

(1) Vozač motornog vozila ili drugog prevoznog sredstva koji ostavi bez pomoći lice koje je tim prevoznim sredstvom ili radi njega povrijeđeno, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je zbog neukazivanja pomoći nastupila teška tjelesna povreda povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je zbog neukazivanja pomoći nastupila smrt povrijeđenog lica, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

Glava trideset treća

KRIVIČNA DJELA PROTIV ŽIVOTNE SREDINE

Zagađivanje životne sredine

Član 415.

(1) Ko kršenjem propisa o zaštiti, očuvanju i unapređenju životne sredine zagađi vazduh, zemljište ili vodu u većoj mjeri ili na širem prostoru, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uništenja ili znatnog oštećenja šuma, biljaka ili drugog rastinja na širem prostoru ili je životna sredina zagađena u toj mjeri da je ugroženo zdravlje ljudi ili životinja, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine, a za djelo iz stava 2. novčanom kaznom ili zatvorom od šest mjeseci do dvije godine.

Zagađivanje životne sredine otpadnim materijama

Član 416.

(1) Ko protivno propisima prerađuje, odlaže, odbacuje, sakuplja, skladišti ili prevozi radioaktivne ili druge opasne materije ili sa njima postupa na način kojim se ugrožava vazduh, zemljište ili voda u mjeri koja može izazvati opasnost za zdravlje ili život ljudi ili životinja ili ugroziti opstanak šuma, biljaka ili drugog rastinja, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do dvije godine.

(2) Ko zloupotrebom svog službenog položaja ili ovlašćenja odobri vršenje djela iz stava 1. ovog člana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do tri godine.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana došlo do uništenja životinjskog ili biljnog svijeta velikih razmjera ili do zagađenja životne sredine u toj mjeri da je time stvorena opasnost za život ili zdravlje ljudi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

Ugrožavanje životne sredine bukom

Član 417.

(1) Ko protivno propisima stvara buku koja može biti opasna za zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je krivično djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Protivpravna izgradnja i stavljanje u pogon objekata i postrojenja

Član 418.

(1) Službeno ili odgovorno lice koje protivno propisima o zaštiti, očuvanju i unapređenju životne sredine dozvoli izgradnju, stavljanje u pogon ili upotrebu objekta ili postrojenja kojim se u većoj mjeri ili na širem prostoru zagađuje životna sredina, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uništenja životinjskog ili biljnog sveta velikih razmjera ili do zagađenja životne sredine u toj mjeri da je time stvorena opasnost za život ili zdravlje ljudi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

Oštećenje objekata i uređaja za zaštitu životne sredine

Član 419.

(1) Ko ošteti, uništi, ukloni ili na drugi način učini neupotrebljivim objekte ili uređaje za zaštitu životne sredine, radi čega je došlo do zagađenja vazduha, vode ili zemljišta u većoj mjeri ili na širem prostoru, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uništenja životinjskog ili biljnog svijeta velikih razmjera ili do zagađenja životne sredine u toj mjeri da je time stvorena opasnost za život ili zdravlje ljudi, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do pet godina.

(3) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Uništenje ili oštećenje zaštićenog prirodnog dobra

Član 420.

(1) Ko uništi ili ošteti zaštićeno prirodno dobro od većeg značaja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(2) Ako je uništeno ili oštećeno prirodno dobro od izuzetnog značaja, učinilac će se kazniti zatvorom od jedne do osam godina.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci, a za djelo iz stava 2. novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Proizvodnja štetnih sredstava za liječenje životinja

Član 421.

(1) Ko proizvede radi prodaje ili stavi u promet sredstva za liječenje ili za sprečavanje zaraze kod životinja, koja su opasna za njihov život ili zdravlje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće životinja ili druga znatna šteta, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Zagađivanje hrane i vode za ishranu, odnosno napajanje životinja

Član 422.

(1) Ko kakvom škodljivom materijom zagadi hranu ili vodu koja služi za ishranu ili napajanje životinja i time dovede u opasnost njihov život ili zdravlje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko kakvom škodljivom materijom zagadi vodu u ribnjaku, jezeru, rijeci ili kanalu ili poribljavanjem iz zaraženih voda prouzrokuje opasnost za opstanak riba ili drugih vodenih životinja.

(3) Ako je djelima iz st. 1. i 2. ovog člana prouzrokovano uginuće većeg broja životinja ili riba u većoj vrednosti, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(4) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Nepostupanje po propisima za suzbijanje bolesti životinja i bilja

Član 423.

(1) Ko ne postupi po propisima i naredbama kojima nadležno državno tijelo određuje mjere za suzbijanje ili sprečavanje zarazne bolesti kod životinja ili bilja i time izazove opasnost od širenja te bolesti ili njenih uzročnika ili biljnih štetočina, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko za vrijeme trajanja opasnosti od bolesti i štetočina koje mogu ugroziti biljni svijet ne postupi po propisima i naredbama kojima se određuju mjere za suzbijanje ili sprečavanje bolesti, odnosno štetočina.

(3) Ako je usljed djela iz st. 1. i 2. ovog člana nastupila znatna šteta, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine.

(4) Ako je djelo iz st. 1. do 3. ovog člana učinjeno nehatno, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Nesavjesno postupanje u prometu pesticida

Član 424.

Ko stavi pesticide u promet bez dozvole ili izda drugi pesticid umjesto propisanog ako zamjena nije dozvoljena ili na drugi način nesavjesno postupaju u prometu pesticida i time izazove opasnost za život ili zdravlje ljudi ili za životnu sredinu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći

Član 425.

(1) Veterinar ili ovlašćeni veterinarski pomoćnik koji pri pružanju veterinarske pomoći propiše ili primijeni očigledno nepodobno sredstvo ili očigledno nepravilan način liječenja ili uopšte nesavjesno postupaju pri liječenju i time prouzrokuje uginuće stoke ili uginuće živine u većem broju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno iz nehata, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

Neovlašćeno obavljanje veterinarskih usluga

Član 426.

Lice koje nema propisanu stručnu spremu, a obavlja poslove zdravstvene zaštite životinja ili druge veterinarske zahvate, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Uništenje zasada

Član 427.

Ko kakvom škodljivom materijom izazove uništenje bilja, voćaka ili drugih zasada i time nanese štetu većih razmjera, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Neizvršenje odluke o mjerama zaštite životne sredine

Član 428.

- (1) Službeno ili odgovorno lice koje ne postupi po odluci nadležnog organa o preduzimanju mjera zaštite životne sredine, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Pri izricanju uslovne osude sud može odrediti obavezu učinioocu da u određenom roku preduzme mjere koje je nadležni organ odredio.

Unošenje opasnih materija u Republiku Srpsku

Član 429.

- (1) Ko protivno propisima unese u Republiku Srpsku radioaktivne ili druge materije ili otpatke štetne za život ili zdravlje ljudi, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Ko zloupotrebom svog položaja ili ovlašćenja protivno propisima omogući da se u Republiku Srpsku unesu materije ili otpaci iz stava 1. ovog člana, kazniće se zatvorom od šest mjeseci do pet godina.
- (3) Pokušaj djela iz stava 1. je kažnjiv.

Šumska krađa

Član 430.

- (1) Ko radi krađe u šumi obori jedno ili više stabala, a količina oborenog drveta je veća od tri kubna metra, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.
- (2) Ako je djelo iz stava 1. ovog člana učinjeno u namjeri da se oboreno drvo proda ili ako je količina oborenog drveta veća od osam kubnih metara, ili ako je djelo učinjeno u zaštitnoj šumi, nacionalnom parku ili drugoj šumi s posebnom namjenom, učinilac će se kazniti zatvorom od šest mjeseci do pet godina i novčanom kaznom.

Pustošenje šuma

Član 431.

(1) Ko protivno propisima ili naredbama nadležnih organa vrši sječu ili krčenje šuma, ili ko podbjeljuje stabla ili na drugi način pustoši šumu ili obori više stabala u parku ili drvoredu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ko djelo iz stava 1. ovog člana učini u zaštitnoj šumi, nacionalnom parku ili u drugim šumama sa posebnom namjenom, kazniće se zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

Izazivanje požara

Član 432.

(1) Ko izazove šumski požar usljed kojeg nastupi šteta velikih razmjera, kazniće se zatvorom od jedne do osam godina.

(2) Kaznom iz stava 1. ovog člana kazniće se i ko izazove požar u zaštićenoj šumi, nacionalnom parku, voćnjaku ili drugoj šumi sa specijalnom namjenom, ili žitnim poljima.

(3) Ko djelo iz st. 1. i 2. ovog člana učini nehatno, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

Mučenje i ubijanje životinja

Član 433.

(1) Ko se surovo ponaša prema životinjama ili ih izlaže nepotrebnim ili dugotrajnim mukama ili stradanjima, ili ih protivno propisima ubija, razara njihova staništa u većoj mjeri ili na širem prostoru, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je usljed djela iz stava 1. ovog člana došlo do uginuća većeg broja životinja koje pripadaju posebno zaštićenim životinjskim vrstama, učinilac će se kazniti zatvorom od tri mjeseca do tri godine.

(3) Ako su djela iz st. 1. i 2. ovog člana učinjena nehatno, učinilac će se kazniti za djelo iz stava 1. novčanom kaznom ili zatvorom do tri mjeseca, a za djelo iz stava 2. novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

Iznošenje u inostranstvo posebno zaštićenih biljaka ili životinja

Član 434.

Ko protivno propisima izveze ili iznese u inostranstvo posebno zaštićenu biljku ili životinju, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Uzurpacija nekretnina

Član 435.

Ko u namjeri posjedovanja i korišćenja zauzme nekretninu koja je proglašena kao dobro od opšteg značaja, spomenik kulture, prirodna rijetkost ili drugo prirodno bogatstvo, kazniće se zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

Nezakonit lov

Član 436.

(1) Ko lovi divljač za vrijeme lovostaja, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do šest mjeseci.

(2) Ko neovlašćeno lovi u zabranjenom lovištu, ubije ili rani divljač ili je uhvati živu, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(3) Ako je djelo iz stava 2. ovog člana učinjeno prema visokoj divljači, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(4) Ko lovi rijetku ili prorijeđenu vrstu divljači čiji je lov zabranjen ili ko lovi bez posebne dozvole određenu vrstu divljači za čiji je lov potrebna takva dozvola, ili ko lovi na način ili sredstvima kojima se divljač masovno uništava, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

(5) Ulovljena divljač i sredstva upotrijebljena za lov oduzeće se.

Nezakonit ribolov

Član 437.

(1) Ko lovi ribu i druge slatkovodne životinje u vrijeme kada je to zabranjeno ili na područjima na kojima je to zabranjeno ili ko lovi ribu i druge slatkovodne životinje eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvom za omamljivanje i time prouzrokuje uginuće ribe ili ko lovi ribu na način štetan za njeno rasplodavanje, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Ako je djelom iz stava 1. ovog člana prouzrokovano uginuće ribe ili drugih slatkovodnih životinja u većim razmjerama, kazniće se novčanom kaznom ili zatvorom do dvije godine.

(3) Ulov i sredstva za ribolov oduzeće se.

Glava trideset četvrta

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 438.

Pravnosnažno izrečena kazna doživotnog zatvora do dana stupanja na snagu ovog zakona, postaje kazna dugotrajnog zatvora od 45 godina.

Član 439.

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe sve krivičnopravne odredbe sadržane u drugim zakonima koje su u suprotnosti sa ovim zakonom.

Član 440.

Krivična sankcija izrečena pravnosnažnom presudom prije stupanja na snagu ovog zakona, neće se izvršiti ako u ovom zakonu ili u Krivičnom zakonu Bosne i Hercegovine djelo iz te presude nije predviđeno kao krivično djelo, a ako je izvršenje započeto obustaviće se.

Član 441.

Ovaj zakon stupa na snagu 1. jula 2003. godine.

- See more at: <http://advokatibijeljina.com/krivicni-zakon-republike-srpske/#sthash.fo7MDBEc.dpuf>